

NACRT

**IZVJEŠĆA O PROVEDBI
NACIONALNE STRATEGIJE SUZBIJANJA ZLOUPORABE
OPOJNIH DROGA U REPUBLICI HRVATSKOJ U 2006. GODINI**

Srpanj, 2007.

Sadržaj

1. UVOD	5
2. EPIDEMIOLOŠKO STANJE BOLESTI OVISNOSTI U 2006.	7
2.1. Prikaz osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u Republici Hrvatskoj	7
3. TERAPIJSKE ZAJEDNICE I UDRUGE KOJE SE BAVE SUZBIJANJEM ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA	24
4. IZVJEŠĆE O AKTIVNOSTIMA I MJERAMA NA IZVRŠENJU PROVEDBENIH PROGRAMA NACIONALNE STRATEGIJE SUZBIJANJA ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA I AKCIJSKOG PLANA SUZBIJANJA ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA ZA 2006.	35
4.1. MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA I EUROPSKIH INTEGRACIJA	35
4.2. MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA	35
4.3. MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI	38
4.4. MINISTARSTVO OBRANE	38
4.4.1. Zapljene ilegalnih droga od strane Ministarstva obrane	39
4.4.2. Kaznena djela zlouporabe opojnih droga u odnosu na počinitelje pripadnike Oružanih snaga RH	41
4.5. MINISTARSTVO PRAVOSUĐA	44
4.5.1. Kriminalitet zlouporabe opojnih droga	44
4.5.2. Zatvorenici – ovisnici u penalnom sustavu	50
4.6. MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA	56
4.6.1. Zapljene ilegalnih droga od strane Ministarstva unutarnjih poslova	58
4.6.2. Stanje i kretanje kriminaliteta zlouporabe i krijumčarenja opojnih droga, trendovi te prosudbe kretanja	62
4.7. MINISTARSTVO FINACIJA	63
4.7.1. Zapljene ilegalnih droga od strane Ministarstva financija – Carinske uprave	64
4.8. MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI	65
4.9. MINISTARSTVO GOSPODARSTVA, RADA I PODUZETNIŠTVA	68
5. IZVJEŠĆE O PROVEDBI NACIONALNE STRATEGIJE SUZBIJANJA ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA ZA 2006. GODINU ZA ŽUPANIJE	71
5.1. Istarska županija	74

5.2. Zadarska županija	77
5.3. Šibensko-kninska županija	81
5.4. Grad Zagreb	82
6. IZVJEŠĆE O RADU POVJERENSTVA ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA, UREDA ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA I STRUČNOG SAVJETA UREDA ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA ZA 2006.	88
6.1. Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske	88
6.2. Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga	90
6.2.1. Godišnji provedbeni programi aktivnosti za 2006.	90
6.2.2. Akcijski planovi za suzbijanje zlouporabe opojnih droga na razini županija i sudjelovanje na sjednicama županijskih povjerenstava	91
6.2.3. Izvešće o provedbi mjera iz Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2005. godinu	91
6.2.4. Smjernice za farmakoterapiju opijatskih ovisnika buprenorfinom	91
6.2.5. Projekt resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu, te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja	92
6.2.6. Mjerila i smjernice za provođenje programa (programski standardi) odvikavanja i rehabilitacije ovisnika u terapijskim zajednicama	93
6.2.7. Izrada i provedba aktivnosti nacionalne medijske kampanje borbe protiv ovisnosti za 2006. godinu i ostale aktivnosti usmjerene na prevenciju ovisnosti	93
6.2.8. Izobrazba	94
6.2.9. Ostale aktivnosti koordinacije i suradnje s ministarstvima, županijama, udrugama i institucijama	95
6.3. Stručni savjet Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga	96
7. MEĐUNARODNE AKTIVNOSTI UREDA ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA	99
7.1. Pompidou grupa Vijeća Europe	99
7.2. UNODC (UN-ov Ured za droge i kriminal)	99
7.3. Pregovori o pristupanju Republike Hrvatske u članstvo Europske unije	100
7.4. EMCDDA (Europski centar za praćenje droga i ovisnosti o drogama)	100
7.5. HDG (Horizontalna radne grupe za droge Vijeća EU)	101
7.6. CARDS I PHARE projekti	102
7.7. Regionalna suradnja	103
7.8. Bilateralna suradnja	104
8. IZVJEŠĆE O UTROŠENIM SREDSTVIMA ZA PROVEDBU NACIONALNE STRATEGIJE SUZBIJANJA ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA I AKCIJSKOG PLANA SUZBIJANJA ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA ZA 2006.	105

8.1. Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga	105
8.2. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi	105
8.3. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa	106
8.4. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti	106
8.5. Ministarstvo unutarnjih poslova	106
8.6. Ministarstvo financija – Carinska uprava	107
8.7. Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija	107
8.8. Ministarstvo obrane	107
8.9. Ministarstvo pravosuđa	107
8.10. Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva	107

1. UVOD

U Republici Hrvatskoj uočen je stalan trend porasta broja osoba liječenih zbog zlouporabe opojnih droga. Prema svim pokazateljima, u Republici Hrvatskoj posljednjih se godina povećala ponuda droga, koja je postala i raznovrsnija, a istodobno se time povećala i dostupnost droga, što je prouzročilo povećan trend konzumiranja droga, osobito među mladima. Sve to je potaknulo intenzivan razvoj novih programa smanjenja potražnje i ponude droga, što uključuje razvoj i provedbu mjera i programa prevencije ovisnosti, ranog otkrivanja konzumenata droga i intervencije, smanjenja štete, liječenja, rehabilitacije i društvene reintegracije ovisnika, te usmjeravanje aktivnosti na organizirani narko-kriminal uporabom postojećih instrumenata i zakonskih okvira, s naglaskom na regionalnu ili ciljanu interakciju i preventivne aktivnosti u vezi s narko-kriminalom. Unatoč svim naporima svakodnevno se suočavamo sa činjenicom pojave novih vrsta droga na tržištu koje imaju razarajući učinak na psihi, a koja nas upućuje na postojanje sive zone koju je nemoguće istražiti, ali koja nas svakodnevno potiče na ulaganje novih napora i iznalaženje novih metoda, osobito preventivnih, kako bi se što učinkovitije doprinijelo suzbijanju ove društveno neprihvatljive pojave. Iz navedenog je uslijedila potreba za novom Nacionalnom strategijom, te je Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske, u koordinaciji s mjerodavnim ministarstvima sukladno Zakonu o suzbijanju zlouporabe opojnih droga, izradio novu Nacionalnu strategiju suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2006. do 2012. godine. Na temelju Nacionalne strategije kao najvažnijeg strateškog dokumenta na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga donesen je Akcijski plan suzbijanja zlouporabe opojnih droga za razdoblje od 2006. do 2009. godine. Akcijski plan, sukladno praksi zemalja Europske unije donesen je za trogodišnje razdoblje, a sadržajno je i terminski vezan uz strukturu i ciljeve Nacionalne strategije te je u cijelosti usklađen s EU Akcijskim planom za droge i predstavlja temeljni dokument za provedbu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga za razdoblje od 2006. do 2009. godine. U 2006. godini u Republici Hrvatskoj na liječenju je bilo 7.427 osoba od kojih je 5.611 liječeno zbog zlouporabe opijata. I nadalje je prisutan trend porasta ukupnog broja liječenih ovisnika, a u usporedbi s 2005. ukupan broj liječenih povećan je za 11 posto. Ukupno je 2.001 osoba bila prvi put na liječenju, a udio opijatskih ovisnika među osobama koje se prvi put jave na liječenje je 43,8 posto ili 876 osoba. Iz toga je razvidno da u zdravstveni sustav dolazi i nadalje veliki broj mladih osoba i maloljetnika koji u najvećem broju slučajeva nisu opijatski ovisnici a na liječenje su upućeni od strane centara za socijalnu skrb ili općinskog državnog odvjetništva. U odnosu na prvi put liječene, broj je u 2006. povećan za 13 posto. Premda se broj liječenih ukupno i broj liječenih opijatnih ovisnika stalno povećava, trend povećanja broja novih osoba raste sporije. Broj novih osoba koje na liječenje dolaze zbog opijatske ovisnosti je relativno stabilan u posljednjih pet godina i kreće se oko 850 osoba godišnje. Do kraja 2006. u Registru osoba liječenih zbog

zlouporabe psihoaktivnih droga Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, koji prati sve podatke o osobama liječenim zbog zlouporabe droga u zdravstvenom sustavu kao i podatke o uzrocima smrti umrlih ovisnika, ukupno je registrirano **23.990 osoba** liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga. Praćenjem broja ovisnika u Registru vidimo da sustav za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje ovisnika uspijeva sve duže zadržati ovisnike u tretmanu, te se ovo povećanje broja ovisnika može tumačiti i sve stabilnijom mrežom Centara za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, ali i sve boljim i kvalitetnijim prikupljanjem podataka. Kao i prijašnjih godina u Republici Hrvatskoj dominira opijatska ovisnost i to ovisnost o heroinu. Prema podacima o broju ukupno liječenih na 100.000 stanovnika od 15-64 godine u pojedinim županijama, najviše je prijavljenih iz Istarske županije. Uočen je pad broja umrlih u usporedbi s 2005. godinom i to za 14 osoba ili 15 posto. Od 90 umrlih, 81 je muškaraca (90,0 posto) a 9 žena (10,0 posto). Kod najvećeg broja umrlih je dijagnoza smrti bila predoziranje opijatima (72,2 posto). Broj umrlih u vezi sa zlouporabom opojnih droga u 2006. smanjen je za 15 posto, što je svakako i rezultat donošenje smjernica za primjenu supstitucijske terapije metadonom i buprenorfinom te stavljanje buprenorfina na listu lijekova HZZO-a. Tijekom 2006. godine u terapijskim zajednicama na odvikavanju od ovisnosti i rehabilitaciji bila su ukupno 1.253 ovisnika, od kojih 1.039 muškaraca i 214 žena. Najveći broj osoba na odvikavanju i rehabilitaciji u terapijskim zajednicama su muškarci (od 82 do 83 posto), dok se udio žena koje su na odvikavanju u terapijskim zajednicama kreće od 16 do 17 posto, što je povećanje od približno 4 posto u usporedbi s prijašnjim godinama. U 2006. godini u odnosu prema 2005. sveukupni broj ovisnika na odvikavanju i rehabilitaciji u terapijskim zajednicama je jednak, dok smanjenje broja ovisnika u usporedbi s 2004. godinom iznosi 6,7 posto. Tijekom 2006. godine evidentirano je ukupno 8.346 kaznenih djela vezanih uz zlouporabu i krijumčarenje opojnih droga, ili 10,64 posto od sveukupnog broja prijavljenih kaznenih djela na području Republike Hrvatske, što predstavlja povećanje od 2 posto u odnosu prema 2005. Promatrajući odluke državnih odvjetnika za mladež u vezi s kaznenim djelom posjedovanja opojne droge, razvidno je da je kod 70,7 posto maloljetnika kaznena prijava riješena odbačajem po načelu svrhovitosti, u većini slučajeva nakon što su maloljetnici izvršili obvezu savjetodavnog tretmana u Službi za prevenciju ovisnosti ili Savjetovalištu za mladež. Na taj način smanjuje se represivni pristup osobama koje su posjedovale opojne droge radi vlastite uporabe. Ono što je vidljivo u Izješću o provedbi nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006. godinu je znatno bolja koordiniranost u izradi i provedbi općih i posebnih programa suzbijanja zlouporabe opojnih droga posebice programa prevencije ovisnosti, veća aktivnost i bolja koordiniranost u provedbi programa na razini županija, te stabilnije funkcioniranje sustava za tretman i prevenciju ovisnosti. Uočljivo je stabilno funkcioniranje centara u svim županijama, što se ogleda u tome da sve dulje uspijevaju zadržati ovisnike u tretmanu. Koordinativnu ulogu u provedbi mjera u gotovo svim županijama preuzela su županijska povjerenstva. Također, uočena je bolja koordiniranost i

učinkovitost sustava u cjelini, što se očituje u efikasnijoj provedbi mjera, boljoj organizaciji sustava liječenja ovisnika, većem broju zapljena opojnih droga, aktivnijim uključivanjem lokalne uprave u provedbu suzbijanja zlouporabe opojnih droga na njihovom području te većem broju preventivnih i edukativnih aktivnosti koje se u sklopu školskog sustava provode u cijeloj Hrvatskoj.

2. EPIDEMIOLOŠKO STANJE BOLESTI OVISNOSTI U 2006. GODINI

2.1. Prikaz osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u Republici Hrvatskoj¹

Tijekom 2005. godine u Republici Hrvatskoj uočen je stalan trend rasta broja ovisnika o drogama. U Registru osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, koji prati sve podatke o osobama liječenim zbog zlouporabe droga u zdravstvenom sustavu, **do kraja 2006. ukupno je registrirano 23.990 osoba.**

Tijekom 2006. godine na liječenju je **bilo 7.427 osoba**, od kojih je 2.001 osoba bila prvi put na liječenju (26,9 posto). Uočen je stalan trend povećanja ukupnog broja liječenih ovisnika, u 2006. u odnosu prema 2005. povećan je za **11 posto**, a u odnosu na prvi put liječene, broj je u 2006. povećan za **13 posto**. Premda se broj liječenih ukupno i broj liječenih opijatnih ovisnika stalno povećava, trend povećanja broja novih osoba raste sporije. Praćenjem u Registru vidimo da djelovanje sustava za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje ovisnika uspijeva sve duže zadržati ovisnike u tretmanu.

Tablica 1. Broj liječenih osoba ukupno, broj i udio osoba liječenih prvi put

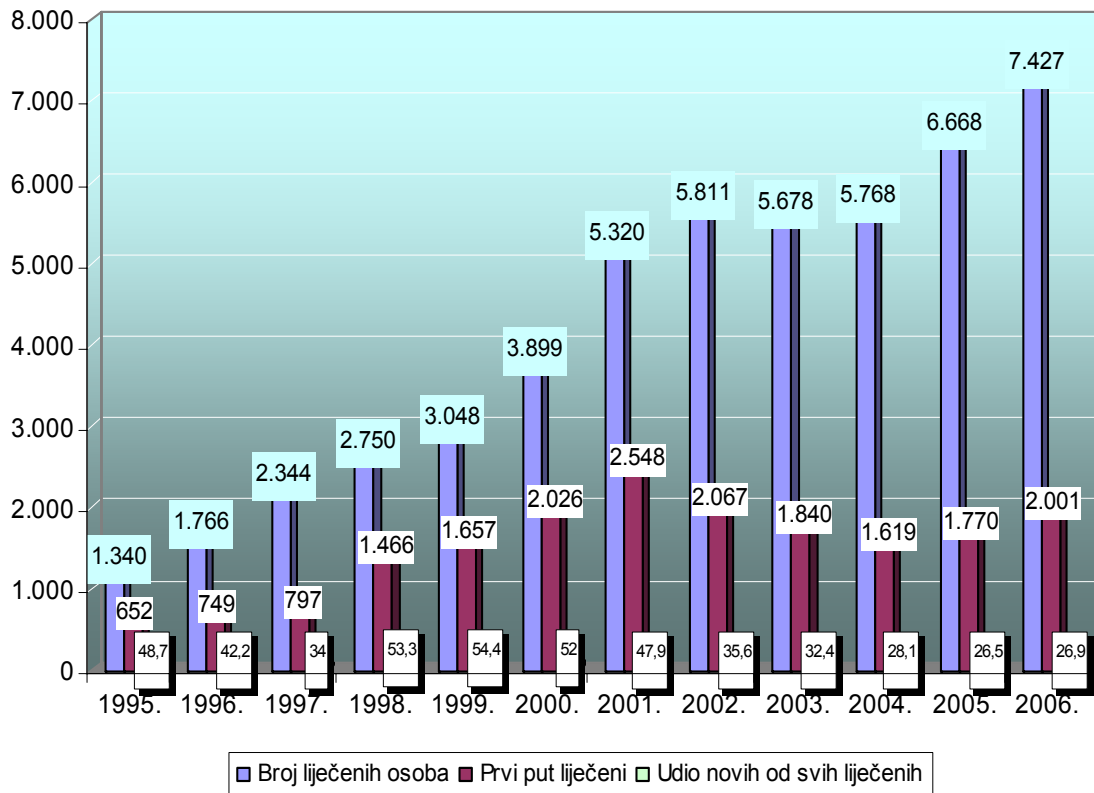
Godina	Broj liječenih osoba	Prvi put liječeni	Udio novih od svih liječenih
1995.	1.340	652	48,7
1996.	1.766	749	42,2
1997.	2.344	797	34,0
1998.	2.750	1.466	53,3
1999.	3.048	1.657	54,4
2000.	3.899	2.026	52,0
2001.	5.320	2.548	47,9
2002.	5.811	2.067	35,6

¹ Cjelokupno Izješće o osobama liječenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u Hrvatskoj, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, dostupno je na Internet stranici www.hzjz.hr.

2003.	5.678	1.840	32,4
2004.	5.768	1.619	28,1
2005.	6.668	1.770	26,5
2006.	7.427	2.001	26,9

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Grafički prikaz 1. Broj liječenih osoba ukupno, broj i udio osoba liječenih prvi put

Zbog zlouporabe opijata tijekom 2006. godine na liječenju je bilo **5.611 osoba**, od kojih je **876** bilo prvi put na liječenju (15,6 posto). Broj novih osoba koje na liječenje dolaze zbog opijatske ovisnosti je relativno stabilan u posljednjih pet godina i kreće se oko **850 osoba** godišnje. U 2006. se u usporedbi s 2005. godinom ipak uočava povećanje, što može odražavati ili samo povećane zahtjeve za liječenjem ili ukupno povećanje heroinske ovisnosti. Iz podataka je razvidno da je među liječenim osobama kontinuirano najviše onih koji na liječenje dolaze zbog zlouporabe opijata. U nekoliko proteklih godina udio iznosi više **od 70 posto**.

Tablica 2. Liječene osobe zbog opijatske ovisnosti ukupno, broj i udio prvi put liječenih zbog opijatske ovisnosti

GODINA	Broj liječenih osoba zbog opijata	Prvi put liječeni zbog opijatskog tipa ovisnosti (F11.-)	Udio prvi put liječenih zbog opijatske ovisnosti među ukupno liječenim opijatskim ovisnicima
1995.	989	521	52,7
1996.	1.436	610	42,5
1997.	1.866	631	33,8
1998.	2.085	1.048	50,3
1999.	2.057	893	43,4
2000.	2.520	1.009	40,0
2001.	3.067	1.066	34,8
2002.	4.061	846	20,8
2003.	4.087	802	19,6
2004.	4.163	732	17,6
2005.	4.867	785	16,1
2006.	5.611	876	15,6

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 3. Ukupan broj liječenih, broj i udio osoba liječenih zbog opijatske ovisnosti od ukupno liječenih

GODINA	Broj liječenih osoba	Broj osoba liječenih zbog opijatske ovisnosti	Udio liječenih zbog opijatske ovisnosti od svih liječenih (%)
1995.	1.340	989	73,8
1996.	1.766	1.436	81,3
1997.	2.344	1.866	79,6
1998.	2.750	2.085	75,8
1999.	3.048	2.057	67,5
2000.	3.899	2.520	64,6
2001.	5.320	3.067	57,7
2002.	5.811	4.061	69,9
2003.	5.678	4.087	72,0
2004.	5.768	4.163	72,2
2005.	6.668	4.867	73,0
2006.	7.427	5.611	75,5

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

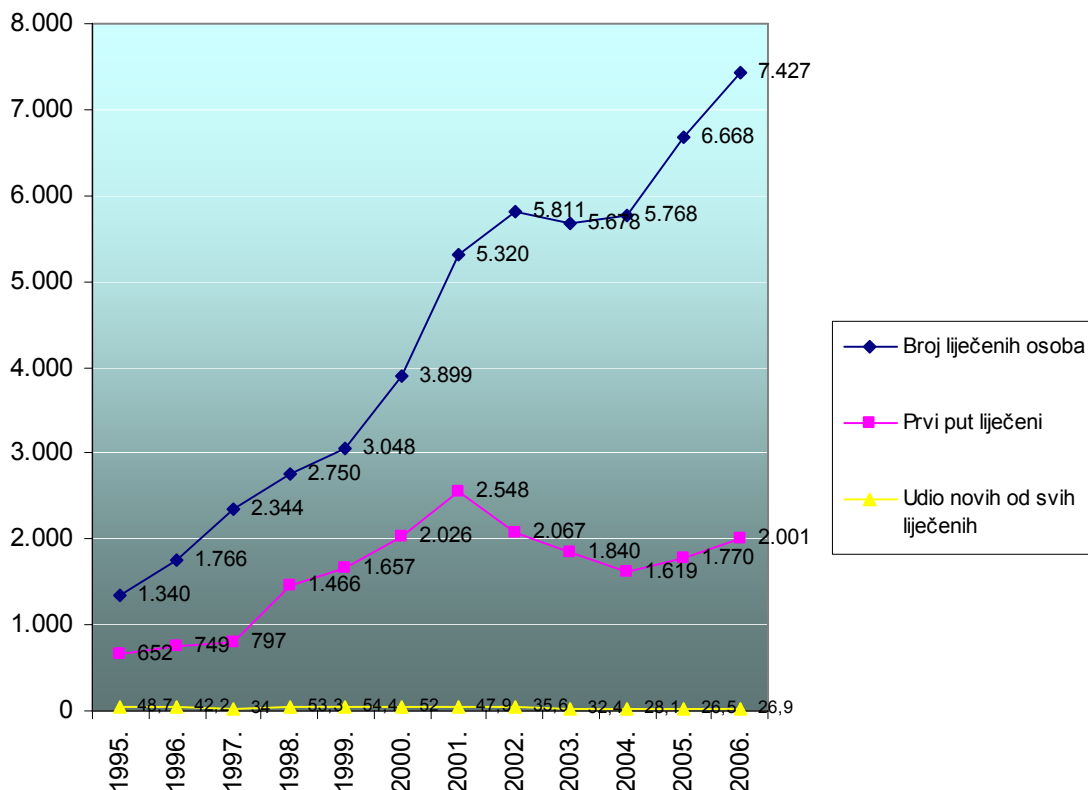
Tablica 4. Broj osoba prvi put liječenih ukupno, broj i udio osoba prvi put liječenih zbog opijatske ovisnosti od svih prvi put liječenih

GODINA	Novootkriveni prvi put evidentirani svi tipovi ovisnosti	Novi opijatski tip	Udio novih opijatskih od novih liječenih
1995.	652	521	79,9
1996.	749	610	81,4
1997.	797	631	79,2
1998.	1.466	1.048	71,5
1999.	1.657	893	53,9
2000.	2.026	1.009	49,8
2001.	2.548	1.066	41,8
2002.	2.067	846	40,9
2003.	1.840	802	43,6
2004.	1.619	732	45,2
2005.	1.770	785	44,4
2006.	2.001	876	43,8

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Udio opijatskih ovisnika među onima koji su prvi put zatražili liječenje je 43,8 posto. Takav se udio registrira već od 2000. godine, jer u sustav sve više dolaze mladi i maloljetnici koje je na liječenje uputio Centar za socijalnu skrb ili Općinsko državno odvjetništvo, a koji u većini slučajeva nisu opijatski ovisnici.

Grafčki prikaz 2. Broj liječenih osoba ukupno, broj i udio osoba liječenih prvi put

Kao što je vidljivo na Grafičkom prikazu 2. ukupan broj liječenih se stalno povećava, jer se osobe koje počnu liječenje u sustavu zadržavaju dulje u tretmanu, dok je broj ukupno liječenih novih osoba relativno stabilan.

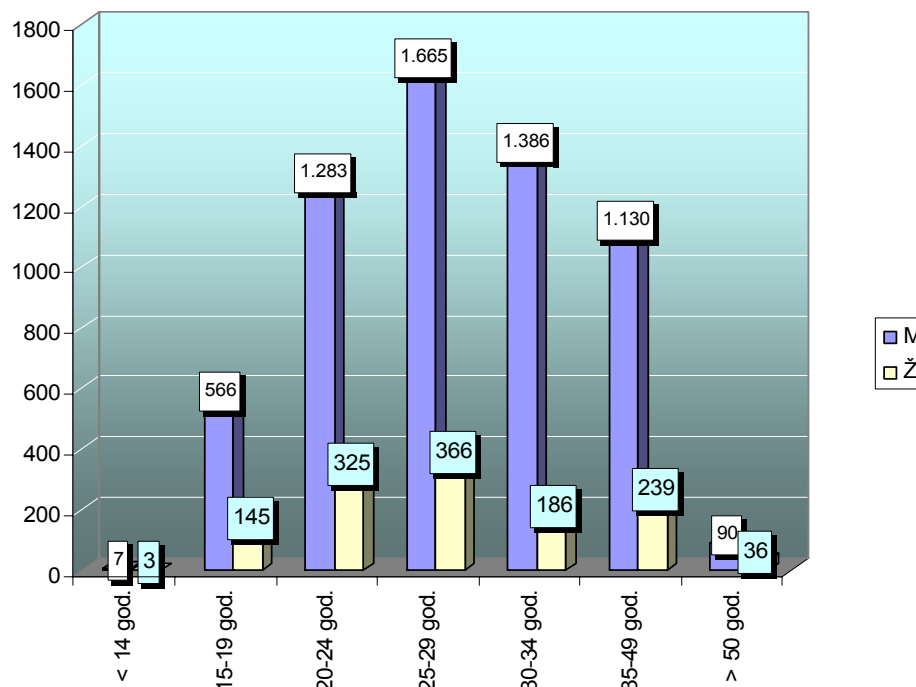
Tablica 5. Liječeni zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u 2006. godini, po dobi i spolu

D O B	muškarci		Žene		ukupno	
	Broj	udio %	broj	udio %	broj	udio %
< 14 god.	7	0,1	3	0,2	10	0,1
15-19 god.	566	9,2	145	11,2	711	9,8
20-24 god.	1.283	20,9	325	25,0	1.608	21,7
25-29 god.	1.665	27,2	366	28,2	2.031	27,3
30-34 god.	1.386	22,6	186	14,3	1.572	21,2
35-49 god.	1.130	18,4	239	18,4	1.369	18,4
> 50 god.	90	1,5	36	2,8	126	1,7
ukupno	6.127	100,0	1.300	100,0	7.427	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Od ukupno 7.427 osoba liječenih tijekom 2006. godine, kao i prije, većinu čine muškarci (82,5 posto). Omjer muškaraca i žena iznosi 4,7:1. Najveći udio muškaraca je u dobi od 25 do 29 godina (27,2 posto), a zatim od 30 do 34 godine (22,6 posto). Prosječna dob liječenih muškaraca je 29 godina. Žene koje dolaze na liječenje su, ukupno gledano, mlađe. Od 1.300 žena, njih 28,2 posto (366) je bilo u dobi od 25 do 29 godina, a 25,0 posto u dobi od 20 do 24 godine. Prosječna dob svih liječenih žena je 28,6 godina.

Grafički prikaz 3. Liječeni zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u 2006. godini, po dobi i spolu

Tablica 6. Osobe liječene zbog zlouporabe psihoaktivnih droga i stope na 100.000 stanovnika u dobi od 15-64 godine prema županiji prebivališta

ŽUPANIJA	Liječene osobe ukupno				Prvi put liječeni		
	Broj	Stopa na 100.000*	Od toga opijati	Stopa na 100.000* (opijati)	Svi tipovi ovisnosti	Udio od liječenih osoba (%)	Od toga opijatski tip
GRAD ZAGREB	2.365	440,4	1.707	317,9	657	27,8	243
ZAGREBAČKA	292	138,9	211	100,4	76	26,0	22
KRAPINSKO-ZAGORSKA	54	57,2	18	19,1	31	57,4	1

SISAČKO-MOSLAVAČKA	102	84,0	57	47,0	41	42,6	12
KARLOVAČKA	117	127,1	21	22,8	35	29,9	3
VARAŽDINSKA	315	253,8	208	167,6	45	14,3	19
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	51	61,8	20	24,2	16	31,4	4
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	17	19,6	1	1,2	11	64,7	1
PRIMORSKO-GORANSKA	634	299,7	542	256,2	179	28,2	109
LIČKO-SENJSKA	18	54,5	14	42,4	5	27,8	3
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	26	42,8	12	19,7	16	61,5	4
POŽEŠKO-SLAVONSKA	19	34,6	12	21,8	5	26,3	2
BRODSKO-POSAVSKA	149	130,4	78	68,2	56	37,6	14
ZADARSKA	522	491,8	483	455,0	90	17,2	59
OSJEČKO-BARANJSKA	376	169,7	162	73,1	169	45,0	34
ŠIBENSKO-KNINSKA	266	373,6	250	348,4	53	19,9	41
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	95	70,4	72	53,4	36	37,9	18
SPLITSKO-DALMATINSKA	832	268,7	769	248,3	153	18,4	105
ISTARSKA	747	525,5	646	454,5	154	20,6	76
DUBROVAČKO- NERETVANSKA	267	332,6	194	241,7	108	40,5	60
MEĐIMURSKA	104	129,9	83	103,7	14	13,5	3
UKUPNO HRVATSKA	7.368	248,1	5.559	187,2	1.950	26,5	832
DRUGE DRŽAVE	59	0,0	52	0,0	52	88,1	45
UKUPNO	7.427	0,0	5.611	0,0	2.001	26,9	876

Izvor podataka: Stope prema Popisu stanovništva 2001. godine, Državni zavod za statistiku

Prema podatcima o broju ukupno liječenih na 100.000 stanovnika od 15-64 godine u pojedinim županijama u Republici Hrvatskoj, najviše je prijavljenih iz Istarske županije. U **Istarskoj županiji** djeluju dva Centra za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnika (Pula i Poreč) pa bi ovako velik broj liječenih osoba mogao biti i rezultat dobre „pokrivenosti“ ove populacije općenito. Za Republiku Hrvatsku je stopa **248,1** liječenih osoba na 100.000 odraslih osoba, u Istarskoj županiji je **525,5**, slijede Zadarska županija (**491,8**), Grad Zagreb (**440,4**), Šibensko-kninska (373,6), Dubrovačko-neretvanska (332,6), Primorsko-goranska (299,7), Splitsko-dalmatinska (268,7) i Varaždinska županija (253,8), dok su ostale županije ispod hrvatskog prosjeka.

Za liječene opijatske ovisnike stanje je nešto drugačije. Najvišu stopu osoba liječenih zbog uzimanja opijata na 100.000 stanovnika u dobi od 15 do 64 godine ima **Zadarska županija**

(455,0), slijede Istarska županija (454,5), Šibensko-kninska županija (348,4), Grad Zagreb (317,9), Primorsko-goranska županija (256,2) itd. Za Hrvatsku je stopa bila 187,2 osoba liječenih zbog opijatske ovisnosti na 100.000 stanovnika u radno sposobnoj dobi.

Tablica 7. Broj osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u izvanbolničkim uvjetima u 2006.

SLUŽBA ZA PREVENCIJU I IZVANBOLNIČKO LIJEČENJE	Liječene osobe / Broj	%
Grad Zagreb – ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	1.142	15,7
Zagrebačka županija - Savjetovalište protiv ovisnosti	17	0,2
Krapinsko- zagorska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	23	0,3
Sisačko-moslavačka županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	95	1,3
Karlovačka županija - ZJZ Savjetovalište za suzbijanje ovisnosti	98	1,3
Varaždinska županija - ZJZ Služba za prevenciju i liječenje	317	4,4
Koprivničko-križevačka županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	28	0,4
Bjelovarsko-bilogorska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	7	0,1
Primorsko-goranska županija - ZJZ Služba za prevenciju i liječenje	586	8,1
Ličko-senjska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	12	0,2
Virovitičko-podravska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	17	0,2
Brodsko-posavska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	124	1,7
Zadarska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	535	7,3
Osječko-baranjska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	364	5,0
Šibensko-kninska županija - ZJZ Služba za liječenje ovisnika	254	3,5
Vukovarsko-srijemska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	53	0,7
Splitsko-dalmatinska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	797	10,9
Savjetovalište Makarska i Hvar		
Istarska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	653	9,0
Poreč - Savjetovalište za prevenciju ovisnosti	145	2,0
Dubrovačko-neretvanska županija – ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	239	3,3

Međimurska županija – ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	85	1,2
KB „Sestre milosrdnice” – poliklinika	1.688	23,2
UKUPNO SLUŽBE ZA PREVENCIJU I IZVANBOLNIČKO LIJEČENJE	7.279	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

U svim županijama se pri Zavodu za javno zdravstvo nalazi Služba za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti koja dostavlja podatke o liječenim osobama u Hrvatski zavod za javno zdravstvo. U Hrvatskoj je ukupno u svim Službama za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje bilo 66716 posjeta, odnosno dolazaka, što prosječno mjesečno iznosi 5559 posjeta. Broj posjeta ne odstupa u velikoj mjeri od broja posjeta u prethodnoj godini (5325 posjeta prosječno mjesečno). Najveća frekvencija posjeta zabilježena je u Primorsko-goranskoj županiji (1124 dolaska prosječno mjesečno), Gradu Zagrebu (851), Istarskoj (724), Dubrovačko-neretvanska (479), te Zadarskoj županiji (365). U službama su ukupno pomoć zatražile 3573 osobe mjesečno (3424 u 2005.). Najviše je osoba dolazilo u Primorsko-goranskoj županiji (u prosjeku 801 osoba mjesečno), Gradu Zagrebu (u prosjeku 471 osoba mjesečno), te Istarskoj županiji (u prosjeku 346 osoba mjesečno). Broj dolazaka po osobi kretao se u rasponu od jedan (u Ličko-senjskoj županiji) do 2,5 posjeta po osobi u Dubrovačko-neretvanskoj županiji.

Osim toga, u Gradu Zagrebu se velik broj osoba liječi u KB "Sestre milosrdnice", kako u bolničkom tako i u izvanbolničkom tretmanu (1.688 osoba ili 23,2 posto svih izvanbolnički liječenih u Hrvatskoj). Služba za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje ovisnika Grada Zagreba, koja djeluje na nekoliko lokacija, primila je tijekom 2006. najviše osoba (1.142 – 15,7 posto), zatim slijedi Služba za prevenciju ovisnosti Splitsko-dalmatinske županije koja je u tretmanu u 2006. godini imala 797 osoba (10,9 posto), u ZJZ u Puli bile su liječene 653 osobe (9,0 posto). Služba za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnika Primorsko-goranske županije liječila je 586 osoba (8,1 posto).

Tablica 8. Broj osoba bolnički liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u 2006. godini

STACIONARNA ZDRAVSTVENA USTANOVA	Broj liječenih osoba	Stacionami boravci		
		Broj	%	Broj b.o. dana po osobi
Psijhijatrijska bolnica Vrapče	290	389	26,2	38,1
Psijhijatrijska bolnica Sv. Ivan, Jankomir	161	266	17,9	43,1
Klinička bolnica "Sestre milosrdnice"	240	264	17,8	18,6
KBC Zagreb (Rebro)	12	13	0,9	10,6

Izvešće o provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj u 2006. godini

Opća bolnica Sv. Duh	1	1	0,1	1,0
Klinička bolnica Dubrava	3	3	0,2	13,3
Dječja psihijatrija Kukuljevićeva	20	28	1,9	37,8
NPS bolnica „Dr. I. Barbot“, Popovača	14	15	1,0	35,7
Psihijatrijska bolnica Rab	56	75	5,1	63,0
Psihijatrijska bolnica Ugljan	12	13	0,9	81,6
Psihijatrijska bolnica Lopača	12	12	0,8	209,1
Opća bolnica Karlovac	12	13	0,9	4,9
Opća bolnica Varaždin	27	30	2,0	7,6
Klinički bolnički centar Rijeka	65	70	4,7	15,0
Opća bolnica Virovitica	1	1	0,1	6,0
Opća bolnica «Dr.J.Benčević», Sl. Brod	19	22	1,5	12,0
Opća bolnica Zadar	21	24	1,6	14,5
Opća bolnica Vinkovci	17	22	1,5	16,4
Opća bolnica Šibenik	9	10	0,7	11,0
Opća bolnica Vukovar	10	11	0,7	23,3
Klinička bolnica Split	38	40	2,7	14,4
Opća bolnica Pula	91	105	7,1	14,4
Opća bolnica Dubrovnik	17	25	1,7	7,6
Županijska bolnica Čakovec	6	7	0,5	10,0
Opća bolnica Koprivnica	10	14	0,9	9,8
Županijska bolnica Požega	4	4	0,3	10,5
Opća bolnica Ogulin	4	3	0,2	8,0
Opća bolnica Nova Gradiška	1	2	0,1	6,0
Opća bolnica Sisak	1	1	0,1	1,0
UKUPNO STACIONARNE ZDRAVSTVENE USTANOVE	1.174	1.483	100,0	30,2

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

U stacionarnim zdravstvenim ustanovama su u 2006. godini liječene **1.142** osobe s 1.483 hospitalizacije, odnosno 1,3 hospitalizacije po osobi. Prosječna duljina bolničkog boravka bila je 30,2 dana.

Najviše osoba hospitalizirano je na specijaliziranom odjelu za ovisnosti u Psihijatrijskoj bolnici Vrapče. Liječeno je 290 osoba koje su bile bolnički evidentirane 389 puta. U prosjeku su boravile 38,1 dan na bolničkom odjelu. Iz bolničkih je prijava razvidno da većina tih bolesnika ima uz ovisnost i neku drugu psihijatrijsku bolest ili poremećaj (specifični poremećaji ličnosti, alkoholizam, shizofrenija, akutni i prolazni psihotični poremećaji, depresivne epizode, granični poremećaj ličnosti itd.). U Psihijatrijskoj bolnici Sveti Ivan (Jankomir) liječena je 161 osoba i to u prosjeku 43,1 dan. U toj je ustanovi, osim navedenih psihijatrijskih bolesti, kao popratna bolest često registriran i kronični alkoholizam. U psihijatrijskim bolnicama Lopoča (209,1 dan), Ugljan (81,6) i Rab (63), koje su po tipu specijalne bolnice, bolesnici borave puno duže.

Tablica 9. Osobe liječene zbog zlouporabe droga u 2006. godini prema stupnju obrazovanja i dobi

DOB	Nezavršena osnovna škola	Završena osnovna škola	Nezavršena srednja škola	Završena srednja škola	Završena viša škola	Završen fakultet	Drugo	Nepoznato	UKUPNO %
<15	24	25	19					5	1,0
16 - 20	21	312	321	417	2		5	36	15,0
21 - 25	17	247	194	1.225	15	4	2	38	23,5
26 - 30	28	280	176	1.401	46	40	4	31	27,0
31 - 35	10	170	106	885	36	62	3	22	17,4
36 - 40	2	83	40	392	16	17		11	7,6
41 - 45	3	54	21	245	11	27	2	18	5,1
46 - 50	1	24	6	98	12	8		13	2,2
51 - 55	1	8	4	39	8	6		6	1,0
>56	2	3	2	6		3		6	0,3
UKUPNO	109	1.206	889	4.708	146	167	16	186	100%
%	1,5	16,2	12,0	63,4	2,0	2,2	0,2	2,5	

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Među liječenim osobama najviše ih ima završenu srednju školu (4.708 – 63,4 posto). Samo osnovnu školu završilo je 1.206 osoba, 109 nije završilo ni osnovnu školu, a kako su gotovo svi stariji od 15 godina, to je vjerojatno i gornja granica njihova formalnog obrazovanja. Više ili visoko obrazovanje ima 313 osoba, odnosno 4,2 posto od ukupno liječenih.

Od ukupno 7.427 liječenih osoba, njih 2.927 (39,4 posto) je nezaposleno. U stalnom radnom odnosu bilo ih je 1.937 (26,1 posto), a 916 (12,3 posto) je imalo povremeni posao. Prema podacima, 38,4 posto liječenih osoba bilo je na neki način zaposleno. Učenika i studenata je bilo 1.055 (14,2 posto). Kao i prijašnjih godina radi se uglavnom o konzumentima neopijata.

Prvo uzimanje bilo koje droge zbiljo se s 15,9 godina, prvo uzimanje heroina s 20, a prvo intravensko uzimanje heroina s 20,8 godina, dok je u 2006. prosječna dob prvog dolaska na liječenje heroinskih ovisnika bila 25,5 godina, što znači da od prvog eksperimentiranja do dolaska na liječenje protekne deset godina. Kod onih koji su uzimali kanabinoide prosječna dob uzimanja bilo koje droge je nešto viša, a dob prvog javljanja na tretman je 19,8 godina.

Od liječenih osoba najviše je onih koji nisu oženjeni ili udane (5.238 ili 71,7 posto). U braku je 1.055 osoba, u izvanbračnoj zajednici živi još 495. Znači, 21,7 posto ovisnika ili svaki peti živi s bračnim ili izvanbračnim partnerom. To ponovno potvrđuje činjenicu da ovisnici u Hrvatskoj nisu izopćeni iz društva i da ih primarna ili sekundarna obitelj dugo vremena ne napušta.

Tablica 10. Osobe liječene zbog zlouporabe droga u 2006. godini prema glavnom sredstvu

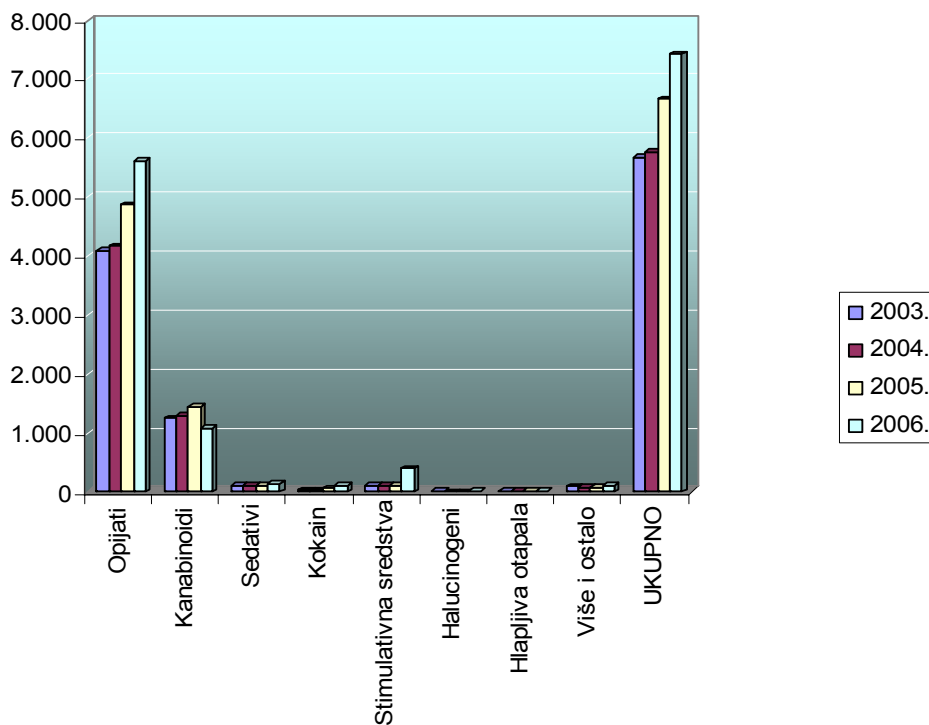
VRSTA GLAVNOG SREDSTVA	Broj liječenih osoba							
	2003		2004		2005		2006	
	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
Opijati	4.087	72,0	4.163	72,2	4.867	73,0	5.611	75,5
Kanabinoidi	1.243	21,9	1.283	22,2	1.449	21,7	1.071	14,4
Sedativi	112	2,0	108	1,9	96	1,4	126	1,7
Kokain	25	0,4	24	0,4	63	0,9	109	1,5
Stimulativna sredstva	98	1,7	111	1,9	106	1,6	392	5,3
Halucinogeni	8	0,1	2	0,0	2	0,0	7	0,1
Hlapljiva otapala	13	0,2	10	0,2	8	0,1	14	0,2
Više i ostalo	92	1,6	67	1,2	77	1,2	97	1,3
UKUPNO	5.678	100	5.768	100	6.668	100	7.427	100

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Najviše je osoba liječeno zbog heroína (75,5 posto), zatim zbog zlouporabe marihuane (14,4 posto). Ostala su sredstva manje zastupljena. Uočava se povećanje broja zahtjeva za liječenjem zbog stimulativnih sredstava, što odražava sve veću prisutnost te vrste droga na tržištu, njezinu veliku dostupnost i nisku cijenu. Iako je u stvarnosti poliuporaba zastupljena kod velikog broja ovisnika o drogama, pravila registracije zahtijevaju prosudbu "glavnog sredstva" prema njegovoj adiktivnosti, učestalosti uporabe ili posljedicama do kojih je dovelo.

Opijati se najčešće uzimaju intravenski (74,4 posto), a gotovo svaki peti ovisnik ih ušmrkava (19,1 posto). Udio osoba koje su pušile opijate iznosi 3,7 posto (192 osobe). Ušmrkava se još i kokain, zatim drugi stimulansi, a ostala sredstva se pretežito uzimaju na usta.

Grafički prikaz 4. Osobe liječene zbog zlouporabe droga u 2006. godini prema glavnom sredstvu

Tablica 11. Osobe liječene zbog zlouporabe droga u 2006. godini prema načinu liječenja

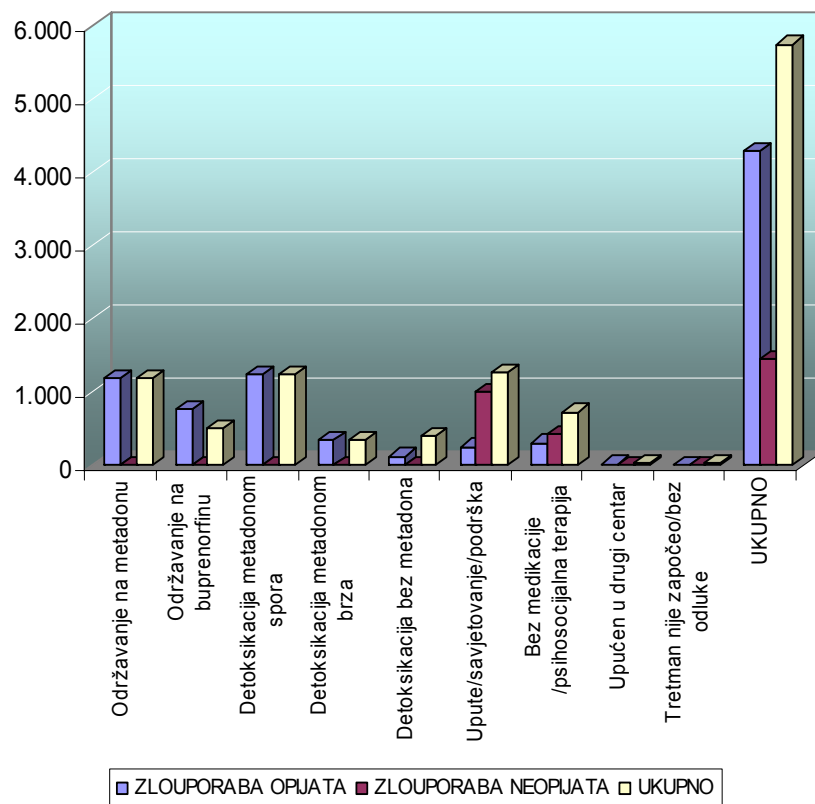
VRSTA TRETMANA	Zlouporaba opijata		Zlouporaba neopijata		UKUPNO	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Održavanje na metadonu	1.186	27,7	0		1.186	20,7
Održavanje na buprenorfinu	765	17,9	0		505	8,8
Detoksikacija metadonom spora	1.239	29,0	0		1.239	21,6

Detoksikacija metadonom brza	351	8,2	0		351	6,1
Detoksikacija bez metadona	127	3,0	15	1	401	7
Upute/savjetovanje/podrška	260	6,1	1.004	68,6	1.264	22
Bez medikacije /psihosocijalna terapija	310	7,2	420	28,7	730	12,7
Upućen u drugi centar	22	0,5	10	0,7	32	0,6
Tretman nije započeo/bez odluke	18	0,4	14	1	32	0,6
UKUPNO	4.278	100,0	1.463	100	5.741	100

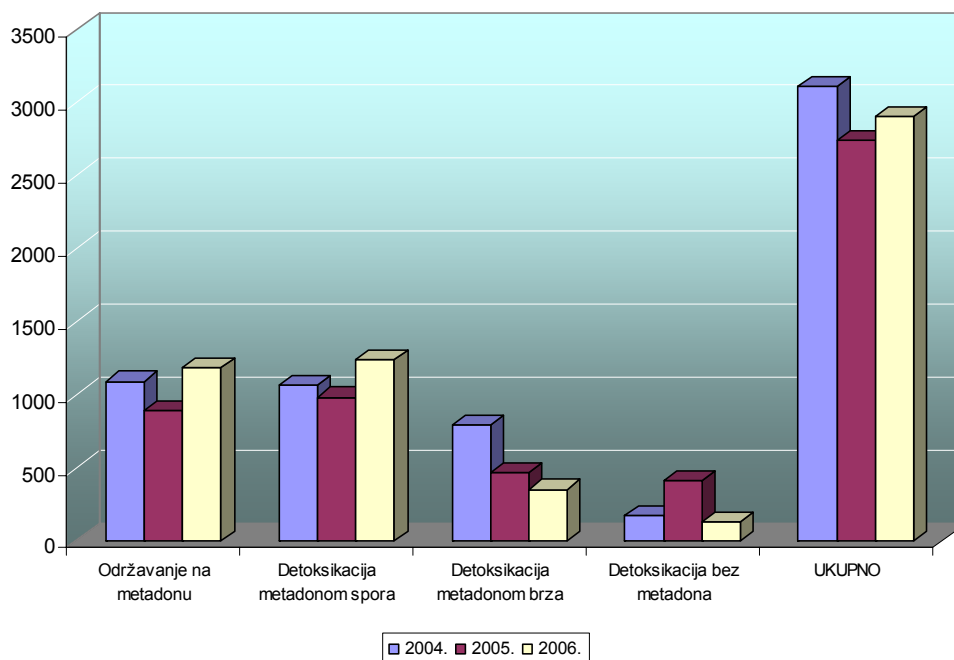
Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Na sporoj ili brznoj detoksikaciji metadonom je 37 posto ovisnika o heroinu, a još 28 posto je na održavanju na metadonu. Farmakoterapija buprenorfinom je sve više zastupljena (18 posto u 2006. godini; 3,1 posto u 2005. godini) zahvaljujući tome što od 2006. godine Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje pokriva troškove te vrste liječenja. Kod osoba liječenih zbog ostalih droga, najčešće su primjenjivane tehnike savjetovanja, psihoterapija i drugi oblici psihološke podrške.

Grafički prikaz 5. Prikaz osoba liječenih zbog zlouporabe droga prema načinu liječenja u 2006.

Grafički prikaz 6. Prikaz osoba na metadonu (održavanje, detoks) za 2004., 2005. i 2006.

U usporedbi s 2005. godinom kada je održavanje na metadonu kao sredstvo liječenja bilo prisutno u 886 slučajeva, povećanje u 2006. je **34 posto** kada je bilo 1.186 slučajeva.

Tablica 12. Broj umrlih u vezi sa zlouporabom psihoaktivnih droga u razdoblju 1996. - 2006. godine

GODINA	Broj umrlih
1996.	29
1997.	44
1998.	43
1999.	63
2000.	75
2001.	78
2002.	86
2003.	95
2004.	108
2005.	104
2006.	90

Izvor podataka: DEM-2 i HZJZ

Podatci o **smrti osoba** koje se nalaze u Registru liječenih zbog uzimanja i/ili ovisnosti o psihoaktivnim drogama registriraju se na potvrdi o smrti Državnog zavoda za statistiku. Broj umrlih u vezi sa zlouporabom opojnih droga u 2006. manji je za **15 posto**.

Tablica 13. Uzroci smrti ovisnika u 2006. godini

UZROK	Broj	%
Predoziranje heroinom	31	34,4
Predoziranje opijatima	17	18,9
Predoziranje metadonom	17	18,9
Ostale bolesti	11	12,2
Samoubojstva	2	2,2
Nesreće	2	2,2
Neoznačeno	10	11,1
UKUPNO	90	100,0

Izvor podataka: DEM-2 i HZJZ

Od **90 umrlih**, **81** su bili muškarci (90,0 posto) a **9** žene (10,0 posto). Najviše umrlih je imalo kao dijagnozu smrti predoziranje opijatima, 65 osoba (72,2 posto). Od toga **31** osoba se predoziralo heroinom (34,4 posto), 17 metadonom (18,9 posto), a za 17 osoba nije navedeno o kojem se opijatnom sredstvu radi. Od drugih bolesti je umrlo 11 osoba. Radi se o hepatitisu C, intracerebralnom krvarenju, astmi, uremiji, plućnom edemu i drugo. Kod dvije osobe smrt je bila posljedica nekog nesretnog slučaja i samoubojstva.

Najviše umrlih je, kao i prijašnjih godina, bilo s prebivalištem u Gradu Zagrebu – 34 osobe (37,8 posto). Slijede ih umrle osobe iz Splitsko-dalmatinske županije (17 – 18,9 posto), a zatim iz Istarske županije (9 – 10,0 posto).

Zaključak

Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, broj ukupno liječenih osoba u Republici Hrvatskoj je u stalnom porastu te se broj ukupno liječenih u 2006. u odnosu prema 2005. godini povećao za **759 osoba ili 11,38 posto**. Od ukupno **7.427 osoba** liječenih tijekom 2006. godine, kao i prije, većinu čine muškarci (**6.127 ili 82,5 posto**), dok je žena **1.300 ili 17,5 posto**. Omjer broja muškaraca i žena iznosi 4,7:1.

Broj novih osoba koje na liječenje dolaze zbog opijatske ovisnosti je relativno stabilan u posljednjih pet godina i kreće se oko **850 osoba** godišnje. Premda se broj liječenih ukupno i broj liječenih opijatskih ovisnika stalno povećava, trend povećanja broja novih osoba raste sporije te je u usporedbi s 2001. godinom, kada je bilo 2.548 novih osoba, u značajnom opadanju.

Sustav za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje ovisnika uspijeva sve dulje zadržati ovisnike u tretmanu te se povećanje broja ovisnika može tumačiti i sve stabilnijom mrežom Centara za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, ali i sve boljim i kvalitetnijim prikupljanjem podataka. Kao i prijašnjih godina, u Republici Hrvatskoj dominira opijatska ovisnost i to ovisnost o heroinu. Zbog zlouporabe opijata tijekom 2006. godine na liječenju je bilo **5.611 osoba, od kojih su 876 bili prvi put na liječenju (15,6 posto)**. Prema podacima o broju ukupno liječenih na 100.000 stanovnika od 15-64 godine u pojedinim županijama, najviše je prijavljenih iz Istarske županije. U **Istarskoj županiji** djeluju dva Centra za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnika (Pula i Poreč) pa bi tako velik broj liječenih osoba mogao biti i rezultat dobre „pokrivenosti“ ove populacije općenito. Udio opijatskih ovisnika među onima koji su prvi put zatražili liječenje je **43,8 posto**, a uočeno je da sve više u sustav dolaze mladi i maloljetnici koje su na liječenje uputili centri za socijalnu skrb ili općinska državna odvjetništva, a koji u najvećem broju slučajeva nisu opijatski ovisnici. Razvidan je pad broja umrlih u odnosu prema 2005. godini i to za **14 osoba ili 15 posto**. Od **90 umrlih, 81 su bili muškarci (90,0 posto) a 9 žene (10,0 posto)**. Najviše umrlih je imalo kao dijagnozu smrti predoziranje opijatima (**72,2 posto**). Od toga **31 osoba se predoziralo heroinom (34,4 posto), 17 metadonom (18,9 posto), a za 17 osoba nije navedeno o kojem se opijatnom sredstvu radi**. Ovo smanjenje se može tumačiti i donošenjem Smjernica za farmakoterapiju opijatskih ovisnika heroinom (3. siječnja 2006.) i Smjernica za farmakoterapiju buprenorfinom, te stavljanjem buprenorfina na listu lijekova HZZO-a.

Premda podatci pokazuju povećan broj ukupno liječenih ovisnika, ne može se zaključiti da je došlo do znatnijeg povećanja zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj. Navedeno povećanje se prije može tumačiti sve stabilnijim funkcioniranjem mreže Službi (Centara) za prevenciju i izvanbolničko liječenje koji su tijekom 2004. godine ušli u sustav javnog zdravstva, dok je popunjavanje stručnih timova i njihovo stabilno funkcioniranje trajalo i tijekom 2005. godine, te su u 2006. godini Službe (Centri) kontinuirano radili u svim županijama u Republici Hrvatskoj.

3. TERAPIJSKE ZAJEDNICE I UDRUGE KOJE SE BAVE SUZBIJANJEM ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA

U Republici Hrvatskoj je 8 terapijskih zajednica s 32 terapijske kuće koje djeluju i rade kao nevladine organizacije te pružaju tretman i psihosocijalnu rehabilitaciju ovisnicima o drogama kao udruge ili religijske zajednice u sklopu humanitarne djelatnosti ili su ustrojene i registrirane kao domovi socijalne skrbi za ovisnike.

Terapijske zajednice koje djeluju kao udruge i religijske zajednice u sklopu humanitarne djelatnosti su:

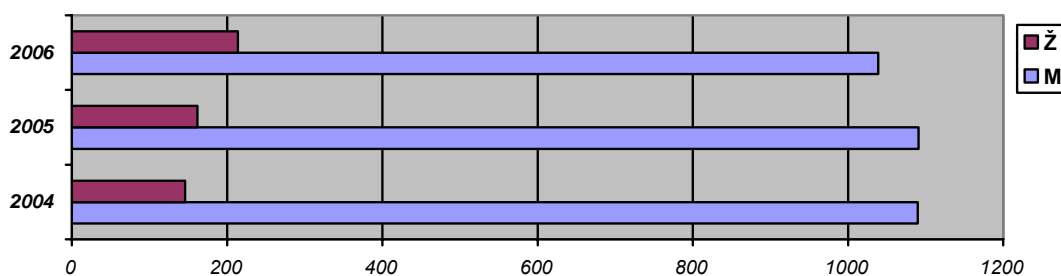
1. REMAR ESPANA
2. KOMUNITA "MONDO NUOVO"
3. ZAJEDNICA PAPA IVAN XXIII.
4. NARCONON ADRIATIC
5. UDRUGA SAN LORENZO - ZAJEDNICA "CENACOLO"
6. PRIJATELJI NADE - RETO CENTAR

Terapijske zajednice koje su ustrojene i djeluju kao domovi socijalne skrbi za ovisnike su:

1. ZAJEDNICA SUSRET
2. DOM ZA OVISNIKE ĐURMANEC KRAPINA

Terapijske zajednice provode programe psihosocijalne rehabilitacije, radne terapije, savjetovanja obitelji, promidžbene programe s ciljem prevencije u zajednici, resocijalizacije i pružanje pomoći ovisnicima pri upućivanju u terapijske zajednice u inozemstvo. Terapijski postupci uglavnom imaju za cilj usvajanje novih pozitivnih normi ponašanja i novih stavova i vrijednosti. Terapijske zajednice surađuju s centrima za prevenciju ovisnosti, centrima za socijalnu skrb, bolnicama, domovima zdravlja, tijelima državne uprave te domaćim i stranim udrugama i humanitarnim organizacijama.

Grafički prikaz 7. broj ovisnika u TZ prema spolu 2004. – 2006.

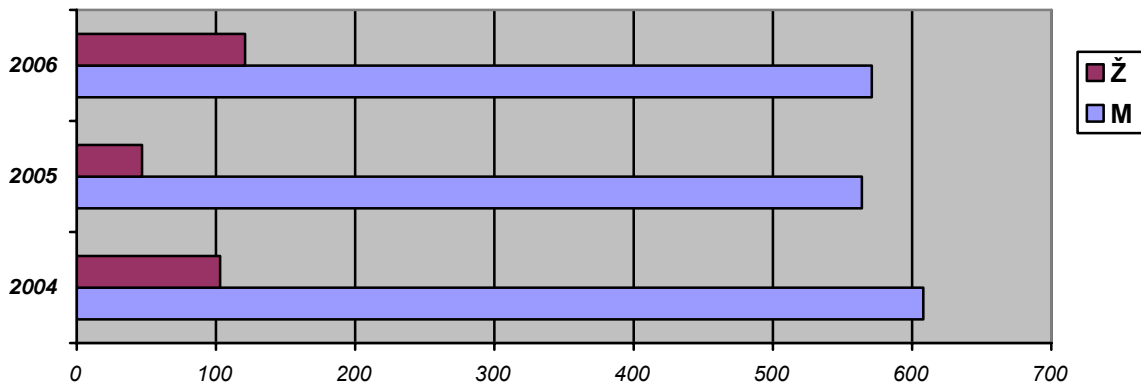

Tablica 14. Broj opijatskih ovisnika, ovisnika i konzumenata ostalih droga u tretmanu TZ i broj istih novopridošlih

	Moji dani- Dom za ovisnike		San Lorenzo - Zajednica Cenacolo		Dom za ovisnike Zajednica		Zajednica Mondo		Zajednica Reto Centar - Prijetelj nade		Zajednica Pape Ivana XXIII	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
Broj opijatskih ovisnika u tretmanu TZ tijekom 2006.g.	55	-	248	70	209	61	25	-	449	66	51	17
Broj ovisnika i konzumenata ostalih droga u tretmanu TZ tijekom 2006. g.	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Broj novopridošlih opijatskih ovisnika u tretmanu TZ tijekom 2006. g.	34	-	75	19	198	55	12	-	251	47	-	-
Broj novopridošlih ovisnika i konzumenata ostalih droga tijekom 2006. g.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupan broj ovisnika u tretmanu TZ	56	-	248	70	209	61	26	-	449	66	51	17
	56		318		270		26		515		68	
SVEUKUPAN BROJ U TRETMANU	1.253											
Ukupan broj novopridošlih u TZ	35	-	75	19	198	55	12	-	251	47	-	-
	35		94		253		12		295		0	
SVEUKUPAN BROJ NOVOPRIDOŠLIH	692											

Izvor podataka; Terapijske zajednice

Grafički prikaz 8. Broj novopridošlih ovisnika u TZ prema spolu 2004.-2006.

Ukupan broj ovisnika koji su na odvikavanju i rehabilitaciji u terapijskim zajednicama u 2006. godini je u padu u usporedbi s 2004., a na istoj razini u odnosu prema 2005. godini.

Tijekom 2004. godine u terapijskim zajednicama na odvikavanju od ovisnosti bilo je **1.236** osoba, od kojih **1.090** muških ovisnika i **146** žene ovisnice, u 2005. godini odvikavala su se **1.253** ovisnika, od toga **1.091** muškarac i **162** žene, dok su se tijekom 2006. godine odvikavala ukupno **1.253** ovisnika, od kojih **1.039** muškaraca i **214** žena. Na odvikavanju i rehabilitaciji u terapijskim zajednicama najviše je muškaraca (od 82 do 83 posto), dok se udio žena koje su na odvikavanju u terapijskim zajednicama kreće od 16 do 17 posto, što je povećanje od približno 4 posto u usporedbi s prijašnjim godinama. U 2006. godini u odnosu prema 2005. sveukupan broj ovisnika na odvikavanju i rehabilitaciji u terapijskim zajednicama je jednak, dok smanjenje broja ovisnika u odnosu prema 2004. godini iznosi **6,7 posto**.

Broj novopridošlih ovisnika u 2006. godini u usporedbi s 2005. godinom se povećao, a u odnosu na 2004. godinu smanjio. U 2004. bilo ih je **711**, u 2005. **611**, dok ih je u 2006. godini bilo **692**. Broj novopridošlih ovisnika u terapijskim zajednicama u 2006. godini u odnosu prema 2005. povećao se za **13 posto**, a u odnosu prema 2004. godini je manji za **3 posto**.

Tablica 15. Broj ovisnika upućenih na odvikavanje u inozemstvo

NAZIV TERAPIJSKE ZAJEDNICE	Broj ovisnika upućenih na odvikavanje u inozemstvo	
	Muškarci	Žene
Moji dani - Dom za ovisnika Đurmanec	-	-
San Lorenzo - Zajednica Cenacolo	3	14
Dom za ovisnike - Zajednica Susret	-	-
Zajednica Mondo Nuovo	8	-
Zajednica Reto Centar - Prijatelj nade	12	5
Zajednica Pape Ivana XXIII	9	2
UKUPNO PO SPOLU	32	21
SVEUKUPNO	53	

Izvor podataka: Terapijske zajednice

U pogledu broja ovisnika upućenih na rehabilitaciju i odvikavanje posredovanjem terapijskih zajednica u inozemstvo, u 2006. godini došlo je do značajnog smanjenja u usporedbi s 2004. i 2005. godinom. U 2004. godini broj osoba upućenih na odvikavanje u inozemstvo bio je **243**, u 2005. godini taj broj je bio **369**, a u 2006. smanjen je na 53 ovisnika o drogama.

Dakle smanjenje broja ovisnika upućenih na odvikavanje u inozemstvo u 2006. godini u odnosu prema 2005. godini iznosi **85** posto.

Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga kontinuirano je surađivao s brojnim nevladinim organizacijama koje provođenjem preventivnih programa u zajednici, programima resocijalizacije, edukacijom, savjetovanjima, programima smanjenja štete te radom s mladima, s ovisnicima i njihovim obiteljima pridonose suzbijanju zlouporabe opojnih droga. U 2006. godini posebice razvijena suradnja bila je s udrugama koje provode programe savjetovanja i psiho-socijalne pomoći ovisnicima o drogama i njihovim obiteljima, programe odvikavanja i rehabilitacije ovisnika i programe postpenalnog prihvata i resocijalizacije bivših ovisnika o drogama, te pružaju pomoć u prekvalifikaciji, doškoloivanju i pronalaženju zaposlenja. Ta područja rada bili su prioriteti natječaja za dodjelu financijskih potpora programima i projektima udruga koje se bave problemom ovisnosti u 2006. godini. Za udruge koje su ostvarile financijsku potporu provedena je financijska i programska evaluacija svih financiranih projekata, a s rezultatima evaluacije pismeno su obaviještene sve udruge te su im dane smjernice kako da otklone utvrđene nedostatke u provedbi programa i/ili financijskom poslovanju. Tijekom 2006. godine Ured je prikupio podatke o broju ovisnika i povremenih konzumenata opojnih droga te broju obitelji kojima je pružena pomoć

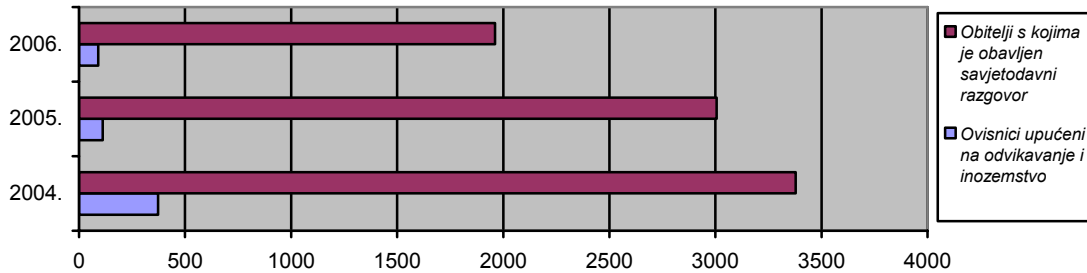
kroz različite oblike intervencija i programa, ali i podatke o vrsti programa koje te udruge provode, kao i problemima s kojima se susreću pri provedbi programa.

Tablica 16. Broj ovisnika upućenih na odvikavanje u inozemstvo i broj obitelji s kojima je obavljen savjetodavni razgovor

NAZIV UDRUGE	Broj ovisnika upućenih na odvikavanje u inozemstvo		Broj obitelji s kojima je obavljen savjetodavni razgovor
	Muškarci	Žene	
Ruka ljubavi	3	-	26
Porat	3	-	97
Novi život	11	1	283
Pet +	3	-	18
Život vita	1	1	34
Hrvatska protiv droge	-	-	29
Centar za duhovnu pomoć	-	-	127
Osmijeh	-	-	29
Budi svoj	-	-	389
Novi put	-	-	16
Egzodus	13	4	25
Udruga roditelja Zajednica Susret	-	-	100
MIR	-	-	80
ANST 1700	14	-	21
Liga za borbu protiv narkomanije	0	0	112
Udruga roditelja San Patrignano	15	6	68
Svjetlo života	-	-	10
UPO	3	1	35
Hepatos	-	-	112
Terra	-	-	41
Poticaj	-	-	190
Papa Ivan XXIII	9	2	120
UKUPNO	75	15	1.962
SVEUKUPNO	90		1.962

Izvor podataka: Terapijske zajednice

Grafički prikaz 9. Broj obitelji s kojima je obavljen savjetodavni razgovor i broj ovisnika koji su upućeni na odvikavanje u inozemstvo

Prema prikupljenim podacima, udruge su u 2006. pružile neki od oblika pomoći ukupno **1.975** ovisnika o drogama, a od tog broja najviše je pomoć pružana opijatskim ovisnicima (ukupno **1.358** opijatskih ovisnika). Novopridošlih opijatskih ovisnika kojima je udruga pružila neki od oblika pomoći bilo je **382**, zatim **614** konzumenata ostalih droga i **1.962** obitelji ovisnika o drogama.

U 2006. godini u odnosu prema 2005. godini, ukupan broj ovisnika o drogama kojima su udruge pružile pomoć smanjen je za **45 posto**, dok je broj obitelji ovisnika kojima je pružena pomoć manji za **35 posto**.

Ovo smanjenje je uzrokovano i činjenicom da su podatke za izvješće u 2006. godini dostavile 22 udruge, dok je u 2005. podatke dostavilo 26 udruge.

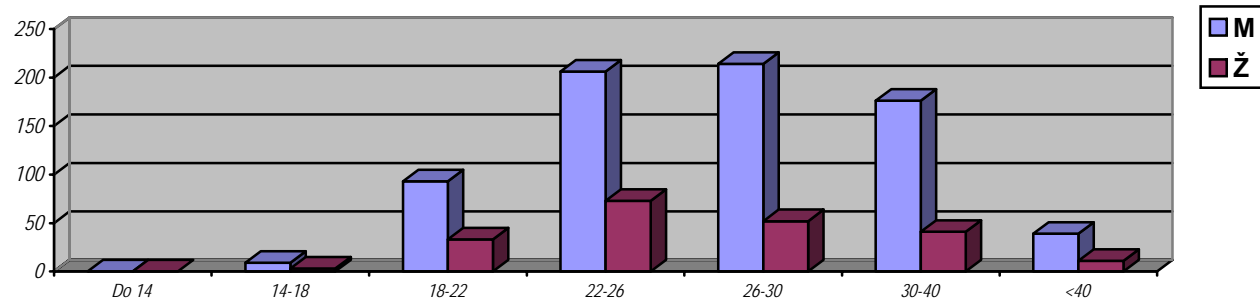
Udruge su tijekom 2006. godine provodile različite programe usmjerene na prevenciju s ovisnicima, rad s mladima, rad s ovisnicima i konzumentima droga i rad s obitelji ovisnika.

Tablica 17. Dobna i spolna struktura opijatskih ovisnika u tretmanu udruga tijekom 2006. godine

	Udruga Ruka ljubavi		Udruga Porat		Novi Život		Život Vita		Udruga Pet+		Hrvatska protiv droge		Centar za duhovnu pomoć		Osmijeh		Budi svoj		Novi put		Egzodus		Udruga roditelja "Zajednica Susret"		Zajednica „MIR“		Udruga ANST 1700		Liga za borbu protiv narkomanije		Udruga roditelja San Patrignano*		Svjetlo života		Udruga UPO		Udruga TERRA					
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž		
Do 14																																										
14-18	2						1																																	5	3	
18-22	9		8	3	12	3	8	3			2	1							3									4		3	3	1	5			1		24	15			
22-26	10	2	53	17	35	9	8	6	1	1	7	3			6	1			2		20	15	30	3				5	1	4	2				4	2	21	11				
26-30	12	6	23	6	74	19	6		3		5	1	1		8		5	3	6		7		19	3			5	7	4		3		6		7	2	20	8				
30-40	9		12	5	102	11	9	4						1		7	5	1	1				3	1			10	6	6	3	4	2			2		10	3				
<40					24	5	1		1										1								8	5	1	1	1				1		1					
Ukupno	42	8	96	31	247	47	33	13	5	1	14	5	1	0	15	1	12	8	13	1	27	15	70	7	0	0	23	22	17	8	15	5	11	0	15	4	81	40				
	50		127		317		46		6		19		1		16		20		14		42		77		0		45		25		20		11		19		121					
Sveukupno	976																																									

Izvor podataka: Udruge za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Grafički prikaz 10. Dobna i spolna struktura opijatskih ovisnika o drogama u tretmanu udruga tijekom 2006. godine

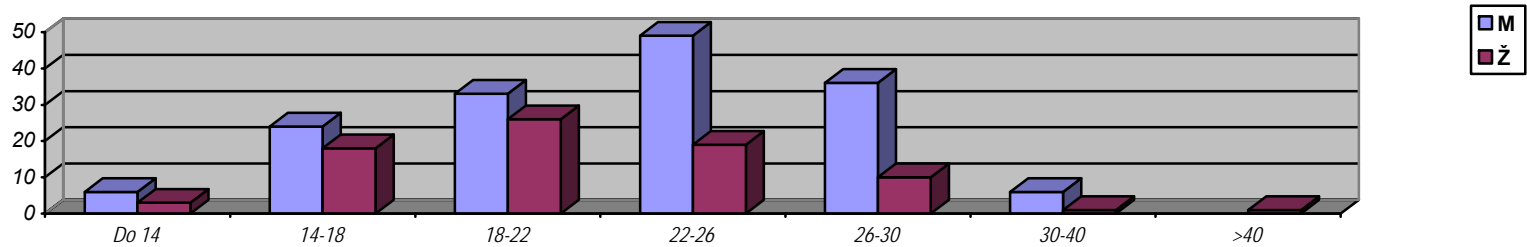

Tablica 18. Dobna i spolna struktura ovisnika i konzumenata ostalih droga u tretmanu udruga tijekom 2006.

	Udruga Ruka ljubavi		Udruga Porat		Novi život		Život Vita		Udruga Pet+		Hrvatska protiv droge		Centar za duhovnu pomoć		Osmijeh		Budi svoj		Novi put		Egzodus		Udruga roditelja "Zajednica Susret"		Zajednica „MIR“		Udruga „ANST“ 1700		Liga za borbu protiv narkomanije		Udruga roditelja „San Patrignano“		Svjeto života		Udruga UPO		Udruga TERRA			
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž		
Do 14																5	2																						1	
14-18	1	1			3	4				2						9	6	4						2	2			4	1									1	2	
18-22	7	3	12	5	4	6										2	2							2	4			1	3	1	1							4	2	
22-26	3		13	6	4				1	1			3	2		13	5							1	3			4		3					3		1	3		
26-30	4		2		2				1							21	7							2				1		1	3							2		
30-40			1													3										2	1													
<40																																								1
Ukupno	15	4	28	11	13	10	0	0	2	3			3	2	0	0	51	22	6	0	0	0	0	0	0	9	10	0	0	11	4	10	8	0	0	3	0	8	9	
	19		39		23		0		5		≈100 ²	5		0		73		6		0		0		19		0		15		18		0		3		17				
Sveukupno	342																																							

Izvor: Udruge za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Grafički prikaz 11. Dobna i spolna struktura ovisnika i konzumenata ostalih droga u tretmanu udruga tijekom 2006.

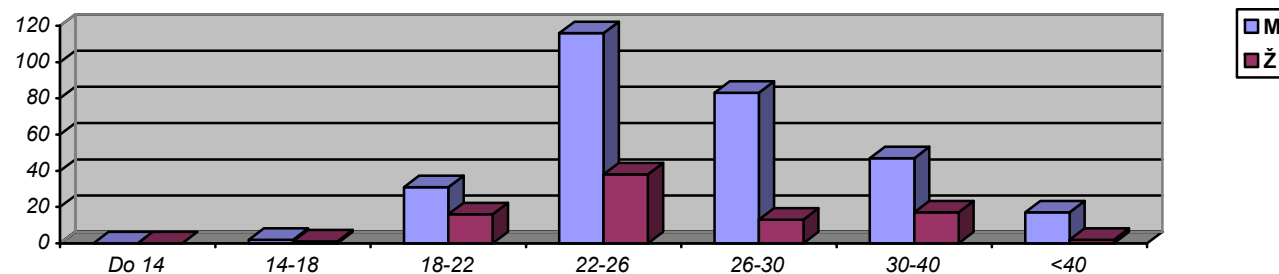
² nije naveden podatak o dobnoj i spolnoj strukturi

Tablica 19. Dobna i spolna struktura novoprilošlih opijatskih ovisnika tijekom 2006.

	Udruga Ruka ljubavi		Udruga Porat		Novi Život		Život Vita		Udruga Pet+		Hrvatska protiv droge		Centar za duhovnu pomoć		Osmijeh		Budi svoj		Novi put		Egzodus		Udruga roditelja "Zajednica Susret"		Zajednica „MIR“		Udruga „ANST“ 1700		Liga za borbu protiv narkomanije		Udruga roditelja „San Patrignano“		Svjeto života		Udruga UPO		Udruga TERRA			
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž		
Do 14																																								
14-18	1																																					1	1	
18-22	2	1	8	3	3	1	1	2										1																		1		13	5	
22-26	17	3	53	17	10	2	1	1	1													20	5														2	1	10	7
26-30	4	1	23	6	21	2			2		3	1	1				3	1	4																	4	1	17	1	
30-40			12	5	20	3	1	3			2						1	1	1							1	3	1	2	2	1				1		5			
<40					11	2																				3		0								1		1		
Ukupno	24	5	96	31	65	10	3	6	3	0	5	1	1	0	0	0	4	2	7	0	20	5	0	0	0	0	4	3	3	6	6	3	0	0	9	2	47	14		
	29		127		75		9		0		6		1		0		6		7		25		0		0		7		9		9		0		11		61			
Sveukupno	382																																							

Izvor: Udruga za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Grafički prikaz 12. Dobna i spolna struktura novoprilošlih opijatskih ovisnika tijekom 2006. godine

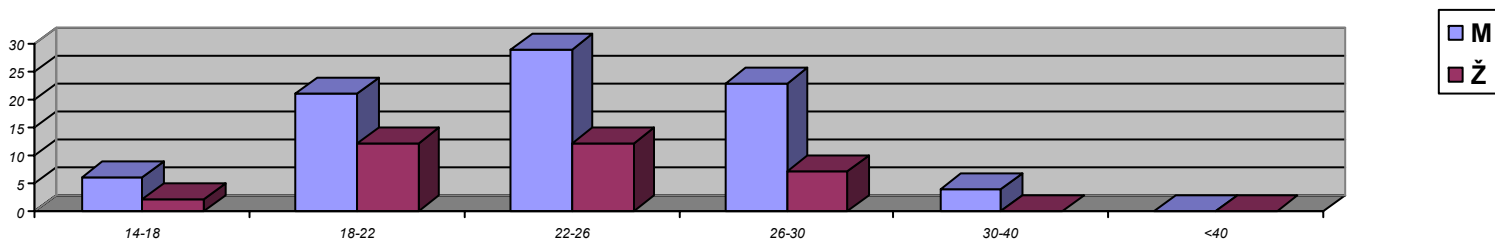

Tablica 20. Dobna i spolna struktura novopridošlih ovisnika i konzumenata ostalih droga tijekom 2006. godine

	Udruga Ruka ljubavi		Udruga Porat		Novi Život		Život Vita		Udruga Pet+		Hrvatska protiv droge		Centar za duhovnu pomoć		Osmijeh		Budi svoj		Novi put		Egzodus		Udruga roditelja "Zajednica Susret"		Zajednica "MIR"		Udruga "ANST" 1700		Liga za borbu protiv narkomanije		Udruga roditelja "San Patrignano"		Svjetlo života		Udruga UPO		Udruga TERRA			
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž		
Do 14																5	2																							
14-18	2	1								2						9	6	4						1														1	2	
18-22	4	3	12	5	2	2										1	2							3														4		
22-26	4		13	6					1	1			3	2			13	3											3						3			1		
26-30	1		2		1				1							16	4																							
30-40			1		1											1										1														
<40																																								
Ukupno	11	4	28	11	4	2	0	0	2	3			3	2	0	0	44	16	6	0	0	0	0	0	0	2	3	0	0	8	4	4	4	0	0	3	0	6	2	
	15		39		6		0		5		≈100 ³	5	0	0	60	6	0	0	0	0	5	0	0	12	8	0	3	8	0	3	8									
Sveukupno	272																																							

Izvor: Udruge za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Grafički prikaz 13. Dobna i spolna struktura novopridošlih ovisnika i konzumenata ostalih droga tijekom 2006. godine

³ nije naveden podatak o dobnoj i spolnoj strukturi

Zaključak

Iz navedenog je razvidno da terapijske zajednice pružaju sve kvalitetnije programe na području rehabilitacije ovisnika. To potvrđuje i sve manji broj ovisnika koji se upućuju na odvikavanje u inozemstvo, a sve više novopridošlih ovisnika u terapijske zajednice. Također se tijekom ovog razdoblja iskristalizirao broj terapijskih zajednica čiji su programi prepoznatljivi i kvalitetni, te koje su kontinuirano tijekom proteklog razdoblja pružale pomoć velikom broju ovisnika i njihovim obiteljima. Izmjenama postojećih propisa iz socijalnog i zdravstvenog područja započeto je rješavanje pravnog statusa terapijskih zajednica kao podloge za donošenje podzakonskih propisa kojima će se definirati osnovni uvjeti i standardi programa terapijskih zajednica, te na taj način postaviti temelji za stvaranje mreže terapijskih zajednica kao dijela socijalno-zdravstvenog sustava za tretman i rehabilitaciju ovisnika. U provođenju svojih programa nevladine organizacije se susreću s nizom različitih problema. Kao najčešći izdvajaju se problemi u financiranju, nemogućnost smještaja ovisnika s dualnom dijagnozom u terapijske zajednice, nedostatak informiranja javnosti o djelovanju i programima rada udruga, problemi suradnje s državnim institucijama, problem iznajmljivanja prostora za udruge, te drugi problemi vezani uz status udruga u društvu i njihovo djelovanje.

Najveći problem u radu i djelovanju nevladinih organizacija se ogleda u financijskoj nesamostalnosti, odnosno njihovoj prevelikoj ovisnosti o sredstvima iz Državnog proračuna. Stoga je veću pozornost potrebno usmjeriti na očuvanje i kvalitativno razvijanje suradnje državnih i nevladinih organizacija, redovitom financiranju nevladinih organizacija i omogućavanju većeg priljeva sredstava iz donatorskih izvora, ali i na kontinuiranu izobrazbu na području upravljanja projektnim ciklusima.

4. IZVJEŠĆE O AKTIVNOSTIMA I MJERAMA NA IZVRŠENJU PROVEDBENIH PROGRAMA NACIONALNE STRATEGIJE SUZBIJANJA ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA I AKCIJSKOG PLANA SUZBIJANJA ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA ZA 2006.

4.1 MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA I EUROPSKIH INTEGRACIJA

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, sukladno djelokrugu svog rada u provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga u 2006., provodilo je aktivnosti koje se odnose na međunarodnu suradnju na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga. Kao i prijašnjih godina, i tijekom 2006. godine Ministarstvo je poticalo implementaciju međunarodnih konvencija o narkotičkim drogama, psihotropnim tvarima te protiv nedopuštene trgovine narkoticima i psihotropnim supstancama (iz 1988.) kroz suradnju s mjerodavnim ministarstvima i nizom međunarodnih organizacija i institucija koje se bave kontrolom i suzbijanjem zlouporabe opojnih droga, posebice s UNODC-om, UNDCP-om, INCB-om, UN-ovom Komisijom za narkotičke droge (CND), s Vijećem Europe, Svjetskom zdravstvenom organizacijom i drugima, na način da se redovito izrađuju i pravodobno dostavljaju izvješća i odgovori na upitnike međunarodnim tijelima. Predstavници ministarstva također su aktivno sudjelovali na međunarodnim skupovima i kongresima o kontroli opojnih droga i na zasjedanju UN-ove Komisije za narkotičke droge (CND) (Beč, 13.-17. ožujka 2006.). Koordinirano je sudjelovanje izaslanstva Republike Hrvatske na Ministarskoj konferenciji o putovima krijumčarenja droge iz Afganistana „Pariz 2 – Moskva 1“ u Moskvi od 26.-28. lipnja 2006., nastavljen je rad na konsolidaciji tzv. „Pariškog procesa“ (2003), kao i bliske suradnje sa susjednim zemljama, zemljama članicama EU i drugim zainteresiranim državama, kao i međunarodnim organizacijama na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga. Nadalje, održano je više bilateralnih sastanaka i konzultacija, gdje je jedna od tema bila i suradnja u borbi protiv krijumčarenja droge, jačanje policijske suradnje i nadzora granice, a Ministarstvo je aktivno sudjelovalo i u radionicama TAIEX-a i CARDS-a u Hrvatskoj.

4.2 MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, sukladno djelokrugu svog rada u provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga, tijekom 2006. godine surađivalo je sa županijskim koordinatorima preventivnih programa i nositeljima preventivnih programa u odgojno-obrazovnim ustanovama. Unaprjeđivan je rad vrtićkih i školskih povjerenstava za prevenciju ovisnosti u svim odgojno-obrazovnim ustanovama u čiji su rad uključeni odgojitelji, učitelji, profesori, stručni suradnici, učenici i roditelji. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa promicalo je i financijski podupiralo

učeničke projekte te inovativne pristupe vezane uz programe prevencije ovisnosti. U osnovnim i srednjim školama te u učeničkim domovima poticano je aktivnije uključivanje roditelja u rad odgojno-obrazovnih ustanova i njihovo sudjelovanje u preventivnim aktivnostima u sklopu preventivnih programa. Učenici rizičnog ponašanja uključivani su u rad izvannastavnih aktivnosti u cilju njihove bolje socijalizacije te osposobljavanja za pravilno postupanje u izazovnim situacijama. Odgojno-obrazovne ustanove tijekom godine provodile su ankete o pojavnosti ovisnosti među djecom i mladima, a MZOŠ tijekom 2006. godine osigurao je i čvršću integraciju sadržaja o ovisnostima u redovni i izborni školski program, te u dodatni rad i izvannastavne aktivnosti. Realiziran je program prevencije ovisnosti opojnih droga za djecu predškolske i školske dobi, odgajatelje, prosvjetne djelatnike i roditelje radi zaštite zdrave populacije, prepoznavanja i pružanja pomoći učenicima s rizičnim ponašanjem te pružanja stručne pomoći učenicima koji su već počeli konzumirati sredstva ovisnosti.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa promicalo je i sufinanciralo razne programe vezane uz prevenciju ovisnosti; školske preventivne programe u Splitsko-dalmatinskoj županiji koji su se sastojali od radionica za učenike osnovnih škola, kulturno-umjetnički i edukacijski program „Život može biti lijep“ Udruge „Scena“, Zagreb. Program je realizirao naš priznati dramski umjetnik Ivo Gregurević, a sastojao se od panel diskusije s učenicima o problemu ovisnosti. Program je izveden u osamdeset osnovnih i srednjih škola u Republici Hrvatskoj. Zatim program „Kreativno korištenje slobodnog vremena u cilju sprječavanja ovisnosti“, koji je realizirao „In optimum sistem“ iz Zagreba, a sastojao se od triju radionica za djecu i učenike - uzrast od 4 do 7 godina, uzrast od 7 do 12 godina, uzrast od 12 do 16 godina.

Iz sredstava Državnog proračuna namijenjenih za programe i projekte udruga u području izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja u 2006. godini sufinancirani su projekti i programi udruga za provedbu aktivnosti na suzbijanju zlouporabe sredstava ovisnosti. Djeca i mladi uključivani su u sadržaje organiziranog provođenja slobodnog vremena u cilju njihove socijalizacije, aktivnog odmora i razonode. Radi kvalitetnog organiziranja slobodnog vremena učenika prednost u korištenju športskih dvorana dana je radu s djecom i mladima. U realizaciji programa prevencije, odgojno-obrazovne ustanove surađivale su sa službama i udrugama za lokalnoj i županijskoj razini. Kontrolirana je primjena Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda, ponajprije u svezi sa zabranom pušenja u svim ustanovama koje obavljaju djelatnost odgoja i obrazovanja. Također, ustanove koje obavljaju djelatnost odgoja i obrazovanja promicale su spoznaje o štetnosti uporabe duhanskih proizvoda za zdravlje među svim uzrastima djece i mladeži u svim aktivnostima provedbe redovite naobrazbe. Odgojno-obrazovne ustanove su tijekom godine provodile preventivne mjere u suradnji s policijskim postajama na svom području. Osnovne i srednje škole te učenički domovi tijekom godine organizirali su seminare, radionice te druge oblike upoznavanja roditelja i odgojno-obrazovnih djelatnika o štetnosti utjecaja opojnih droga i o načinima prepoznavanja znakova konzumiranja opojnih droga. Uspostavljena je suradnja s lokalnim i dnevnim tiskom, školskim novinama i ostalim medijima kako bi se objavljivali radovi učenika i informirala javnost o aktivnostima odgojno-obrazovnih ustanova u provedbi preventivnih programa.

Tijekom godine visokoškolske ustanove provodile su istraživanja raširenosti ovisnosti među studentskom populacijom te istraživanja o osviještenosti studentske populacije o problemu ovisnosti. U ustanovama visokog obrazovanja organizirani su stručni skupovi o suzbijanju zlouporabe sredstava ovisnosti te je poticano osposobljavanje i usavršavanje mladih kako bi pridonijeli suzbijanju zlouporabe sredstava ovisnosti. Vežano uz resocijalizaciju ovisnika, u suradnji s Uredom za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa uključilo se u projekt rješavanja obrazovnog statusa ovisnika koji su u nekom od tretmana liječenja ili onima koji su uspješno završili neki od tretmana liječenja na način da će im biti omogućen završetak obrazovanja ili prekvalifikacija zanimanja. Tijekom 2006. godine izrađen je popis odgojno-obrazovnih ustanova u kojima se provodi obrazovanje za deficitarna zanimanja. Nakon što se prikupe podatci o stručnoj spremi ovisnika i njihovoj motiviranosti za doškolovanje ili prekvalifikaciju izradit će se program izobrazbe. Ovisnicima koji su prekinuli školovanje zbog zlouporabe opojnih droga bit će omogućeno završavanje osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja.

Vežano uz znanstvena istraživanja zlouporabe opojnih droga, visokoškolske ustanove provodile su istraživanja u svezi s pojavnosti i kretanjem biomedicinskih i socijalnih uzroka ovisnosti, prevencijom i izvorima ovisnosti te uzrocima ponašanja zbog uporabe droga, kao i znanstvenu evaluaciju programa borbe protiv ovisnosti. Nadalje, organizirana je sustavna izobrazba prosvjetnih djelatnika o mjerama prevencije ovisnosti i afirmaciji zdravih stilova života s obvezom da stečena znanja integriraju u svoj stručni rad s djecom i mladima. Provođeno je obrazovanje roditelja o problemu ovisnosti i prepoznavanju simptoma koji upućuju na uzimanje sredstava koja uzrokuju ovisnost, kao i izobrazba o odgovornom roditeljstvu i utjecaju obitelji u izgradnji pozitivnih vrijednosti u djece i mladih. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinanciralo je organiziranje seminara za županijska povjerenstva prosvjetnih djelatnika u sklopu provedbe preventivnih programa u 2006. godini. Cilj navedenih seminara bio je osigurati što kvalitetniju provedbu preventivnih programa u svim odgojno-obrazovnim ustanovama Republike Hrvatske te ocijeniti učinkovitost provedbe preventivnih programa. U suradnji s Uredom za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, MZOŠ je organizirao seminar za ravnatelje srednjih škola pod nazivom "Organizacija i provođenje programa prevencije ovisnosti u srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama" od 20. do 21. travnja 2006. godine u Graditeljsko-tehničkoj školi u Zagrebu, a u suradnji s Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi organizirao je 14. prosinca 2006. godine seminar za voditelje preventivnih programa u osnovnim i srednjim školama te učeničkim domovima Grada Zagreba i Zagrebačke županije pod nazivom „Štetni učinci uživanja duhanskih proizvoda u populaciji učenika osnovnih i srednjih škola“, u Prirodoslovnoj školi Vladimira Preloga u Zagrebu.

4.3 MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, sukladno djelokrugu svog rada u provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga, u 2006. provodilo je preventivne aktivnosti koje se odnose na djecu i mladež te na osnaživanje obitelji za uspješnije suočavanje s problemima zlouporabe droga organiziranjem savjetodavnog rada s djecom i roditeljima vezano uz zlouporabu opojnih droga. Vezano uz organizaciju slobodnog vremena djece i mladih, ukupno je financiralo od dijela prihoda od igara na sreću 39 projekata udruga koji pridonose borbi protiv droga i svih drugih oblika ovisnosti, a iz Državnog proračuna ukupno je financiralo 17 projekata udruga koji pridonose borbi protiv droga, socijalizaciji, aktivnom odmoru i razonodi djece i mladeži, i koji su usmjereni na prevenciju ovisnosti djece i mladeži smještenih u odgojne domove i odgojne zavode. U 2006. nastavljeno je financiranje aktivnosti postojećih Klubova za mlade iz državnog proračuna u suradnji s lokalnom upravom. Osim aktivnosti koje se odnose na smisleno korištenje slobodnog vremena, Klubovi organiziraju i predavanja, tribine i. sl. na kojima sudjeluju stručnjaci koji se bave problemom ovisnosti i zdravstvenim odgojem mladeži u zaštiti reproduktivnog i općeg zdravlja, kao i edukativne programe o posljedicama konzumiranja opojnih sredstava. Ukupno su u 2006. financirana 33 kluba za mlade. Vezano uz aktivnosti Savjetovališta za djecu, mladež, brak i obitelj, odnosno osnaživanje obitelji za uspješnije suočavanje s problemima zlouporabe droga organiziranjem savjetodavnog rada s djecom i roditeljima vezano uz zlouporabu opojnih droga, u 2006. godini financijski je podržan rad sedam Savjetovališta za djecu, mladež, brak i obitelj: Dubrovnik, Split, Karlovac, Šibenik, Vinkovci, Rijeka i Krapina. Savjetovališta u sklopu svojih redovitih aktivnosti provode i savjetovanje te edukaciju i informativne aktivnosti s djecom i roditeljima sukladno ugovorima o suradnji koje su sklopili s Ministarstvom obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. Pojedina savjetovališta veći dio svojih aktivnosti usmjeravaju borbi protiv zlouporabe opojnih droga kao npr. savjetovalište u Dubrovniku. Također, u suradnji s Gradom Otočcem proveden je projekt „Okupacijske aktivnosti za djecu i mladež grada Otočca“. Projekt je bio usmjeren prevenciji poremećaja u ponašanju djece i mladeži. S obzirom na medijsku kampanju, obilježen je Međunarodni dan borbe protiv ovisnosti, 26. lipnja 2006. na način da je tiskan letak NE-drogi i umetnut u Večernji list s ciljem informiranja i educiranja građana, osobito mladeži, o važnim sadržajima vezanim uz zlouporabu droga kao i o utjecaju i štetnosti droga, te je izrađen glazbeni spot „Bijelom pjesmom protiv droge“.

4.4 MINISTARSTVO OBRANE

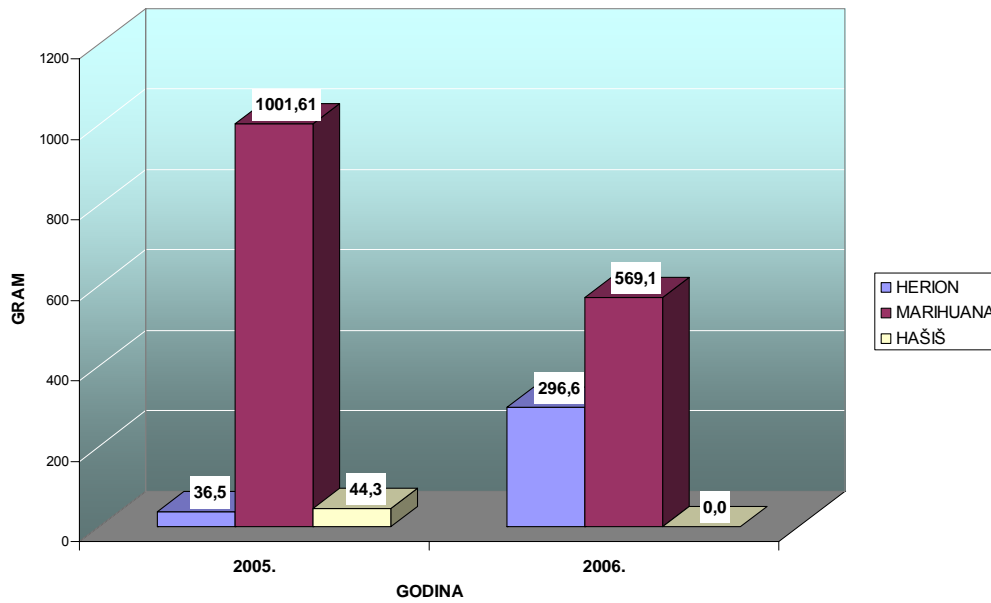
Ministarstvo obrane, sukladno djelokrugu svog rada u provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga, u 2006. provodilo je aktivnosti koje se odnose na prevenciju i suzbijanje zlouporabe opojnih droga u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama Republike Hrvatske (u daljnjem

tekstu MO i OS RH). Aktivnosti vezane uz prevenciju i suzbijanje zlouporabe opojnih droga i ovisnosti u OS RH provodile su se u 2006. unutar postupaka ocjene zdravstvene sposobnosti za djelatnu vojnu službu djelatnih vojnih osoba i postupaka ocjene zdravstvene sposobnosti za vojnu službu ročnika koji se provode na temelju postojećih pravilnika. U području prevencije trajno se provodio Program psihološke prevencije ovisnosti u OS RH i Naputak o prevenciji zlouporabe droga u OS RH. Navedeni programi uključivali su i izobrazbu djelatnog i ročnog sastava u području prevencije i suzbijanja zlouporabe opojnih droga od strane vojnih psihologa i vojnih liječnika, kojom su na temelju propisanih nastavnih planova i programa bili obuhvaćeni i polaznici vojnih izobrazbi. Djelatnici vojne policije nastavili su praksu edukacije zapovjednog kadra u cilju što efikasnijeg otkrivanja počinitelja kaznenih djela zlouporabom opojnih droga u postrojbama OS RH. Vojni psiholozi su u 2006. proveli i redovito ispitivanje raširenosti zlouporabe opojnih droga, stajališta prema uzimanju droga i znanju o problemima vezanim uz zlouporabu droga u OS RH, a dobiveni rezultati upućuju na potrebu nastavka provedbe prevencije zlouporabe sredstava ovisnosti. Tijekom 2006. godine kontinuirano se provodio redovni i izvanredni nadzor od strane djelatnika Vojne policije, a primjenjivani su i provjereni učinkoviti mehanizmi kontrole i sprječavanja unosa opojnih droga u vojne objekte. Osposobljeni djelatnici prometne vojne policije su u cilju provedbe Zakona o sigurnosti prometa na cestama u 2006. proveli 40 preventivnih operativnih akcija testiranja pripadnika OS-a RH, od čega 29 testiranja u suradnji s djelatnicima Ministarstva unutarnjih poslova. Testiranja su provedena s ciljem otkrivanja i sprječavanja zlouporabe opojnih droga u cestovnom prometu od strane pripadnika OS-a RH. U području sprječavanja zlouporabe opojnih droga, pri vojnostegovnim sudovima vođeni su stegovni postupci i izrečene kazne djelatnicima OS RH za djela vezana uz zlouporabu opojnih droga i alkohola. Povjerenstvo za prevenciju i suzbijanje bolesti ovisnosti u MO i OS RH kao stručno tijelo Ministarstva obrane pratilo je, koordiniralo i raščlanjivalo rad ustrojbenih cjelina MO i OS RH koje obavljaju poslove iz područja prevencije i suzbijanja zlouporabe opojnih droga, te planiralo buduće aktivnosti u tom području.

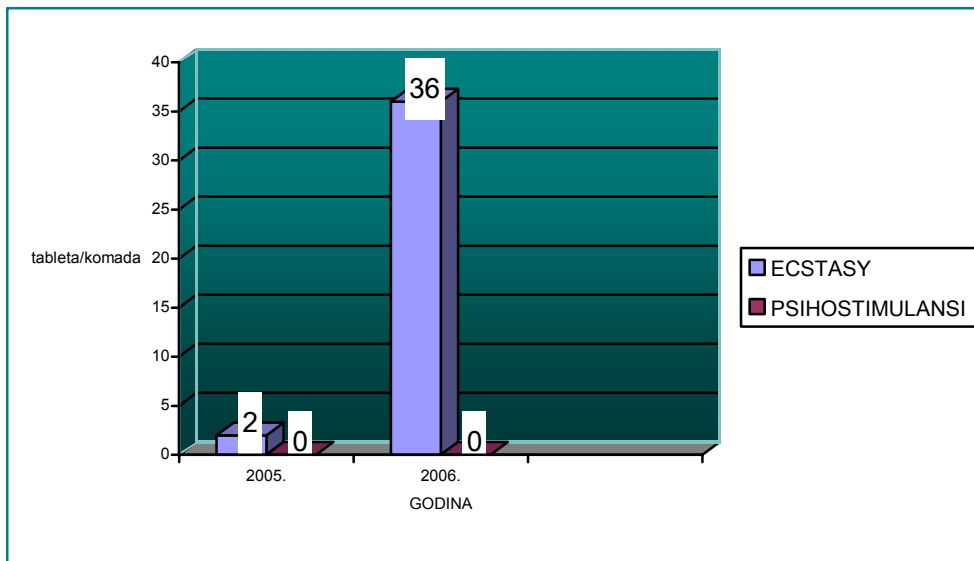
4.4.1 Zapljene ilegalnih droga od strane Ministarstva obrane

U cilju suzbijanja zlouporabe opojnih droga, kriminalistička vojna policija je na osnovi trajnog praćenja stanja posebnu pozornost posvetila provedbi planiranih redovitih i izvanrednih mjera pojačanog nadzora u postrojbama OS RH koje u svom sustavu imaju ročni sastav. Djelatnici temeljne i kriminalističke vojne policije su u 2006. proveli ukupno 64 pojačana nadzora u postrojbama OS-a RH. U provedbi tih mjera sudjelovali su vođiči službenih pasa sa psima za detekciju opojnih droga.

Grafički prikaz 14. Prikaz količine (grami) oduzete opojne droge od pripadnika OS RH u 2005. i 2006.

Grafički prikaz 15. Prikaz količine (tablete/kom.) oduzete opojne droge od pripadnika OS RH u 2005. i 2006.

Tablica 21. Prikaz količine oduzete opojne droge od pripadnika OS RH od 1997. do 2006.

GODINA	TIP						
	Kokain (gr.)	Heroin (gr.)	Marihuana (gr.)	Hašiš (gr.)	Indijska konoplja (kom.)	Ecstasy (kom.)	Psihost. (tablete) (kom.)
1997.	-	80,40	625,43	29,58	1.160	-	480
1998.	16,00	26,00	5.021,97	7,22	198	-	182
1999.	-	421,38	53.373,03	-	858	-	4.216
2000.	-	37,65	15.204,47	25,7	600	-	528
2001.	1,3	17,96	2.774,62	1	21	-	770,5
2002.	-	0,79	1.429,45	0,3	5	9	157
2003.	-	444	1.755,11	0,9	-	11	125
2004.	-	1,40	683,07	28,40	8	119	125
2005.	-	36,50	1.001,61	44,30	-	2	36
2006.	-	296,60	569,10	-	-	-	-
UKUPNO	17,3	1.362,68	82.437,86	137,40	2.850	141	6.462,5

Izvor podataka: Ministarstvo obrane

Iz podataka je vidljivo da se u 2006. u odnosu prema 2005. bilježi povećanje količine zapljene heroina za 8 puta, smanjenje količine zapljene marihuane za gotovo polovicu, dok po ostalim vrstama opojnih droga nije bilo zapljena.

4.4.2 Kaznena djela zlouporabe opojnih droga u odnosu na počinitelje pripadnike Oružanih snaga RH

Praćenjem stanja kriminaliteta u postrojbama OS-a RH posljednjih godina razvidan je pad broja pojedinih oblika prijavljenih kaznenih djela. Među takvim kaznenim djelima je i zlouporaba opojnih droga. Broj evidentiranih kaznenih djela počinjenih zlouporabom opojnih droga od strane pripadnika OS-a RH čini približno 1/5 ukupnog kriminaliteta u postrojbama OS-a RH proteklih godina. U većini slučajeva pojava zlouporaba opojnih droga u postrojbama OS-a RH manifestira se posjedovanjem manje količine droge tipa kanabis poradi osobnih potreba ili za „čašćenje“, dok se manji broj kaznenih djela čini stavljanjem u promet i ponudom na prodaju. Međutim, konzumiranje opojnih droga od strane pripadnika OS-a RH u bilo kojem obliku predstavlja velik i dodatan problem ne samo za konzumenta, već i za postrojbu u cjelini kojoj se time narušava spremnost, tim više ako je ova negativna pojava prisutnija. U kaznenoj evidenciji Kriminalističke

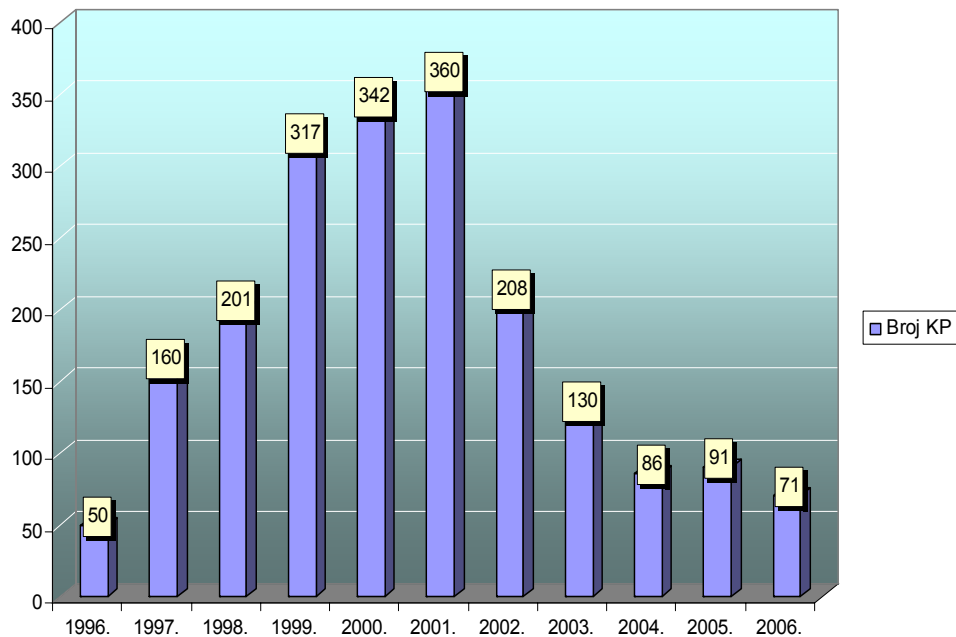
vojne policije u 2005. i 2006. godini daleko najveći broj čine ročni vojnici čija je pripadnost postrojbama OS RH ograničenog trajanja na nekoliko mjeseci. Kao predstavnici najzastupljenije kategorije prijavljenika zbog kaznenih djela u svezi sa zlouporabom opojnih droga, vlastiti životni stil, društveno ponašanje te naviku konzumiranja opojne droge uglavnom donose iz civilnog života. Operativne spoznaje ukazuju na to da je samo mali broj prijavljenih osoba za počinjenje ove vrste kaznenih djela zlouporabe opojnih droga počeo za vrijeme služenja vojnog roka.

Tablica 22. Prikaz podnijetih kaznenih prijava za počinjena kaznena djela zlouporabom opojne droge od 1996. do 2006.

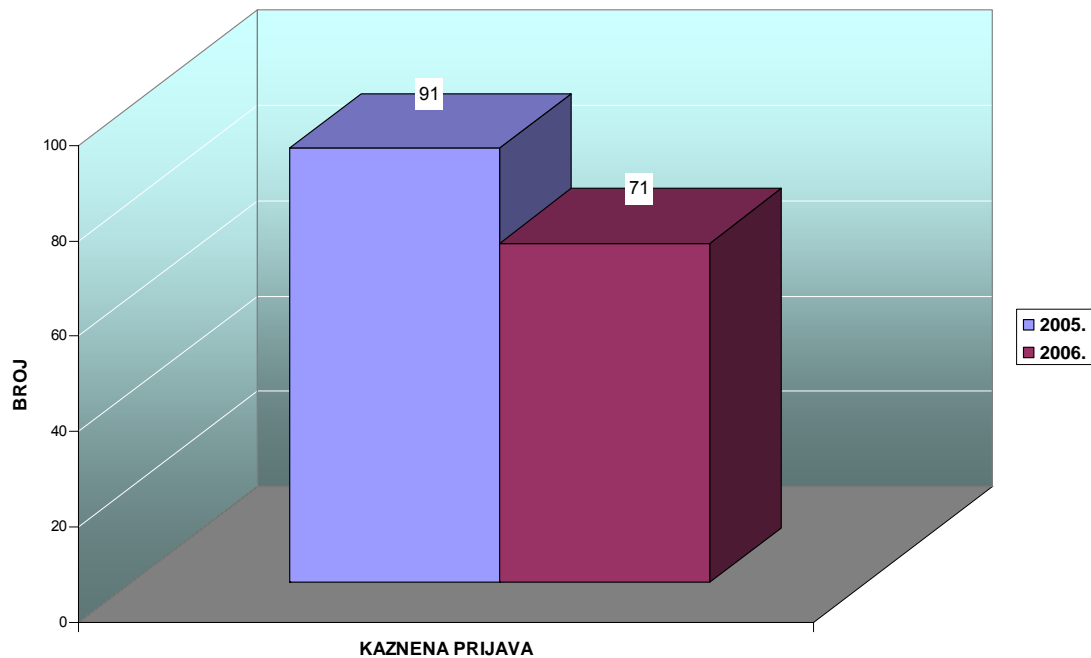
GODINA	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
Broj KP	50	160	201	317	342	360	208	130	86	91	71
Odnosni postotak		+	+	+	+	+	-	-	-	+	-
		220%	26%	58%	8%	5%	42%	38%	34%	6%	22%

Izvor podataka: Ministarstvo obrane

Grafički prikaz 16. Podnijete kaznene prijave za počinjena kaznena djela zlouporabe opojnih droga od 1996. do 2006.

Grafički prikaz 17. Prikaz podnijetih kaznenih prijava za počinjena kaznena djela zlorabom opojne droge u 2005. i 2006.

Iz podataka je vidljivo da se od 2002. bilježi stalni trend smanjenja broja kaznenih prijava zbog počinjenih kaznenih djela zlorabom opojne droge. U odnosu na 91 podnijetu kaznenu prijavu za počinjena kaznena djela zlorabom opojne droge u 2005., u 2006. podneseno je njih 71. Sažimajući prikazanu raščlambu podataka o kaznenim djelima zlorabe opojne droge tijekom promatranog razdoblja moguće je izvesti sljedeće zaključke – Ukupan broj počinjenih kaznenih djela zlorabe opojne droge tijekom promatranog razdoblja, slično kao i prijašnjih godina, sudjeluje s 23 posto u odnosu na sva ostala kaznena djela koja su počinili pripadnici OS-a RH u 2006. U 2006. zabilježeno je smanjenje broja prijavljenih kaznenih djela zlorabom opojnih droga u OS RH u odnosu prema 2005. Tijekom 2006. godine 73 pripadnika OS-a RH počinila su kazneno djelo zlorabe opojnih droga što predstavlja smanjenje od 22 posto u usporedbi s 2005. Usporedbom podataka o broju prijavljenih osoba i kaznenih djela, razvidan je trend smanjenja u 2006. u odnosu prema 2005. Od ukupno podnesene 71 kaznene prijave mjerodavnim općinskim državnim odvjetništvima protiv 72 pripadnika OS-a RH, u 22 slučaja postupalo se nakon zaprimljene obavijesti o počinjenom kaznenom djelu i zapljene opojne droge od strane djelatnika MUP-a RH, u 50 slučajeva samostalno je postupala vojna policija unutar vojnih objekata, od čega u 18 događaja po dojavi nadređenih zapovjednika postrojbi OS-a RH, a u 32 slučaja podnošenje kaznenih prijava rezultiralo je provođenjem operativnih mjera i radnji i zapljene opojne droge od strane djelatnika vojne policije. Kao prilog razumijevanju broja otkrivenih kaznenih djela zlorabe opojne droge od strane djelatnika MUP-a RH, u kojima su počinitelji

pripadnici OS-a RH, potrebno je istaknuti da djelatnici vojne policije nemaju ovlasti djelovati izvan vojnih objekata i vojarni. Relativno visok broj otkrivanja kaznenih djela zlouporabe opojne droge od strane zapovjednika postrojbi OS-a RH ukazuje na činjenicu da su njihova uloga i djelovanje u području prevencije i suzbijanja zlouporabe opojnih droga u vojarnama izuzetno značajni, a katkad i ključni.

4.5 MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

Ministarstvo pravosuđa sukladno djelokrugu svog rada u provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga, u 2006. provodilo je aktivnosti koje se odnose na normativnu djelatnost iz područja suzbijanja zlouporabe opojnih droga, kao i aktivnosti vezane uz tretman osoba ovisnih o opojnim drogama koje se nalaze u penalnom sustavu.

4.5.1 Kriminalitet zlouporabe opojnih droga

Kazneno djelo zlouporabe opojnih droga participira u ukupnom broju prijavljenog kriminaliteta s 9,9 posto. Nakon uzastopnog pada broja prijavljenih osoba od 2003., u 2006. godini zabilježen je ponovno porast broja prijavljenih za 11,3 posto (4900:4632), što predstavlja objektivni pokazatelj, jer je riječ o vrsti kriminaliteta koja sigurno skriva i tamnu brojku, pa otkrivena i prijavljena djela predstavljaju samo određeni postotak ove vrste kriminaliteta. Radi se o izuzetno opasnom i teškom kriminalitetu koji s jedne strane donosi, posebno organiziranim grupama, golemu dobit, a s druge strane zbog svoje pogibeljnosti uništava i odnosi ljudske živote. Kretanje kaznenog djela zlouporabe opojnih droga za sve njegove modalitete u razdoblju od 2004. do 2006. prikazuje Tablica 23.

Tablica 23. Prikaz broja prijavljenih, optuženih i osuđenih osoba za sve modalitete kaznenog djela iz čl.173. KZ za 2004., 2005. i 2006.

GODINA	Prijavljeno	Optuženo	Osuđeno
2004.	5.522	4.041	4.177
2005.	4.632	3.851	3.535
2006.	4.900	3.536	3.339

Izvor podataka: Državno odvjetništvo RH

Unatoč većem broju prijavljenih osoba i nadalje se od 2003. godine iz godine u godinu smanjuje broj optuženih osoba. U odnosu na prethodnu godinu broj optuženja je manji za 8,1 posto (3536:3851). Smanjenje broja optuženih osoba tumači se češćom primjenom čl. 28. Kaznenog zakona u slučajevima kada se radi o malim količinama opojne droge pronađene kod ovisnika za njihove osobne potrebe, te se

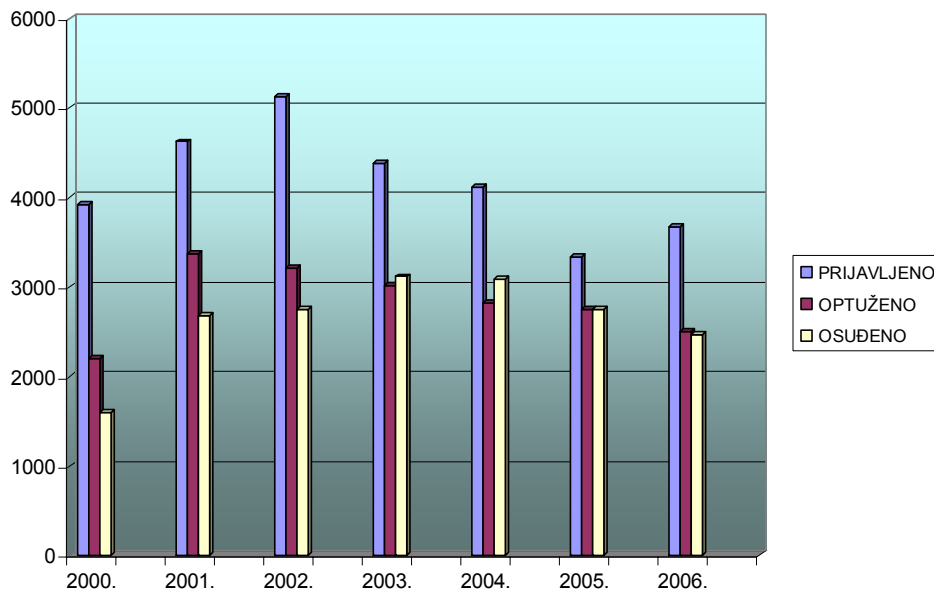
kaznena prijava odbacuje i inicira prekršajni postupak koji je u pravilu brži i efikasniji. U 2006. godini osuđeno je 3.339 osoba, što predstavlja gotovo identičan broj kao i prethodne godine kada je osuđeno 3.535 osoba. Dakle, kod smanjenog broja optuženja u usporedbi s prethodnom godinom osuđene su četiri osobe više nego u 2005. Doneseno je ukupno 3.505 presuda, od toga 3.339 ili 95,2 posto osuđujućih, što je na prošlogodišnjoj razini (95,4 posto), a što nadalje govori o dobro održanoj razini optuženja.

Tablica 24. Prikaz prijavljenih, optuženih i osuđenih punoljetnih osoba za KD posjedovanja droge (čl. 173. st. 1. KZ)

GODINA	PRIJAVLJENO	OPTUŽENO	OSUĐENO
2000.	3.922	2.209	1.602
2001.	4.622	3.367	2.683
2002.	5.131	3.215	2.748
2003.	4.382	3.024	3.115
2004.	4.123	2.826	3.085
2005.	3.338	2.747	2.753
2006.	3.672	2.504	2.474

Izvor podataka: Državno odvjetništvo RH

Grafički prikaz 18. Prijavljene, optužene i osuđene punoljetne osobe za kazneno djelo posjedovanja droge (čl. 173. st. 1. KZ)

Za osnovni oblik ovog kaznenog djela u 2006. prijavljene su 3.672 osobe ili 10 posto više nego u prethodnoj godini. U ukupnom kriminalitetu vezanom uz zlouporabu opojnih droga ovaj najblaži oblik inkriminacije participira sa 74,9 posto. Ove godine prvi put bilježimo ponovni porast broja prijavljenih, koji je bio u trogodišnjem uzastopnom padu. Za ovaj modalitet kaznenog djela u 2006. optužene su 2.504 osobe ili 8,8 posto manje nego u prethodnoj godini pa se tako nastavlja trend koji je započeo 2002. godine otkada je broj optuženja sve manji i smanjuje se godišnje od 6 do 8 posto. Analogno tomu, iz godine u godinu se smanjuje i broj osuđenih osoba, tako da su u 2006. osuđene 2.474 osobe što u odnosu na prethodnu godinu predstavlja pad broja optuženja od 10 posto, koliko je iznosio i u prethodnom izvještajnom razdoblju. Među osuđujućim presudama najviše ima uvjetnih osuda (1.336 ili 54 posto), zatim slijede novčane kazne (885 ili 35 posto), sudske opomene (145 ili 5,8 posto), a na posljednjem mjestu su kazne zatvora sa 108 osuđenih ili 4,3 posto. Ovakav omjer sankcija je donekle i razumljiv jer se radi o kaznenom djelu za koje je zapriječena novčana kazna ili kazna zatvora do jedne godine. Smatramo da u toj masi sigurno ima predmeta na koja se može primijeniti odredba čl. 28. Kaznenog zakona ili odredba čl. 175. Zakona o kaznenom postupku, ali se vjerojatno ustaljenom praksom i za takve predmete podnose optužni prijedlozi ili kazneni nalozi što rezultira sankcijama koje više odgovaraju prekršajnom kažnjavanju.

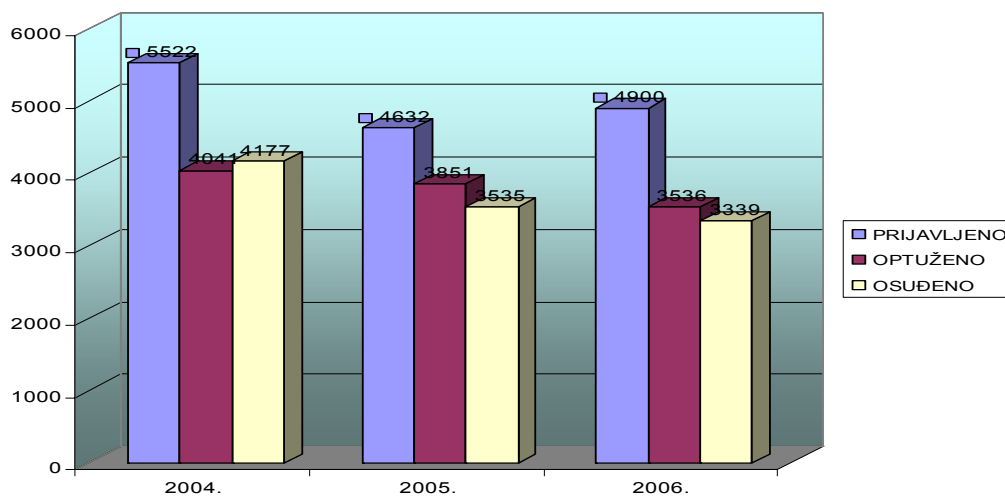
Posjedovanje opojne droge kao osnovni i najblaži oblik kaznenog djela iz čl. 173. Kaznenog zakona najzastupljeniji je i participira u ukupnoj masi zlouporabe opojnih droga sa 74,9 posto. Na drugom mjestu je preprodaja opojne droge koja po broju prijavljenih osoba participira s 15,7 posto, zatim udruživanje za prodaju opojne droge s 2 posto, davanje droge na uživanje i omogućavanje uživanja s 5,3 posto i kvalificirani oblik kod davanja opojne droge na uživanje djeci, maloljetnicima, duševno bolesnim osobama ili većem broju osoba s 1,3 posto. Za st. 4. čl. 173. Kaznenog zakona u kojem je inkriminirano nabavka i posjedovanje opreme i prekursora za proizvodnju opojne droge, niz godina smo izražavali zadovoljstvo zbog malog broja prijavljenih i procesuiranih osoba jer je to značilo da kod nas nema organizirane proizvodnje droge ili prekursora. U odnosu na prethodnu godinu (10 prijavljenih osoba), u 2006. se taj broj utrostručio na 30 prijavljenih osoba. Međutim, to još uvijek ne znači da se prekursori kod nas organizirano proizvode ili nabavljaju za proizvodnju, odnosno nema nikakvih saznanja da kod nas postoje laboratoriji za proizvodnju opojnih droga. Još uvijek se radi o sporadičnim slučajevima koji se otkrivaju i procesuiraju. Od ukupnog broja optuženih za sve oblike tog djela, za posjedovanje droge optuženo je 70,8 posto, za preprodaju droge 19,8 posto, za davanje droge na uživanje i omogućavanje uživanja 5,7 posto, za kvalificirani oblik kod davanja opojne droge na uživanje djeci, maloljetnicima, duševno bolesnim osobama ili većem broju osoba optužene su 34 osobe, a za nabavku i držanje sredstava za pravljenje droge i prekursora optuženo je 27 osoba.

Tablica 25. Prikaz broja prijavljenih, optuženih i osuđenih osoba za sve modalitete kaznenog djela zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. KZ za 2004., 2005. i 2006.

ČLANAK 173. KZ	PRIJAVLJENO			OPTUŽENO			OSUĐENO		
	2004.	2005.	2006.	2004.	2005.	2006.	2004.	2005.	2006.
Posjedovanje opojne droge (čl. 173. st. 1. KZ)	4.123	3.338	3.672	2.826	2.747	2.504	3.085	2.753	2.474
Preprodaja opojne droge (čl.173. st.2. KZ)	929	866	770	816	741	703	766	562	614
Organizirana preprodaja droge (čl. 173. st.3. KZ)	84	92	99	88	77	64	36	33	56
Neovlašteno pravljenje, uporaba opreme i dr. (čl.173. st. 4. KZ)	12	10	32	9	10	27	17	5	10
Davanje droge drugome na uporabu (čl. 173. st. 5. KZ)	267	263	261	203	209	204	204	142	159
Davanje droge djetetu, ml. osobi i dr. (čl. 173. st. 6. KZ)	107	63	66	99	67	34	69	40	26
UKUPNO	5.522	4.632	4.900	4.041	3.851	3.536	4.177	3.535	3.339

Izvor podataka: Državno odvjetništvo RH

Grafički prikaz 19. Prikaz broja prijavljenih, optuženih i osuđenih osoba za sve modalitete kaznenog djela iz čl. 173. KZ-a za 2004., 2005. i 2006.

Za sve oblike kaznenog djela iz čl. 173. Kaznenog zakona izrečeno je sankcija prema 3.337 osoba. Za najteži oblik ovog kaznenog djela (čl.173. st. 3. KZ) osuđeno je kaznom zatvora 100 posto počinitelja, odnosno sve osuđene osobe. Za kazneno djelo iz čl. 173. st. 2 Kaznenog zakona na kaznu zatvora osuđeno je 92,5 posto počinitelja, dok je 2005. za taj oblik kaznenog djela zatvorsku kaznu dobilo 94 posto počinitelja. Za osnovni oblik iz čl. 173. st. 1. Kaznenog zakona na kaznu zatvora osuđeno je 4,3 posto počinitelja, što je ipak određen napredak u usporedbi s prijašnjim godinama (2004.-2,5 posto, 2005.-3 posto).

Analogno broju optuženja i među osudama, prvo mjesto zauzima posjedovanje droge sa 74 posto (2005.-77,8 posto), zatim preprodaja opojne droge s 18,3 posto (2005.-15,8 posto), za udruživanje u preprodaji 1,6 posto (2005.-0,9 posto), za davanje droge na uživanje i omogućavanje uživanja 4,7 posto, za kvalificirani oblik davanja opojne droge na uživanje djeci, maloljetnicima, duševno bolesnim osobama ili većem broju osoba 0,7 posto (2005.-1 posto), a za nabavku i držanje sredstava za pravljenje droge i prekursora osuđeno je 10 osoba (2005.- 5 osoba).

Tablica 26. Prikaz broja izrečenih sankcija za sve modalitete kaznenog djela iz

čl.173. KZ-a za 2004., 2005. i 2006.

GODINA	SANKCIJA					
	Kazna zatvora	Novčana Kazna	Uvjetna osuda	Sudska opomena	Mlt. sankcija	Mjere (čl.446 ZKP)
2004.	733	929	2.019	307	184	0
2005.	681	849	1.676	319	129	2
2006.	778	890	1.520	146	139	3

Izvor podataka: Državno odvjetništvo RH

Analizom navedenih statističkih pokazatelja za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga, možemo ustvrditi da je u 2006. kod punoljetnih počinitelja ponovno nakon uzastopnog trogodišnjeg pada zabilježen porast broja prijavljenih osoba za 11,3 posto, ali je u padu broj optuženih osoba za 8,1 posto. Broj osuđujućih presuda je na prošlogodišnjoj razini i to uvjetne osude s 54 posto, novčane kazne s 35 posto, sudske opomene s 5,8 posto i kazne zatvora s 4,3 posto. Uloženo je 9 posto žalbi zbog odluke o kaznenoj sankciji.

Promatrajući strukturu kriminaliteta **maloljetnih počinitelja kaznenih djela** uočava se kao i prijašnjih godina da su maloljetnici u 2006. počinili najviše kaznenih djela protiv imovine (2.306 ili 63,6 posto), zatim slijede kaznena djela vezana uz zlouporabu opojnih droga (467 ili 12,9 posto). U odnosu na kazneno djelo zlouporabe opojnih droga, od 467 prijavljenih maloljetnika u 2006., 352 maloljetnika ili 75,4 posto prijavljeni su za najblaži oblik ovog kaznenog djela, odnosno posjedovanja droge radi vlastite uporabe. U najvećem broju slučajeva radi se o posjedovanju manjih količina marihuane.

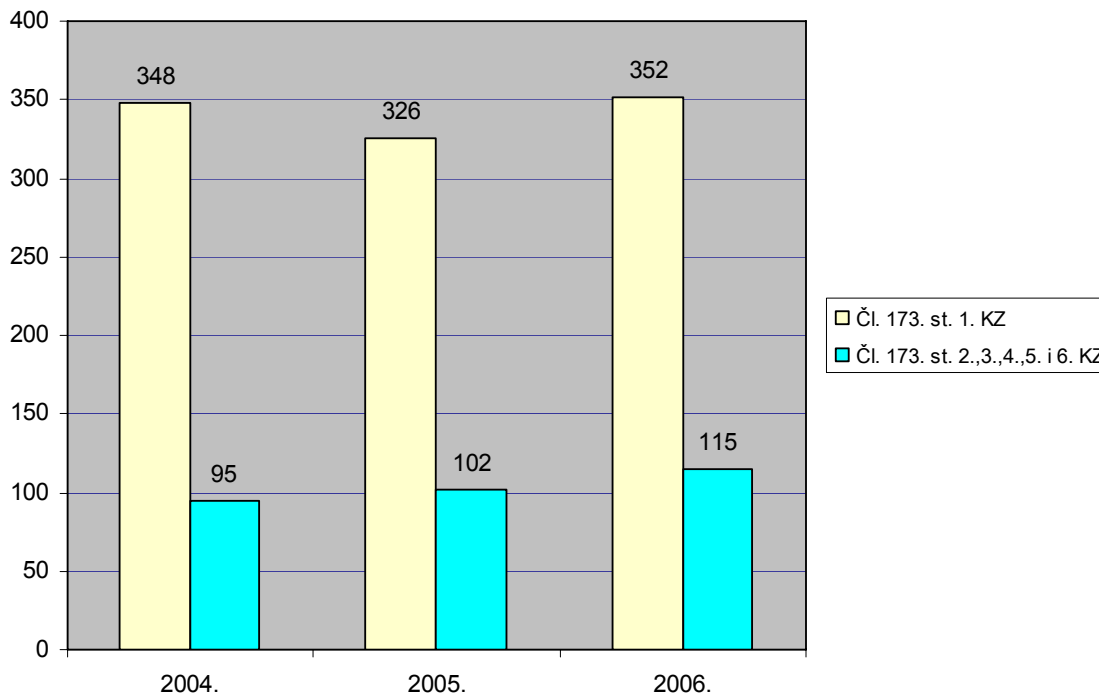
Tijekom 2006. za sve modalitete ovog kaznenog djela prijavljeno je za 9,1 posto ili 39 maloljetnika više nego u 2005.

Tablica 27. Prijavljeni maloljetnici za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. KZ od 2004. - 2006.

GODINA	2004.	2005.	2006.
Čl. 173. st. 1. KZ	348	326	352
Čl. 173. st. 2.,3.,4.,5. i 6. KZ	95	102	115
UKUPNO	443	428	467

Izvor podataka: Državno odvjetništvo RH

Grafički prikaz 20. Prijavljeni maloljetnici za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. KZ za 2004., 2005. i 2006.

Promatrajući odluke državnih odvjetnika za mladež u povodu kaznenog djela vezanog uz posjedovanje opojne droge razvidno je da je kod 70,7 posto maloljetnika kaznena prijava riješena odbačajem po načelu svrhovitosti, u najvećem broju slučajeva nakon što su maloljetnici izvršili obvezu savjetodavnog tretmana u Službi za prevenciju ovisnosti ili Savjetovalištu za mladež. Na taj način smanjuje se represivni pristup prema osobama koje su posjedovale opojne droge zbog vlastite uporabe. Takav

način rada državnog odvjetnika za mladež smatramo opravdanim, a naročito stoga jer, nažalost, postoji velika vjerojatnost da dio ove mladeži postanu potencijalni počinitelji težih oblika kaznenog djela zloporabe opojnih droga u smislu nabave, prodaje i davanja drugima na uživanje. Sve navedeno navodi na zaključak da dosadašnja iskustva državnog odvjetništva pokazuju da se tijekom godina sve više koristi načelo svrhovitosti u predkaznenom postupku čime se dodatno rasterećuje maloljetnički sud, postupanja su kraća a i učinkovitija u smislu postizanja odgojnih svrha, a time i sprječavanja ponavljanja kaznenih djela. Stoga selekciju pozivom na načelo svrhovitosti smatramo jednom od najznačajnijih odluka državnog odvjetnika.

4.5.2 Zatvorenici – ovisnici u penalnom sustavu

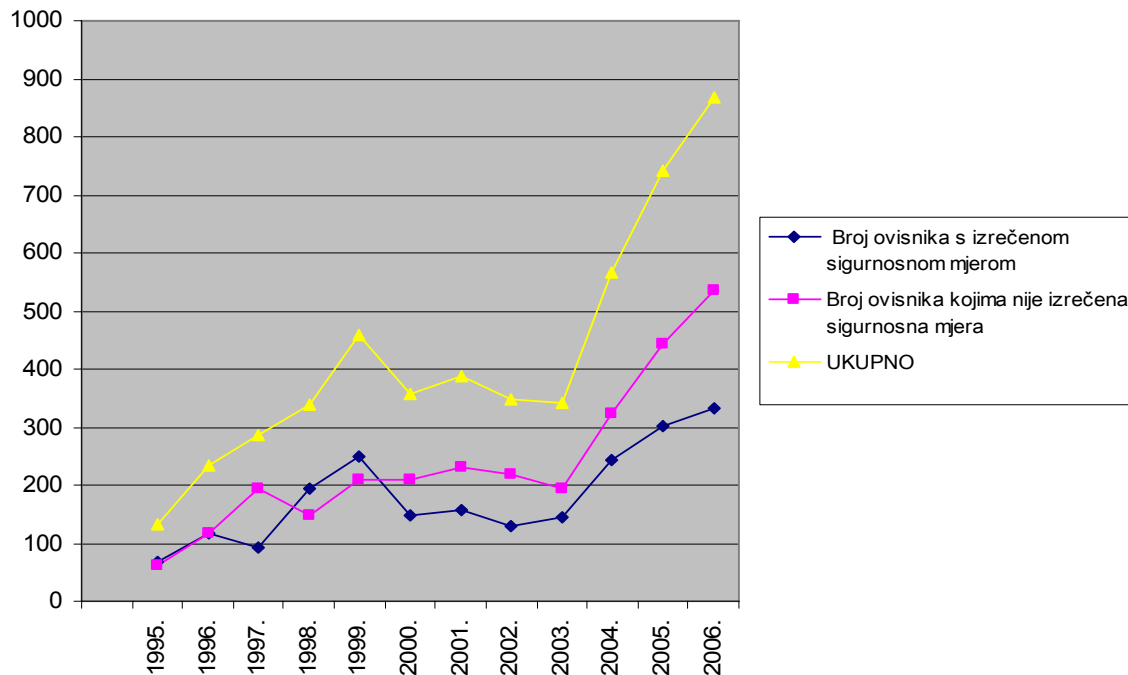
Tretman zatvorenika ovisnika o opojnim drogama dio je Nacionalne strategije suzbijanja zloporabe opojnih droga. Osnovni cilj Nacionalne strategije u odnosu na zatvorski sustav definiran je prihvaćanjem međuodnosa zatvora i kaznionica i ukupne društvene zajednice jer su zatvori mjesta u kojima se ovisnici nalaze samo ograničeno, katkad i vrlo kratko vrijeme, tijekom kojeg im treba učiniti dostupnima sve one programe koji se provode u zajednici, a primjenjivi su u zatvorskim uvjetima.

Tablica 28. Usporedba broja zatvorenika ovisnika o psihoaktivnim drogama upućenih na izvršavanje kazne zatvora u razdoblju od 1995. do 2006.

GODINA	Broj ovisnika s izrečenom sigurnosnom mjerom	Broj ovisnika kojima nije izrečena sigurnosna mjera	UKUPNO
1995.	69	62	131
1996.	118	116	234
1997.	92	193	285
1998.	193	147	340
1999.	250	209	459
2000.	148	210	358
2001.	156	232	388
2002.	129	220	349
2003.	146	195	341
2004.	242	324	566
2005.	301	442	743
2006.	331	536	867
UKUPNO	1.930	2.386	4.316

Izvor podataka: Ministarstvo pravosuđa, Uprava za zatvorski sustav

Grafički prikaz 21. Usporedba broja zatvorenika ovisnika o psihoaktivnim drogama upućenih na izvršavanje kazne zatvora u razdoblju od 1995. do 2006.

Prema prikazanim podacima, vidljiv je kontinuirani trend porasta broja ovisnika upućenih na izdržavanje kazne zatvora od 2003. godine. Tijekom 2006. taj se broj u odnosu prema 2005. povećao za **16 posto**.

Tijekom 2006. godine provodila se permanentna pojačana kontrola unosa sredstava ovisnosti u kaznionice i zatvore. Kontrole za sprječavanje unosa droge obavljale su se pri svakom ulasku ljudi i stvari u kaznionice/zatvore, nakon povratka zatvorenika s pogodnosti izlaza, pri posjetu članova obitelji zatvorenicima, prilikom prijama paketa, nadzora za vrijeme šetnje zatvorenika, kao i prigodom obavljanja redovitih pretraga. U 2006. godini obavljeno je 136.395 temeljitih pretraga osoba i 9.411 pretraga prostorija pri čemu su u 64 slučaja pronađene ilegalne droge. U promatranom razdoblju održana su dva sastanka s predstavnicima Ministarstva unutarnjih poslova s ciljem razvijanja suradnje i koordiniranog djelovanja na sprečavanju unosa droge, te radi započinjanja kriminalističke obrade u slučajevima pronalaska droge, odnosno postojanja osnovane sumnje da je počinjeno kazneno djelo zloporabe opojnih droga. Testovima na drogu tijekom 2006. godine testirano je **2.167** zatvorenika, od kojih je 196 bilo pozitivno. Ova se aktivnost provodi kontinuirano s ciljem prevencije unosa i konzumiranja droge u kaznionicama i zatvorima, sprečavanja širenja njene zloporabe te poduzimanja odgovarajućih zdravstvenih, tretmanskih i sigurnosnih mjera prema onim zatvorenicima čiji rezultati budu pozitivni. Kontrola apstinencije važna je dakle, kako radi dobivanja relevantne informacije o

„ulazu“ droga u zatvore i kaznionice tako i u svrhu procjene kvalitete terapijskih programa koji se provode.

Tablica 29. Prikaz broja zatvorenika uključenih u posebne tretmanske programe tijekom 2004., 2005. i 2006.

GODINA	Izrečena sigurnosna mjera		Prema odluci stručnog tima kaznionice i zatvora		UKUPNO	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž
2004.	274	19	216	21	490	40
2005.	417	32	277	24	694	56
2006.	516	29	488	16	1.004	45

Izvor podataka: Ministarstvo pravosuđa, Uprava za zatvorski sustav

„Protokol za testiranje zatvorenika i maloljetnika na prisutnost sredstava ovisnosti u organizmu“ uveden je u siječnju 2006. godine, te je za njegovu provedbu izrađen i odgovarajući priručnik. Ova aktivnost se i nadalje provodi, ali zbog manjka financijskih sredstava nije mogla biti nabavljena potrebna količina verificiranih testova za kontrolu urina na psihoaktivne tvari. U izvještajnom razdoblju povremeno se provodila i pretraga zaposlenika metodom slučajnog odabira. Rezultati tih pretraga bili su negativni. Tijekom 2006. godine zatvorski sustav RH ostvario je suradnju s čak 23 nevladine udruge (većinom se radi o udrugama koje su osnovane s ciljem borbe protiv ovisnosti). Članovi udruga kontinuirano su uključeni u rad sa zatvorenicima-ovisnicima na provođenju posebnih programa izvršavanja kazne i pružanju psihosocijalne pomoći tijekom izvršavanja kazne. Centri za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje i nevladine udruge također su aktivno sudjelovali u organizaciji poslijepenalnog prihvata zatvorenika i nastavku njihova liječenja od ovisnosti nakon izlaska na slobodu. U lipnju 2006. godine u suradnji s predstavnicima Službi za prevenciju ovisnosti županijskih Zavoda za javno zdravstvo i Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo održan je u Zatvoru u Zagrebu okrugli stol o temi „Poslijepenalni prihvati osuđenih ovisnika“. Skup je imao za cilj ukazati na potrebu poboljšavanja međusobnog informiranja i koordinaciju rada različitih službi koje su uključene u organizaciju poslijepenalnog prihvata zatvorenika-ovisnika nakon isteka kazne, posebice s obzirom na rezultate mnogobrojnih istraživanja iz kojih je vidljivo da do predoziranja ovisnika dolazi najčešće tijekom prvih nekoliko tjedana nakon izlaska na slobodu. Na tom skupu sudjelovali su službenici zatvorskog sustava, suci izvršenja županijskih sudova, djelatnici službi za prevenciju ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo, djelatnici HZJZ-a, kao i predstavnici nevladinih udruga. U zatvorskom sustavu RH nastavljeno je s implementacijom Programa „Institucionalnog i poslijepenalnog prihvata osuđenih ovisnika“ (tzv. IPTO). Program je proveden i još se provodi u zatvorima u Zagrebu, Splitu, Zadru, Rijeci, Puli, Varaždinu, Bjelovaru, Šibeniku, Osijeku te u Kaznionici u Turopolju. Program se provodi u suradnji s Hrvatskom udrugom za kriminologiju te

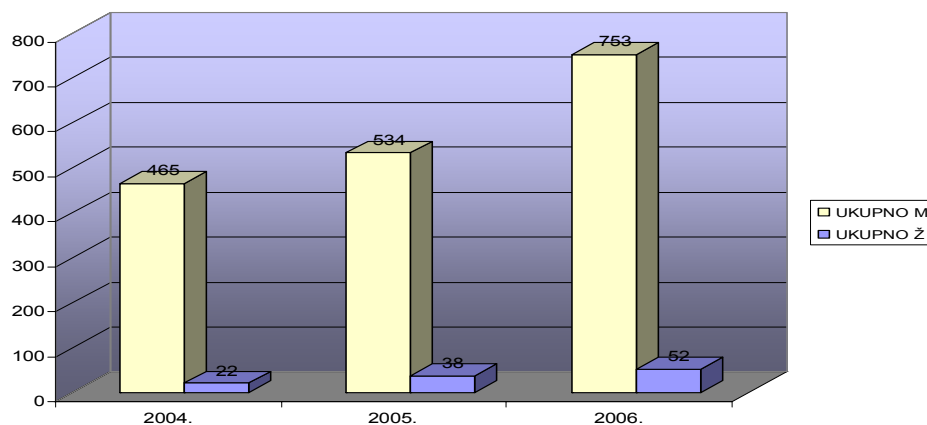
predstavnicima nevladinih udruga u lokalnoj zajednici i službama za prevenciju ovisnosti. Tijekom 2006. godine osiguran je prihvat 104 zatvorenika-ovisnika na slobodi, ojačana je mreža ustanova u gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji, a tijekom istog razdoblja ostvarena je suradnja i pronađeni su partneri za provedbu programa u još 8 županija. Testiranje zatvorenika i pritvorenika na virusne hepatitis obavljeno je u svim kaznionicama i zatvorima. U dijelu provedbe posebnih programa za zatvorenike ovisnike u zatvorima i kaznionicama i odgajanike na izvršavanju odgojne mjere, službenici odjela tretmana su u sklopu svojih tretmanskih skupina kontinuirano organizirali edukativno-informativna predavanja za zatvorenike i odgajanike. U prosincu 2006. godine održan je međusektorski skup predstavnika Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Uprave za zatvorski sustav, sudaca izvršenja, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, centara za socijalnu skrb i službi za prevenciju ovisnosti o mogućnostima ujednačavanja tretmanskih postupaka za pritvorenike nakon isteka pritvora, kao i za zatvorenike tijekom uvjetnog otpusta i po izlasku na slobodu. Donesena je odluka da se u skladu sa Zakonom o zaštiti prava pacijenata osnuje radna skupina za pripremu temeljnog nacrt „Protokola o poslijepenalnemu multidisciplinarnom pristupu za ovisnike o drogama“.

Tablica 30. Broj zatvorenika - ovisnika o psihoaktivnim drogama kod kojih je prilikom ambulantne detoksifikacije ordiniran metadon

GODINA	Zatvorenici		Pritvorenici		Prekršajno kažnjeni		Maloljetnici		UKUPNO	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
2004.	112	2	300	18	53	1	0	1	465	22
2005.	77	9	395	26	62	3	0	0	534	38
2006.	190	9	520	38	42	5	1	0	753	52

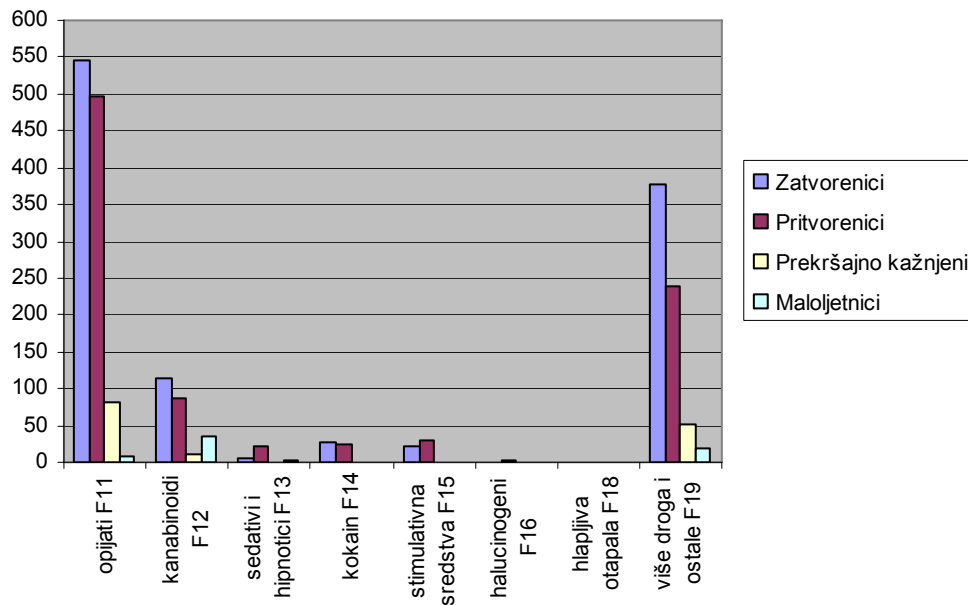
Izvor podataka: Ministarstvo pravosuđa, Uprava za zatvorski sustav

Grafički prikaz 22. - Broj zatvorenika - ovisnika o psihoaktivnim drogama kod kojih je prilikom ambulantne detoksifikacije ordiniran metadon

Nastavljeno je s provođenjem izobrazbe službenika zatvorskog sustava. Tako su u svibnju i listopadu 2006. godine u suradnji s Referentnim centrom za liječenje bolesti ovisnosti KB „Sestre Milosrdnice“ i Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi održani stručni skupovi za liječnike zatvorskog sustava na teme: „Liječenje Subutexom“ i „Farmakoterapija opijatskim agonistima“. Ove edukacije su provedene kako bi liječnici koji su zaposleni u zatvorskome sustavu stekli certifikat za propisivanje opijatskih agonista.

Grafički prikaz 23. Prikaz broja zatvorenika - ovisnika prema vrstama droge tijekom 2006..

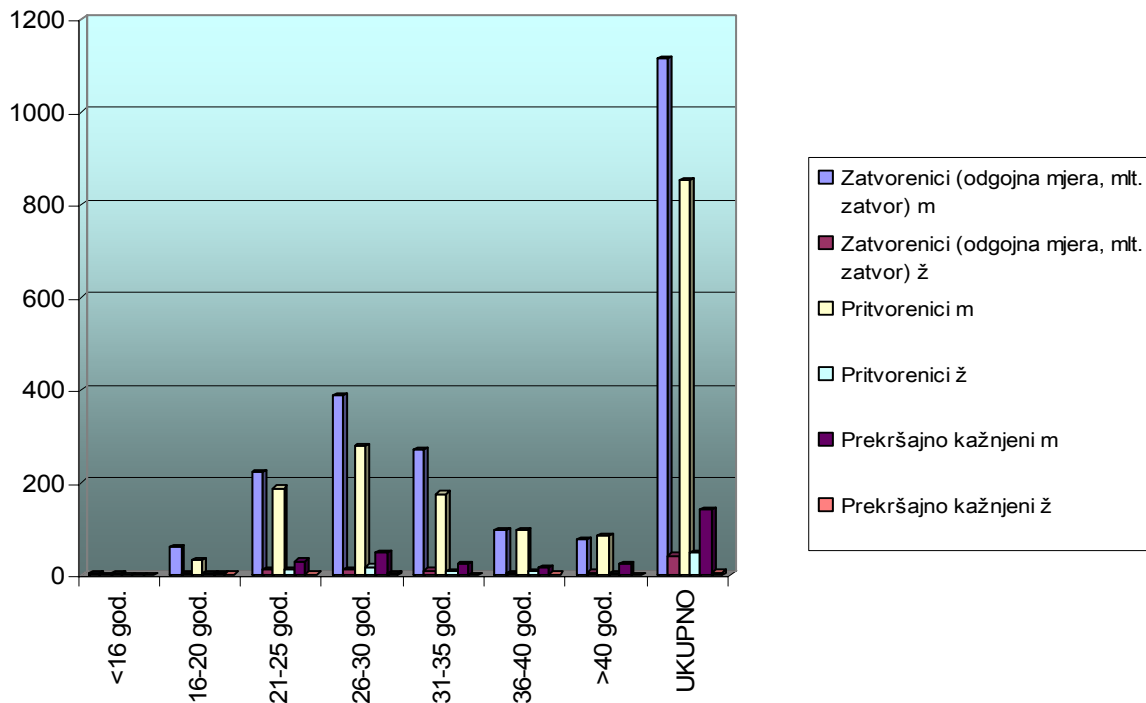
Tablica 31. Dob i spol zatvorenika ovisnika o psihoaktivnim drogama

DOB I SPOL ZATVORENIKA OVISNIKA O PSIHOAKTIVNIM DROGAMA	Broj zatvorenika tijekom godine					
	Zatvorenici (odgojna mjera, mlt. zatvor)		Pritvorenici		Prekršajno kažnjeni	
	m	ž	m	ž	M	Ž
<16 god.	4	0	2	0	0	0
16-20 god.	59	4	31	3	3	1
21-25 god.	222	10	187	12	29	1
26-30 god.	388	10	279	17	48	2
31-35 god.	270	9	175	6	23	0
36-40 god.	96	4	96	6	15	1
>40 god.	77	5	84	4	23	0

UKUPNO	1.116	42	854	48	141	5
--------	-------	----	-----	----	-----	---

Izvor podataka: Ministarstvo pravosuđa, Uprava za zatvorski sustav

Grafički prikaz 24. Prikaz dobne i spolne strukture ovisnika u 2006.

Tablica 32. Broj zatvorenika-ovisnika o psihoaktivnim drogama u odnosu na vrstu kaznenih djela

VRSTA KAZNENOG DJELA - ČLANCI KZ-A	Broj osoba tijekom godine					
	Zatvorenici		Pritvorenici		Maloljetnici	
	N1	N2	N1	N2	N1	N2
Zlouporaba opojnih droga (čl. 173. samo st. 1.)	49	51	28	20	1	3
Zlouporaba opojnih droga (čl. 173.st. 2,3,4,5 i 6)	188	224	87	188	2	2
Krađa, teška krađa (čl. 216., 217.)	129	173	91	142	3	25
Razbojstvo (čl. 218., 219.)	94	60	63	60	3	9
Ubojstvo, teško ubojstvo, ubojstvo na mah (čl. 90.,91. i 92)	13	25	15	25	0	0

Tjelesna ozljeda (čl. 98., 99., 100. i 101.)	3	4	1	15	0	2
Silovanje (čl. 18., 189., 190., 191., 192., 193.)	2	8	1	18	0	2
Prijevarena (čl. 224.)	3	5	11	19	0	0
Ostala kaznena djela	28	34	43	75	3	10
UKUPNO	509	584	340	562	12	53
UKUPNO (zatvorenici, pritvorenici, maloljetnici)	1.093		902		65	
SVEUKUPNO	2.060					

N1 - osobe s izrečenom sigurnosnom mjerom

N2 - osobe bez izrečene sigurnosne mjere

*više djela nego zatvorenika

Izvor podataka: Ministarstvo pravosuđa, Uprava za zatvorski sustav

4.6 MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Provedbene aktivnosti Ministarstva unutarnjih poslova tijekom 2006. godine na području suzbijanja zloporabe i krijumčarenja opojnih droga, poduzimane su sukladno zadaćama sadržanim u Nacionalnoj strategiji te Akcijskom planu suzbijanja zloporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj. Navedeno podrazumijeva cijeli niz preventivno represivnih mjera i aktivnosti usmjerenih na suzbijanje ponude (dostupnosti) opojnih droga te interdisciplinarnim pristupom, a uz suradnju s drugim tijelima (resorima) i određene aktivnosti na području smanjenja potražnje za opojnim drogama.

Konkretno, tijekom 2006. godine policijski službenici MUP-a RH su na području suzbijanja kriminaliteta vezanog uz opojne droge provodili aktivnosti koje su se odnosile na praćenje i analiziranje kriminaliteta zloporabe i krijumčarenja opojnih droga, uočavanje novih pojava oblika (izrada mjesečnih, polugodišnjih i godišnjih izvješća o stanju predmetnog kriminaliteta te predlaganje konkretnih mjera vezanih uz suzbijanje), sprječavanje krijumčarenja opojnih droga u i kroz Republiku Hrvatsku, neprekinuto provođenje mjera i radnji u svezi predmeta s međunarodnim karakterom: međunarodne kontrolirane isporuke, provedba međunarodnih operacija, provođenje redovnog i pojačanog nadzora državne granice, poduzimanje mjera kojima će se unaprijediti kontrola putnika i prometa na graničnim prijelazima (cestovnim, željezničkim, riječnim), u zračnim lukama, pomorskim lukama, formiranje i uporaba dobro opremljenih (materijalno tehnička sredstva, službeni psi za detekciju opojnih droga i dr.) timova granične policije specijaliziranih za suzbijanje krijumčarenja opojnih droga, intenziviranje mjera

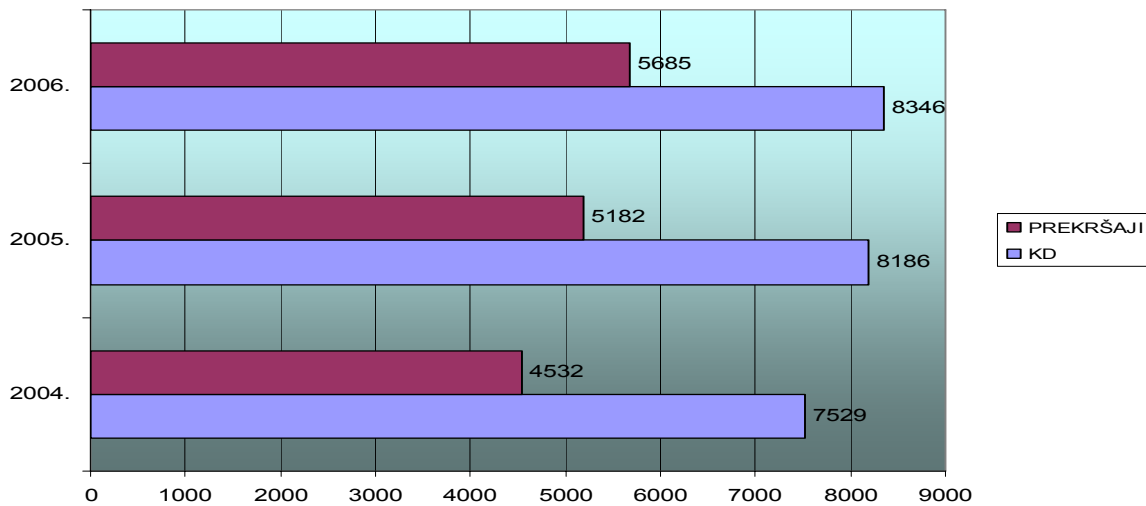
usmjerenih na sprječavanje krijumčarenja opojnih droga na plovnoj granici, kontinuirano provođenje edukacije vezano uz predmetnu problematiku službenika granične policije (pomorske) te vodiča službenih pasa, izrada prosudbi letova u javnom zračnom prometu (linijski letovi i letovi generalne avijacija) s ciljem detektiranja rizičnih letova i ostale aktivnosti. Pored navedenog poduzimane su i mjere usmjerene na smanjenje ponude (dostupnosti) opojnih droga na ilegalnom narko tržištu kroz suzbijanje organizirane preprodaje i distribucije opojnih droga na području Republike Hrvatske od strane kriminalnih organizacija i skupina, sprječavanje uspostave otvorenih narko scena te suzbijanje preprodaje na ulici manjih količina opojnih droga (ulična redukcija uz maksimalno otežavanje dostupnosti), nastavak provedbe sustava provjere vozača u cestovnom prometu na opojne droge (preliminarno testiranje), uz dodatnu edukaciju i opremanje prometne policije odgovarajućom opremom za provedbu.

Postupanje pri provođenju nekih od mjera i aktivnosti vezanih uz suzbijanje proizvodnje i uzgoja opojnih droga, koordinirano je u suradnji s ostalim nadležnim državnim tijelima, primjerice nadzor nad prometom prekursora koji se mogu uporabiti za ilegalnu proizvodnju opojnih droga. Ističemo da do sada u Republici Hrvatskoj nije zabilježena značajnija i organiziranija proizvodnja opojnih droga, izuzmu li se pojedinačni pokušaji uzgoja opojne droge marihuane, namijenjene domaćem narko tržištu.

Nastavljeno je s uspješnom suradnjom sa stranim policijama, službama i organizacijama (DEA, FBI, SOCA, Generalni sekretarijat Interpola, UNODC i drugi) koje se bave problematikom vezanom uz opojne droge. Međunarodna suradnja konkretizirana je provođenjem zajedničkih operativnih akcija te kontroliranih isporuka, koje su rezultirale značajnijim zapljenama opojnih droga (posebice u inozemstvu), ali i uhićenjima osoba tj. skupina koje su se bavile ovim krijumčarenjima.

Tijekom 2006 godine evidentirano je ukupno **8346** kaznenih djela vezanih uz zlouporabu i krijumčarenje opojnih droga, ili 10,64 posto od sveukupnog broja prijavljenih kaznenih djela na području Republike Hrvatske što predstavlja povećanje od **2 posto** u odnosu na 2005. Za počinjena navedena kaznena djela predmetnog oblika kriminaliteta ukupno je tijekom 2006. godine kazneno prijavljeno **6017** osoba. Sukladno Zakonu o suzbijanju zlouporabe opojnih droga, a na osnovu podataka iz Izješća zaprimljenih od strane policijskih uprava, tijekom 2006. godine podneseno je ukupno **5685** prekršajnih prijava što je u odnosu na 2005. povećanje za **10 posto**, protiv ukupno 5607 osoba.

Grafički prikaz 25. Prijavljena kaznena djela i prekršaji tijekom 2004., 2005. i 2006. godine

4.6.1 Zapljene ilegalnih droga od strane Ministarstva unutarnjih poslova

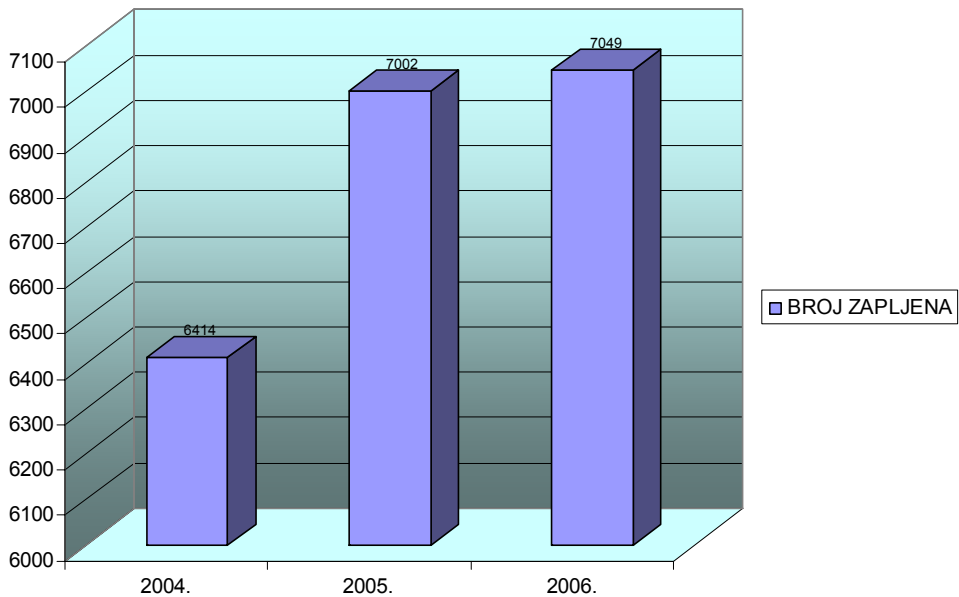
Tijekom 2006. godine sveukupno je izvršeno 7049 zapljena svih vrsta opojnih droga što predstavlja neznatno povećanje od **0,7 posto** u odnosu na godinu prije.

Tablica 33. Broj zapljena ilegalnih droga od strane Ministarstva unutarnjih poslova za 2004., 2005. i 2006. godinu

GODINA	BROJ ZAPLJENA
2004.	6414
2005.	7002
2006.	7049

Izvor podataka; Ministarstvo unutarnjih poslova

Grafički prikaz 26. Broj zapljena ilegalnih droga od strane Ministarstva unutarnjih poslova za 2004., 2005. i 2006. godinu

Tablica 34. Prikaz broja zapljena svih vrsta opojnih droga (2003.-2006.)

UKUPNO ZAPLJENA SVIH VRSTA OPOJNIH DROGA	2003.	2004.	2005.	2006.
HEROIN (grama)	85 kg 727 g	114 kg 431 g	27 kg 68 g	81 kg 797 g
HAŠIŠ (grama)	2 kg 281 g	5 kg 893 g	53 kg 35 g	12 kg 86 g
MARIHUANA (kilograma)	435 kg 037 g	428 kg 235 g	983 kg 222 g	202 kg 445 g
KOKAIN (grama)	350 kg 769 g	17 kg 595 g	8 kg 963 g	5 kg 640 g
AMFETAMINI (grama)	3 kg 814 g	7 kg 176 g	14 kg 312 g	11 kg 604 g
HEPTANONI (tablete)	3. 842	4. 635	9. 413	12. 551,50
ECSTASY (tablete)	29. 840	27. 048	33. 601	16. 340,50
LSD (doze)	14	60	21	21
Stabljika konoplje tipa droga	3496 komada	2.207 komada	2.960 komada	2699 komada

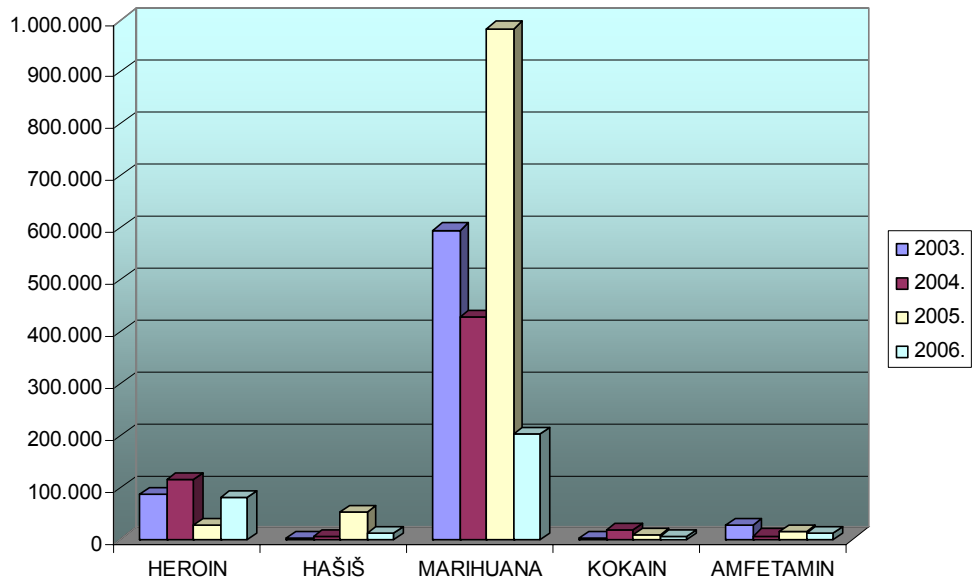
Izvor podataka: Ministarstvo unutarnjih poslova

Iz gore navedenog tabelarnog prikaza vidljive su zaplijenjene količine pojedinih vrsta opojnih droga ostvarene u vremenskom razdoblju od 2003. – 2006. godine uz napomenu da je ostvaren značajniji pomak u količini zapljena opojne droge heroina i heptanona.

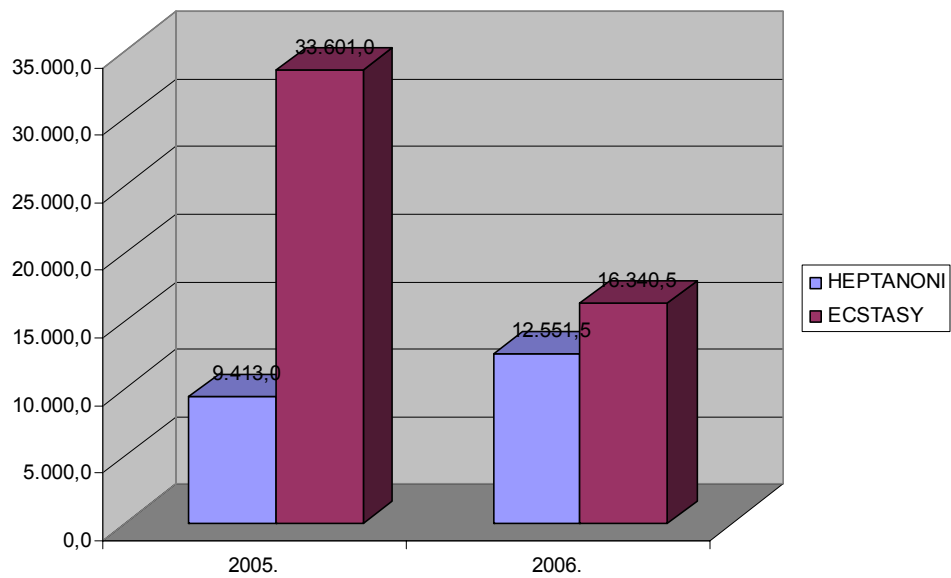
Prema podacima Centra za kriminalistička vještačenja „Ivan Vučetić“ Ministarstva unutarnjih poslova obavljaju se kvalitativna vještačenja za sve zaplijenjene droge i psihotropne tvari na području Republike Hrvatske, a kvantitativna vještačenja, tj. određivanje čistoće, odnosno udjela pojedine droge u smjesi provode se za operativne svrhe policije u svim slučajevima gdje je dostavljena dovoljna masa droge ili psihotropne tvari. Udio droge za sada se ne iskazuje u svakom nalazu, već samo na posebni zahtjev tijela državne uprave koje je zatražilo vještačenje.

Kvantitativna vještačenja rade se za heroin, kokain, amfetamin i MDMA, a za kvantitativno vještačenje tetrahidrokanabinola u marihuani i smoli kanabisa (hašišu) ne postoje svi potrebni resursi. Heroinske smjese zaplijenjene u 2006. godini najčešće su sadržavale kao primjese paracetamol i kofein, rjeđe razne šećere kao što su laktoza i saharoza, a u pojedinačnim slučajevima tragove diazepama, fenobarbitala, klorokvina, metadona, kokaina i zolpidema i kokaina. Kvantitativnim vještačenjem obuhvaćeno je 557 uzoraka, pri čemu je minimalni udio heroina iznosio manje od 1 posto, maksimalni 63 posto, a prosječni udio heroin baze je iznosio 19%. Kokainske smjese zaplijenjene u 2006. godini sadržavale su kao najčešće primjese fenacetin, lidokain, kreatin, manitol laktozu. U pojedinačnim slučajevima u kokainu je utvrđeno prisustvo diltiazema, te hidroksizina, levamisola, efedrina i trimetoprima. Kvantitativnim vještačenjem je obuhvaćen 201 uzorak, pri čemu je minimalni udio kokaina iznosio 2,5 posto, maksimalni 85 posto, a prosječni udio je iznosio 37 posto. Amfetamin zaplijenjen u 2006. je bio u obliku praškastih materija ili u obliku paste, a najčešće primjese su bile kreatin i kofein, laktoza, a rjeđe škrob, dok je u pojedinačnim slučajevima utvrđeno prisustvo MDMA, metamfetamina, efedrina, diazepama i kokaina. Kvantitativnim vještačenjem je obuhvaćeno 331 uzorak pri čemu je minimalan udio amfetamina iznosio manje od 1 posto, maksimalan 60 posto a prosječan udio amfetamina baze je iznosio 9 posto. Zaplijenjene tablete ilegalnog porijekla na području Republike Hrvatske "ecstasy" najčešće sadrže MDMA. U pojedinačnim slučajevima sadrže klorofenilpiperazin (mCPP), MDA, N-etil MDA, zasebno ili u smjesi, kofein te tragove amfetamina ili metamfetamina. Kao punilo i sredstvo za tabletiranje sadrže laktozu, sorbitol i saharozu. Kvantitativnim vještačenjem obuhvaćeno je 80 uzoraka pri čemu je minimalan udio MDMA iznosio 10 posto, a maksimalan 70 posto (kad je MDMA bio u obliku kristaliničnog praha), a prosječan udio MDMA baze je iznosio 21 posto. U 2006. godini zaplijenjene su u više navrata tablete ilegalnog porijekla koje su sadržavale klorofenilpiperazin (mCPP) kao djelatni sastojak te u jednom slučaju smjesu benzilpiperazina (BZP) i trifluorometilfenil-piperazina (TFMPP). Uz mCPP kao djelatni sastojak pojedine tablete sadržavale su i tragove MDMA, amfetamina i metoklopramida. Metamfetamin je bio zaplijenjen u 2006. godini samo u tri slučaja, ukupne mase 1,28 g s udjelom metamfetamin baze od 10 posto i 80 posto. Također je zaplijenjen ketamin u jednom slučaju mase 0,4g u obliku praha s udjelom ketamina od 75 posto.

Grafički prikaz 27. Prikaz zapljena količina (kg) opojnih droga za 2003., 2004., 2005. i 2006.

Grafički prikaz 28. Prikaz zapljena količina (tablete/komada) opojnih droga za 2005. i 2006.

4.6.2. Stanje i kretanje kriminaliteta zlouporabe i krijumčarenja opojnih droga, trendovi te prosudbe kretanja

Problematika ponude u Republici Hrvatskoj nije izolirana, te ovisi i o situaciji na europskom, odnosno svjetskom ilegalnom tržištu opojnih droga. Kriminalitet vezan uz zlouporabu opojnih droga sve se manje može promatrati u nacionalnim okvirima pojedine zemlje, budući da postoje značajnije poveznice između kriminalnih organizacija zemalja "proizvođača", zemalja kroz koje se opojna droga krijumčari, te zemalja tzv. potrošača. Stoga se suzbijanjem predmetnog kriminaliteta ne može baviti izolirano, bez uzimanja u obzir i niza drugih kriminalnih aktivnosti, poput krijumčarenja oružja, ljudi, ili terorizma i pranja novca. Krijumčarenje opojnih droga je zasigurno jedan od najproduktivnijih vidova kriminalne djelatnosti organiziranog kriminala kako u svijetu tako i na području Europe, te Republike Hrvatske. Uvidom u statističke pokazatelje koji se odnose na kriminalitet zlouporabe opojnih droga, te u dostupne pokazatelje svih ostalih subjekata uključenih u problematiku zlouporabe opojnih droga vidljivo je, odnosno za pretpostaviti je da u Republici Hrvatskoj neće doći do bitnijih pomaka vezanih uz pad potražnje za pojedinim opojnim drogama (učestalosti konzumiranja) te sukladno tome za očekivati je daljnje pokušaje rasta ponude opojnih droga na ilegalnom narko tržištu u Republici Hrvatskoj. Republika Hrvatska može se okarakterizirati kao tranzitno područje preko kojeg se opojna droga krijumčari na putu između tzv. zemalja proizvođača i tzv. zemalja potrošača (gestrateška pozicija). Pri tome se koriste svi oblici prometa (cestovni, željeznički, pomorski i zračni). Opće je poznat fenomen tzv. Balkanske rute, kojem se ponajviše krijumčari opojna droga heroin, a što potvrđuju do sada ostvarene zapljene. Budući da unatrag nekoliko godina raste proizvodnja opijuma na području Afganistana, za očekivati je daljnje pokušaje krijumčarenja, iz razloga jer je tržište Europe, primarno tržište za opijate porijeklom iz Afganistana. Značajnije i veće zapljene kokaina u Republici Hrvatskoj su uglavnom vezane uz pomorski promet, te su ostvarene ponajviše u luci Rijeka, kontejnerski terminal, luka Plomin, odnosno slučaj iz 2003. godine kada je za krijumčarenje kokaina poslužilo obiteljsko plovilo, jedrilica. Analizom ostvarenih zapljena utvrđeno je da kokain bio namijenjen ilegalnom narko-tržištu zapadno europskih zemalja. Manje količine kokaina krijumčare se zračnim prometom, gotovo iz svih svjetskih odredišta, ali i putem poštanskih pošiljki. Svjetski trendovi ukazuju da se sve veće količine kokaina krijumčare na područje Europe, budući da je došlo do pada potražnje na do sada primarnom tržištu SAD-a, te su stoga mogući pokušaji krijumčarenja većih količina kokaina putem kontejnerskog prometa. Sintetičke droge poput amfetamina i derivata amfetamina (najčešće se radi o tabletama ecstasya), krijumčare se na razne načine s područja pojedinih zapadno europskih zemalja, ali i sve prisutnijih narko tržišta pojedinih istočnih zemalja. Očekuje se lagani rast udjela zlouporabe ovih opojnih droga na narko tržištu u RH.

Marihuana i hašiš krijumčare se u manjim količinama tijekom ljetne turističke sezone, kada ih inozemni turisti, većinom iz zapadno europskih zemalja, unose u našu zemlju uglavnom za svoje osobne potrebe,

dok se veće količine marihuane krijumčare s područja nama susjednih, također pretežitno tranzitnih zemalja, a u većini slučajeva namijenjene su zapadno europskom tržištu

4.7 MINISTARSTVO FINACIJA

Carinska uprava Ministarstva financija, sukladno djelokrugu svog rada u provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga, u 2006. provodila je aktivnosti koje se odnose na suzbijanje kriminaliteta vezanog uz zlouporabu i krijumčarenje opojnih droga. Primarni cilj Carinske uprave u 2006. godini bio je suzbijanje krijumčarenja opojnih droga, kao i borba protiv svih vrsta kriminaliteta koji iz toga proizlaze, a u uskoj suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova i korelaciji s ostalim relevantnim čimbenicima. Provodile su se aktivnosti na stručnom osposobljavanju carinskih službenika za suzbijanje krijumčarenja opojnih droga. U 2006. godini u suradnji s nedavno osnovanim Centrom za obuku CURH provedeno je nekoliko stručnih radionica s tematikom opojnih droga. Uspostava spomenutog centra za obuku otvorila je nove mogućnosti za izobrazbu u predmetnom segmentu. U sklopu programa edukacije osigurana je dostupnost odgovarajuće literature za carinske službenike koji neposredno rade na kontroli prometa, bilo na graničnim prijelazima ili u unutarnjim ispostavama. Vezano uz tehničko uređenje i opremanje carinskih ispostava, nastavilo se tehničko opremanje i uređenje graničnih prijelaza kako bi se postigli europski standardi. Osim redovitih aktivnosti na izgradnji i održavanju postojećih graničnih prijelaza, Carinska uprava uspostavila je i neke nove granične prijelaze sukladno odlukama Vlade Republike Hrvatske. Uspostavljene su i neke nove carinarnice, što bi trebalo poboljšati funkcioniranje CURH-a u cjelini. Jedan od provedenih prioriteta u 2006. godini bio je i distribucija priručnih testova (testera) za otkrivanje i detekciju opojnih droga, s ciljem da svi granični prijelazi i unutarnje ispostave budu opremljeni za adekvatno djelovanje. U postupku uvozno - izvoznog carinjenja, u suradnji s Ministarstvom zdravstva, kontroliran je uvoz i izvoz na temelju dozvola za lijekove, opojne droge i važećih lista za psihoaktivne tvari i prekursore. Služba za nadzor kvalitetno je surađivala s Odjelom za droge MUP-a RH, kao i novouspostavljenom Mobilnom jedinicom za kontrolu državne granice, pa je tako u 2006. godini ostvareno niz zajedničkih akcija i sve uspješnija suradnja na terenu, a uz potpuno ekipiranje Službe za nadzor CURH-a i cjelovito zakonsko profiliranje njenih ovlasti, u skoroj budućnosti mogu se očekivati još kvalitetniji rezultati. Nadalje, osim održavanja suradnje s Odjelom za droge u MUP-u, bilateralnih i multilateralnih veza u sklopu SECI inicijative, ostvarena je suradnja i s drugim inozemnim institucijama. Vrlo korektna suradnja uspostavljena je u razmjeni podataka i analiza s nekim institucijama koje su izvan okvira postojećih bilateralnih odnosa: CAFAO-Sarajevo (Ured Europske komisije za carinsku i fiskalnu pomoć); WCO (Svjetska carinska organizacija), te NCIS (Državna kriminalističko-obavještajna služba Velike Britanije). Unutar Carinske uprave Republike Hrvatske, Odjel za upravljanje rizicima ima pristup sve većem broju europskih i svjetskih carinskih IT

sustava, putem kojih su dostupne operativne i strateške informacije vezane uz krijumčarenje droga čime je znatno olakšana fluktuacija i razmjena relevantnih informacija.

4.7.1 Zapljene ilegalnih droga od strane Ministarstva financija – Carinske uprave

Tijekom 2006. na graničnim prijelazima i carinskim ispostavama Carinska uprava Republike Hrvatske u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova ostvarila je sljedeće zapljene opojnih droga, uz značajno povećanje količine zaplijenjene opojne droge heroina.

Tablica 35. Prikaz broja zapljena opojnih droga za 2005.

VRSTA OPOJNE DROGE	2005.
Heroin	3.000,00 g
Hašiš i marihuana	80.000,00 g
Kokain	3.500,00 g
Amfetamin, sintetičke droge, lijekovi (tabletirano)	800 komada

Izvor podataka: Ministarstvo financija, Carinska uprava

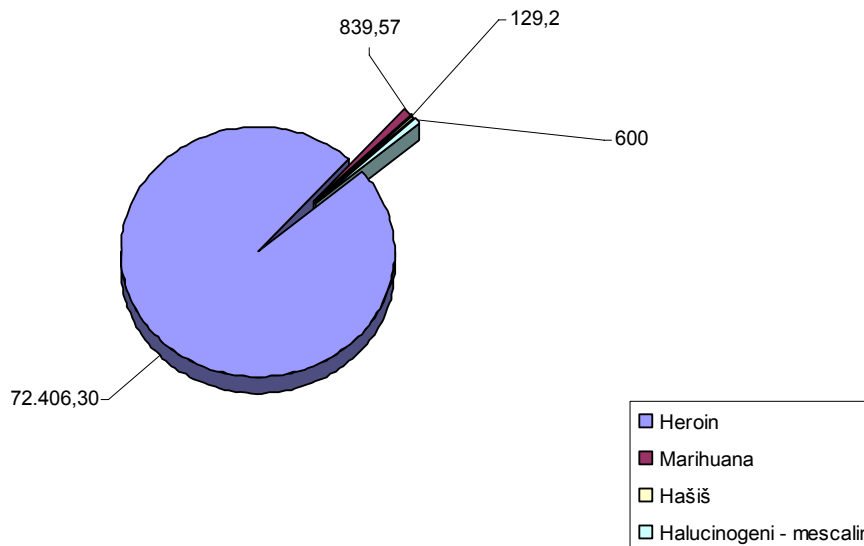
Tablica 36. Prikaz broja zapljena opojnih droga za 2006.

VRSTA OPOJNE DROGE	2006.
Heroin	72.406,3 (5.545 smeđi) g
Marihuana	839,57 g
Hašiš	129,20 g
Halucinogeni – mescaline	600,00 g
Sintetičke droge, amfetamini	10.240 tableta + 8.601,80 g
Indijska konoplja	668 sjemenki
Micelij psilocibin gljive	630 kom.

Izvor podataka: Ministarstvo financija, Carinska uprava

Grafički prikaz 29. Prikaz broja zapljena opojnih droga (grami) za 2006.

Prema podacima o zapljenama droga prijašnjih godina, nije moguće uspoređivati količinu zaplijenjene droge prema godinama u odnosu na 2006. jer pojedine droge prethodne godine nisu bile zaplijenjene, već su zaplijenjene neke nove vrste droga. Stoga bismo stavili naglasak na prvu zapljenu halucinogenih droga tipa mescalini i psilocibin koje se dosad nisu nalazile među zaplijenjenim vrstama droga.

4.8 MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi Republike Hrvatske nastavilo je s kontinuiranim nadzorom nad izvozom i uvozom narkotika i psihotropnih supstanci te kao i prijašnjih godina dostavljalo tromjesečna i godišnja izvješća International Narcotics Control Bordu u Beču. Radi kontrole uvoza, izvoza i provoza prekursora dogovoreni su zajednički inspekcijски nadzori s MUP-om i Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva. Predstavnici Ministarstva sudjelovali su na godišnjem zasjedanju CND-a UN-a u Beču, te kao članovi hrvatskog izaslanstva i na sastancima Pompidou grupe Vijeća Europe u Strasbourgu, Europske komisije i Svjetske zdravstvene organizacije u Turku (Finska), kao i na međunarodnim stručnim skupovima i radionicama TAIEX-a na temu nadzora nad prometom opojnih droga i psihotropnih tvari. Osim toga, Ministarstvo je aktivno sudjelovalo i u aktivnostima koje su se organizirale u sklopu CARDS projekta 2004. "Jačanje kapaciteta Republike Hrvatske za borbu protiv trgovine drogama i zlouporabe droga." i Phare projekata. Tijekom screeninga u procesu pridruživanja Europskoj Uniji, u poglavlju 28. Zdravlje i zaštita potrošača, Hrvatska je bila dužna kao jedan od javnozdravstvenih problema od međunarodnog značaja prikazati situaciju i u području psihoaktivnih

droga, analizu stanja, organizacijsku strukturu i sadržaj rada i aktivnosti, usklađenost legislative i planove za potpunu harmonizaciju sa zakonodavstvom EU. Predstavnicima Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo prikazali su javnozdravstveno značenje tog problema i aktivnosti na državnoj razini za što učinkovitije rješavanje.

U suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo i županijskim Zavodima za javno zdravstvo organizirani su brojni stručni skupovi i javne tribine; stručni skup za službe za prevenciju i liječenje ovisnosti i druga resorna tijela na kojem su prezentirane Smjernice za farmakoterapiju ovisnika buprenorfinom koji je stavljen na listu lijekova Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Organiziran je i stručni skup za službe za školsku medicinu i druga resorna tijela na kojem su prezentirana svjetska istraživanja o uporabi duhana u mladima, za koji je Hrvatski zavod za javno zdravstvo uz podršku Ministarstva tiskao brošuru o svjetskom istraživanju o uporabi duhana u mladima. Održan je stručni skup za službe za prevenciju i liječenje ovisnosti s prezentacijom statističkih pokazatelja iz Registra i prikazom rada službe Grada Zagreba. Od 20. do 22. travnja 2006. predstavnici Ministarstva sudjelovali su na dvodnevnom seminaru za ravnatelje i stručne suradnike u srednjim školama pod nazivom "Organizacija i provođenje programa prevencije ovisnosti u okviru srednjoškolskih odgojno-obrazovnih ustanova" koji je održan u organizaciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa i Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, kao i na konferenciji s međunarodnim sudjelovanjem pod nazivom: *"Ovisnost, zlouporaba droga, rehabilitacija, resocijalizacija, smanjenje štete – Trendovi, pristupi i odgovori društva na suzbijanje zlouporabe opojnih droga"*, od 24. do 26. rujna 2006. godine koju su zajednički organizirali Ministarstvo, Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

U razdoblju od 22. – 24. svibnja, u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo i Uredom za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, Ministarstvo zdravstva organiziralo je seminar na temu: "Ovisnost – sprječavanje i liječenje" na kojem su sudjelovali zaposlenici Službi za prevenciju ovisnosti zavoda za javno zdravstvo te liječnici u zatvorima i kaznionicama.

Ministarstvo je poduprlo i istraživanje o ponašanju u vezi sa zdravljem u djece školske dobi (HBSC- The Health Behaviour in School-aged Children), koje je proveo Hrvatski zavod za javno zdravstvo i čiji se rezultati očekuju tijekom 2007. godine. Tiskan je letak «SMS» roditeljima, u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo, s ciljem obrazovanja i informiranja roditelja i ostalih građana o prepoznavanju znakova uporabe opojnih droga. Predstavnicima službi za prevenciju i liječenje ovisnosti Županijskih zavoda za javno zdravstvo kontinuirano surađuju sa školama, udrugama, policijom i medijima na lokalnoj razini, sudjeluju u radio i tv-emisijama, na okruglim stolovima i javnim tribinama s ciljem obrazovanja i informiranja djece, mladeži, roditelja i ostalih građana o utjecaju i štetnosti opojnih droga.

U vezi s provedbom Nacionalne kampanje o utjecaju i štetnosti opojnih droga, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je sklopilo sporazum s Ministarstvom unutarnjih poslova o suradnji na projektu ranog otkrivanja zlouporabe opojnih droga u cestovnom prometu, te je u tu svrhu na pozicijama Ministarstva

zdravstva i socijalne skrbi osigurano 150.000,00 kn za nabavku aparata za testiranje vozača na opojne droge pomoću sline.

U suradnji sa Zavodom za sudsku medicinu i kriminalistiku Medicinskog fakulteta u Zagrebu započelo se s rutinskim toksikološkim analizama kod smrti sumnjivih na zlouporabu opojnih droga i izvan Zagreba.

Sve županije su postojeće centre integrirale u Zavode za javno zdravstvo ili osnovale službe. Izrađen je prijedlog sastava stručnog tima, definiran potreban broj timova za svaku županiju, utvrđen sadržaj rada, financijska konstrukcija i predložen model financiranja (Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje + županije/gradovi + državni proračun + lutrijska sredstva i donacije). Za rad timova te djelatnosti gotovo u cijelosti su osigurana sredstva u državnom proračunu na pozicijama Ministarstva i HZZO-a te ugovorena na natječaju po osnovi posebnih programa. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje u 2006. godini je na temelju natječaja za financiranje posebnih programa ugovorio financiranje programa rada centara u iznosu od 4 milijuna kuna. Program smanjenja štete – *harm reduction* - Zamjena šprica i igala – provodi se u suradnji s Hrvatskim Crvenim križem, udrugama LET, TERRA i HELP u Zagrebu, Splitu, Zadru, Rijeci, Puli i Dubrovniku. Tijekom 2006. prikupljeno je 136.363 igala i 50603 šprica, a distribuirano je 34.377 igala i 135.981 šprica. Uvedeno je dobrovoljno, anonimno i besplatno testiranje ovisnika na HIV, B i C hepatitis koje se provodi u Zagrebu, Splitu, Rijeci, Puli, Zadru i Osijeku u suradnji sa Zavodima za javno zdravstvo. Radi povećanja broja osoba u centrima općenito a posebno osoba upućenih po načelu oportuniteta od državnog odvjetništva te izrečenih sudskih mjera liječenja od ovisnosti dodatno su osigurana sredstva za test pločice za zavode za javno zdravstvo. Brza dijagnostika na HIV, B i C hepatitis i sifilis koja se obavljala u okviru projekta sprječavanja širenja HIV infekcije koji je bi financira iz Global fonda, nastavljena je i nakon završetka projekta, a istim su obuhvaćeni ovisnici kao rizična skupina. Ministarstvo je sufinanciralo znanstveni projekt " Hepatitis C virusni antigen (HCVAg) i HCV infekcija " koji provodi Klinika za infektivne bolesti "Dr. Fran Mihaljević" u suradnji sa Ministarstvom pravosuđa u zatvorskom sustavu.

Značajna djelatnost sustava socijalne skrbi i u 2006. je bila usmjerena na sudjelovanje u provođenju posebnih obveza uvjetovanih u pretpripremnom postupku od strane Državnog odvjetništva, kao i posebnih obveza i sigurnosnih mjera odvikavanja od droge ili drugih ovisnosti, odnosno podvrgavanja stručnom medicinskom postupku ili postupku odvikavanja od droge ili drugih ovisnosti sukladno Zakonu o sudovima za mladež.

Utvrđen je način na koji je potrebno izmijeniti Pravilnik o vrsti doma za djecu i doma za odrasle osobe i njihovoj djelatnosti, te uvjetima glede prostora, opreme i potrebnih stručnih i drugih djelatnika doma socijalne skrbi u dijelu koji se odnosi na ustanove koje skrbe za odrasle osobe ovisne o alkoholu, drogama ili drugim opojnim sredstvima. Kako je Pravilnik potrebno mijenjati i u drugim područjima, izmjene su u tijeku.

U studenom 2006. godine održan je tehnički pregled građevine terapijske zajednice „Pulac“. Zapisnikom o tehničkom pregledu dan je rok za otklanjanje nedostataka. Nakon što se uklone utvrđeni nedostaci, uporabna se dozvola treba izdati tijekom 2007. godine.

Donesena je Odluka o utvrđivanju mreže domova socijalne skrbi i djelatnosti socijalne skrbi („Narodne novine“, broj 106/06). Mrežom je utvrđena stvarna potreba skrbi izvan vlastite obitelji na području Republike Hrvatske za korisnike kojima se ovo pravo priznaje rješenjem Centra za socijalnu skrb prema vrstama korisnika. Između ostaloga takva je potreba utvrđena i za osobe ovisne o alkoholu, drogama ili drugim opojnim sredstvima.

Sklopljen je novi Ugovor o međusobnim odnosima s Domom za odrasle osobe ovisnike o alkoholu, drogama ili drugim opojnim sredstvima Zajednica Susret iz Splita kojim je postojeća cijena smještaja mjesečno po korisniku povećana. Također, broj korisnika za koje Ministarstvo pokriva troškove smještaja povećan je sa 104 na 109 korisnika.

Centri za socijalnu skrb prikupili su podatke o stvarnoj potrebi ovog oblika skrbi za osobe ovisne o alkoholu, drogama ili drugim opojnim sredstvima radi donošenja odluke na kojem će se području uspostaviti stambene zajednice.

Na temelju Odluke o načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću za 2006. godinu namijenjenog organizacijama koje pridonose borbi protiv droga i svih drugih oblika ovisnosti, iz dijela prihoda od igara na sreću raspoređenih u članku 2. stavku 2. točki 2. Uredbe o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću raspisan je Poziv za prijavu projekata udruga koji po svom sadržaju pridonose borbi protiv droga i svih drugih oblika ovisnosti i područje prevencije rizika i psihosocijalne podrške poremećaja u ponašanju u sklopu raspoloživih sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću za 2006. godinu. Osim navedenog, provedena je i programska evaluacija programa udruga za suzbijanje zlouporabe opojnih droga koji su financirani iz proračunskih sredstava te su udrugama u čijem su radu uočene nepravilnosti pružene dodatne konzultacije i savjeti kako bi otklonile te nepravilnosti.

4.9. MINISTARSTVO GOSPODARSTVA, RADA I PODUZETNIŠTVA

Tijekom 2006. godine Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je sukladno svojim ovlastima, a u koordinaciji s ostalim resornim tijelima i institucijama, aktivno sudjelovalo u provedbi Nacionalne strategije za suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj 2006. – 2012. u sljedećim strateškim područjima: smanjenja potražnje droga kroz segment resocijalizacije ovisnika; smanjenja ponude droga putem suradnje s policijom i carinom i provođenjem neposrednog nadzora nad određenim prekursorima, kao i uključenjem u međunarodnu suradnju i specifičnu izobrazbu. Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je sukladno djelokrugu svog rada i relevantnim zakonodavstvom kontinuirano tijekom 2006. godine provodilo nadzor na osnovi Članka 7. Uredbe o

određivanju robe koja se izvozi i uvozi na temelju dozvola („Narodne novine“, br. 67/03, 83/03, 121/03, 198/03 i 127/06.) nad prometom određenim prekursorima (uvoz, izvoz, provoz) s obzirom na to da ne postoji njihova legalna proizvodnja u Republici Hrvatskoj. U Ministarstvu su vođeni interni registri nadzora nad određenim tvarima/prekursorima. Podatci o ostvarenom uvozu i izvozu tvari/prekursora tijekom 2006. godine prikazani su u tablicama koje slijede.

Tablica 37. Prikaz uvoza i izvoza tvari/prekursora tijekom 2006.

Uvoz tvari/prekursora	Količina	Izvoz tvari/prekursora	Količina
Aceton	1.062.627,60 kg	Aceton	12.465,784 kg
Antranilna kiselina	0,10 kg	Metil etil keton	4,03 kg.
Feniloctena kiselina	75,00 kg		
Piperidin	0,86 kg,		
Piperonal	200,00 kg		
Metil etil keton	143.279,68 kg		

Izvor podataka: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva

Kao možebitna popratna pojava dozvoljenom poslovanju u području prekursora tijekom 2006. godine nije uočena ni jedna nakana ili naznaka „sumnjive“ transakcije, odnosno podnesen Zahtjev za izdavanje uvozne/izvozne dozvole ili najava kupoprodajne transakcije prekursora na domaćem tržištu sumnjivom krajnjem korisniku. Stoga u sklopu suradnje tijela mjerodavnih za suzbijanje ponude opojnih droga u Republici Hrvatskoj s policijom i carinom kao prioritetnog cilja i područja djelovanja za smanjenje ponude droga, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva nije bio tijekom 2006. godine uključen u konkretne aktivnosti. U sklopu izobrazbe na Forumu o robi dvojne namjene i nadzoru izvoza pod nazivom „Partnerstvo industrije i Vlade“, održanom u studenom u Zagrebu u organizaciji ovog Ministarstva i Veleposlanstva SAD-a, sudionici su posebno upozoreni na potrebu nadzora prekursora za droge kao i o relevantnom međunarodnom i nacionalnom zakonodavstvu. Djelatnici Ministarstva sudjelovali su i u radu TAIEX radionice o suradnji na području droga (Zagreb, ožujak 2006.). Tijekom 2006. godine Ministarstvo je aktivno sudjelovao preko imenovanih članova u radu Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i Povjerenstva za uništavanje oduzetih opojnih droga.

Zaključak

Iz prikazanih izvješća vidljivo je da su tijekom 2006. godine sva resorna ministarstva sukladno djelokrugu svog rada aktivno provodila mjere Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Akcijskog plana za suzbijanje zlouporabe opojnih droga. Osim toga, uočen je i značajna pomak za

jačanju institucionalnog, ljudskog i financijskog okvira za provedbu predmetnih mjera, ali i potreba daljnjeg razvoja pojedinih područja suzbijanja zlouporabe opojnih droga. To se osobito odnosi na potrebu kreiranja cjelovite preventivne strategije, odnosno opće preventivne politike, te preventivne politike usmjerene na ciljane skupine, kao i provođenje sustavnih edukacija na tom području. Prema podatcima Državnog odvjetništva tijekom 2006. godine i analizom navedenih statističkih pokazatelja za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga, možemo ustvrditi da je u 2006. kod punoljetnih počinitelja ponovno, nakon uzastopnog trogodišnjeg pada, zabilježen porast broja prijavljenih osoba za 11,3 posto, ali je u padu broj optuženih osoba za 8,1 posto. Broj osuđujućih presuda je na prošlogodišnjoj razini i to uvjetne osude s 54 posto, novčane kazne s 35 posto, sudske opomene s 5,8 posto i kazne zatvora s 4,3 posto. Promatrajući odluke državnih odvjetnika za mladež u povodu kaznenog djela vezanog uz posjedovanje opojne droge, razvidno je da je kod 70,7 posto maloljetnika kaznena prijava riješena odbačajem po načelu svrhovitosti, u najvećem broju slučajeva nakon što su maloljetnici izvršili obvezu savjetodavnog tretmana u Službi za prevenciju ovisnosti ili Savjetovalištu za mladež. Na taj način smanjuje se represivni pristup osobama koje su posjedovale opojne droge radi vlastite uporabe. Takav način rada državnog odvjetnika za mladež smatramo opravdanim, naročito stoga jer, nažalost, postoji velika vjerojatnost da dio ove mladeži postanu potencijalni počinitelji težih oblika kaznenog djela zlouporabe opojnih droga u smislu nabavke, prodaje i davanja drugima na uživanje. Dosadašnja iskustva Državnog odvjetništva pokazuju da se tijekom godina sve više koristi načelo svrhovitosti u pretkaznenom postupku čime se dodatno rasterećuje maloljetnički sud, postupanja su kraća i učinkovitija u smislu postizanja odgojnih svrha, a time i sprječavanja ponavljanja kaznenih djela. Stoga selekciju pozivom na načelo svrhovitosti smatramo jednom od najznačajnijih odluka državnog odvjetnika.

Vidljiv je napredak i u tretmanu ovisnika koji se nalaze u zatvorskom sustavu, a koji se očituje u ispunjavanju programa postupanja kako bi se ublažavanjem uvjeta izvršavanja kazne i ostvarivanjem češćeg dodira s vanjskim svijetom pripremili za budući život na slobodi i preuzeli odgovornost za vlastito ponašanje. Zatvorski sustav tijekom 2006. godine proširio je svoju suradnju s nevladinim udrugama zadržavajući pri tom otvorenost prema svim onim modelima tretmana i liječenja ovisnika koji se provode izvan penalnog sustava.

Iako su na području smanjenja ponude opojnih droga Ministarstvo unutarnjih poslova i Carinska uprave postigli značajne rezultate na suzbijanju krijumčarenja opojnih droga, njihove preprodaje i trgovanja; onemogućavanja proizvodnje ili uzgoja opojnih droga na području Republike Hrvatske; sprječavanja ilegalnog uvoza, izvoza i provoza prekursora, nedozvoljene proizvodnje, odnosno preusmjeravanja istih; te sprječavanja i suzbijanja "pranja novca" stečenog ilegalnom trgovinom opojnim drogama, nužno je daljnje poboljšanje tehničke opremljenosti u području otkrivanja kriminaliteta vezanog uz zlouporabu opojnih droga, što će značajno utjecati na kvalitetniju provedbu suzbijanja navedenog kriminaliteta, kao i nastaviti provoditi učinkovite mehanizme sprječavanja unosa opojne droge u MO i OS RH i zatvorske ustanove.

Na području tretmana bolesti ovisnosti ojačani su kapaciteti institucionalnog okvira za pomoć osobama ovisnim o opojnim drogama, što omogućuje bolji prihvat u sustav osoba kojima je pomoć potrebna. Nužno je uz postojeći sustav nastaviti razvijati različite vrste programa za pomoć osobama ovisnim o opojnim drogama, uz kontinuiranu suradnju zdravstvenog sustava sa sustavom skrbi o ovisnicima koji se provodi u sklopu nevladinog sektora.

5. IZVJEŠĆE O PROVEDBI NACIONALNE STRATEGIJE SUZBIJANJA ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA ZA 2006. GODINU ZA ŽUPANIJE

U cjelokupnoj provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga iznimno je značajna provedba mjera i aktivnosti s ciljem sprječavanja zlouporabe opojnih droga na lokalnoj razini, kako na razini županija tako i na razini gradova i drugih jedinica lokalne samouprave. U Republici Hrvatskoj je 21 županija, uključivši i Grad Zagreb koji ima status županije, te 122 grada i 423 općine. Prema zadnjem popisu stanovništva iz 2001. godine, ukupno je u Republici Hrvatskoj bilo 4.437.460 stanovnika, a najviše stanovnika ima Grad Zagreb, zatim Splitsko-dalmatinska županija, te Primorsko-goranska i Zagrebačka županija, dok najmanje stanovnika ima Ličko-senjska županija. S obzirom na to da stanje raširenosti zlouporabe opojnih droga u svakoj pojedinoj županiji ovisi i o socio-demografskim karakteristikama stanovništva, stupnju gospodarskog razvitka, zaposlenosti stanovništva, dostupnosti droge i drugim značajkama, detaljnija analiza i usporedba trendova zlouporabe opojnih droga po pojedinim županijama zahtijevala bi cjelokupnu analizu stanja u vezi s problematikom ovisnosti o drogama uključujući i broj ovisnika obuhvaćenih nekim oblikom tretmana i liječenja, broj počinjenih kaznenih djela u vezi sa zlouporabom opojnih droga, vrstu i broj zapljena, vrstu i broj institucija, te podatke iz relevantnih istraživanja o konzumiranju sredstava ovisnosti među mladima. Za sada je zbog neujednačenog prikupljanja podataka s razine različitih institucija i županija moguće samo usporediti stope liječenih ovisnika po županijama koji su Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo dostavljali centri za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti te bolničke ustanove. Do kraja 2004. godine u svim je županijama osnovan Centar za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti koji je prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti (N.N. 121/2003) i Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga (N.N. 163/2003) postao dio sustava Zavoda za javno zdravstvo. Samim tim navedeni centri postali su sastavni dijelovi županijskih zavoda za javno zdravstvo, te tako postali dio zdravstvenog sustava, a njihova reorganizacija i popunjavanje stručnih timova trajala je sve do kraja 2005. godine. Centri u svojoj organizaciji i sadržajima rada objedinjuju aktivnosti zdravstva, socijalne zaštite, edukacije, psihoterapije, obiteljske terapije, prevencije HIV infekcije i hepatitisa, te pomoći u rješavanju drugih životnih problema ovisnika i njihovih obitelji, kao i pružanju pomoći povremenim konzumentima droga i njihovim obiteljima. Stoga je povećan broj liječenih ovisnika u zdravstvenom sustavu, dijelom i rezultat sve stabilnijeg funkcioniranja

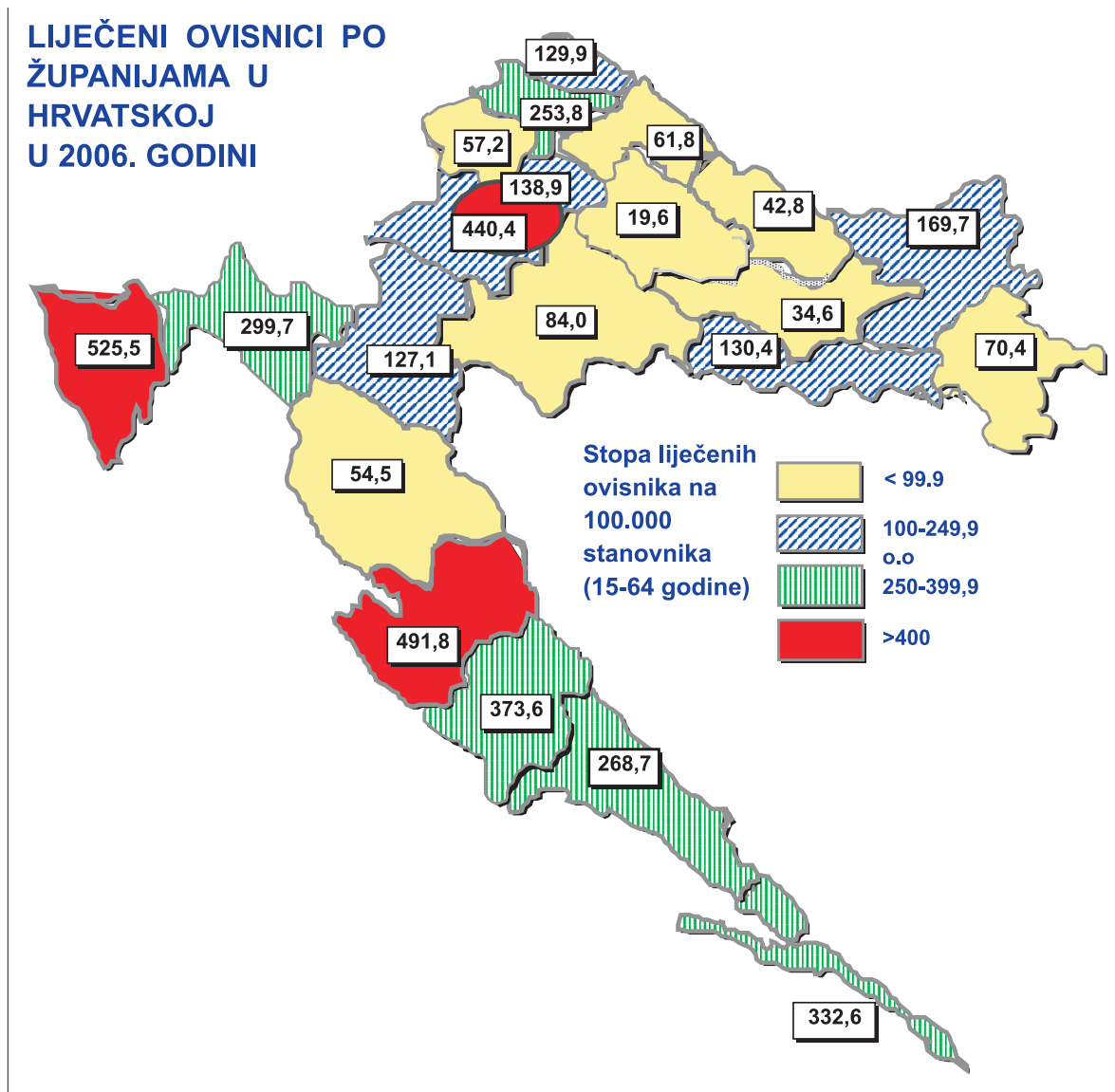
navedenih centara i njihova aktivnijeg obuhvaćanja ovisnika i konzumenata droga nekim od oblika tretmana.

Budući da su spomenuti centri glavna institucija za tretman i pružanje pomoći ovisnicima o drogama na lokalnoj razini, podatci koje je od centara i bolničkih ustanova prikupio Hrvatski zavod za javno zdravstvo odražavaju većinom stanje raširenosti zlouporabe opojnih droga po pojedinim županijama. Iz izvješća Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo je vidljivo da je u 2006. godini po stanju raširenosti zlouporabe opojnih droga te stope liječenih ovisnika na 100.000 stanovnika od 15-64 godine u pojedinim hrvatskim županijama, kao i prijašnjih godina, najviše prijavljenih iz Istarske županije. U Istarskoj županiji djeluju dva Centra za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnika (Pula i Poreč) pa bi ovako velik broj liječenih osoba mogao biti i rezultat dobre pokrivenosti ove populacije nekim oblikom tretmana. Za Republiku Hrvatsku je stopa 248,1 liječenih osoba na 100.000 odraslih osoba, u Istarskoj županiji je 525,5, slijede Zadarska županija (491,8), Grad Zagreb (440,4), Šibensko-kninska (373,6), Dubrovačko-neretvanska (332,6), Primorsko-goranska (299,7), Splitsko-dalmatinska (268,7) i Varaždinska županija (253,8). Splitsko-dalmatinska županija je ujedno i jedina županija čije izvješće nije izradilo županijsko povjerenstvo već Nastavni zavod za javno zdravstvo.

Za liječene opijatske ovisnike stanje je nešto drugačija. Najvišu stopu osoba liječenih zbog uzimanja opijata na 100.000 stanovnika u dobi od 15 do 64 godine ima Zadarska županija (455,0), slijede Istarska (454,5), Šibensko-kninska županija (348,4), Grad Zagreb (317,9), Primorsko-goranska županija (256,2) itd. Za Hrvatsku je stopa bila **187,2 osoba** liječenih zbog opijatske ovisnosti na 100.000 stanovnika u radno sposobnoj dobi. Najmanju stopu liječenih ovisnika na 100.000 stanovnika imaju Bjelovarsko-bilogorska županija (19,6), Požeško-slavonska županija (34,6), Virovitičko-podravsko županija (42,8), Ličko-senjska županija (54,5) i Krapinsko-zagorska županija (57,2).

Slika 1.

Izvor: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Također, s ciljem unaprjeđenja suzbijanja zlouporabe opojnih droga na razini županija i poboljšanja koordinacije u provedbi mjera i aktivnosti u području suzbijanja zlouporabe opojnih droga na razini jedinica lokalne (područne) samouprave, osnovana su županijska povjerenstava za suzbijanje zlouporabe opojnih droga u koja bi trebali biti uključeni stručnjaci iz područja školstva, socijalne skrbi, zdravstva, policije, sudstva, nevladinih organizacija i županijskih ureda državne uprave. Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga na razini županije osniva se kao savjetodavno tijelo u području suzbijanja zlouporabe opojnih droga radi bolje koordinacije i suradnje na području prevencije, liječenja i suzbijanja zlouporabe opojnih droga državnih institucija i nevladinih organizacija na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Nadalje, Nacionalnom strategijom suzbijanja zlouporabe

opojnih droga za 2006.-2012. te Akcijskim planom suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.-2009. predviđeno je da jedinice lokalne (područne) i regionalne samouprave budu nositelji velikog broja aktivnosti iz područja suzbijanja zlouporabe opojnih droga, pri čemu je navedenim povjerenstvima dodijeljena koordinativna uloga. Osim toga, zadaće županijskih povjerenstava su i praćenje epidemiološkog stanja bolesti ovisnosti te stanja i kretanja zlouporabe opojnih droga na području županija, dostavljanje redovitih godišnjih izvješća o provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga na razini županija Uredu za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske, izrađivanje Akcijskih planova suzbijanja zlouporabe opojnih droga na razini županija i drugih programa za suzbijanje zlouporabe opojnih droga te praćenje njihove provedbe, koordiniranje provedbe svih programa vezanih uz suzbijanje zlouporabe opojnih droga na razini županija.

Do kraja 2006. godine povjerenstva su osnovana u svim županijama, pa je te godine u velikom broju županija vidljiv napredak u provedbi mjera iz Nacionalne strategije i Akcijskog plana koji je dobrim dijelom uvjetovan aktivnim djelovanjem županijskih povjerenstava (Šibensko-kninske županije, Brodsko-posavske, Varaždinske, Istarske, Primorsko-goranske, Vukovarsko-srijemske, Međimurske i Zagrebačke županije, a posebice su aktivna bila županijska povjerenstva Grada Zagreba i Zadarske županije). Jedino u Splitsko-dalmatinskoj županiji nije se održao ni jedan sastanak županijskog povjerenstva, te već duže vrijeme nemaju imenovanog novog predsjednika županijskog povjerenstva.

Za potrebe ovog izvješća odabrana su cjelovita izvješća Istarske, Zadarske i Šibensko-kninske županije te Grada Zagreba s obzirom na najveću stopu liječenih ovisnika u tim županijama, dok se izvješća o provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga ostalih županija zbog njihovog opsega neće prikazati u ovom izvješću. Cjelovita izvješća ostalih županija mogu se pronaći na internetskoj stranici Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske www.uredzadroge.hr.

5.1 ISTARSKA ŽUPANIJA

U suzbijanju zlouporabe opojnih droga na području Istarske županije djeluju sljedeće socijalne i zdravstvene ustanove; Zavod za javno zdravstvo Istarske županije - Služba za prevenciju ovisnosti Pula, Fond „Zdravi grad“ Poreč, Centar za izvanbolničko liječenje i prevenciju, Savjetovalište za djecu, mlade i obitelj Umag, Društvo naša djeca Pula, zdravstvena ustanova Istarski domovi zdravlja, Grad Labin – Projekt Labin Zdravi grad, Udruga Gradska radionica Pula, Udruga za prevenciju, rehabilitaciju i resocijalizaciju ovisnika o drogama, Udruga „Projekt Čovjek – Nada“, Udruga roditelja zajednica Susret Pula.

Likovno- edukativni rad s ovisnicima	Resocijalizacija ovisnika kroz obrazovanje i učenje različitih zanata	Udruga Gradska radionica Pula	Centar za prevenciju ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije i civilni sektor	14.854,00
Prevenција recidiva, liječenje, rehabilitacija liječenih ovisnika uključenih u izvanbolničko liječenje, postpenalni program i zapošljavanje nakon rehabilitacije u terapijskim zajednicama	Resocijalizacija ovisnika kroz obrazovanje i učenje različitih zanata	Udruga za prevenciju, rehabilitaciju i resocijalizaciju ovisnika o drogama	Stručne službe zatvora u Puli, Centar za prevenciju ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije i civilni sektor	20.000,00
Odgojno terapeutski program „Projekt Čovjek“	Individualni rad s ovisnicima i njihovim obiteljima	Udruga „Projekt Čovjek – Nada“	CEIS Beluno	10.000,00
Misli globalno djeluj lokalno	Individualni rad s ovisnicima i njihovim obiteljima	Udruga roditelja zajednica Susret Pula	Zavod za zapošljavanje, Udruga roditelja zajednica Susret Split	10.000,00
„Bježi“ - medijska kampanja protiv ovisnosti	Medijska potpora prevenciji ovisnosti	Istarska županija	Razne medijske kuće	310.000,00

Ukupno je iz županijskog proračuna za navedene programa utrošeno **919.854,00 kuna**.

Osim navedenog, u svim školama u županiji od 1998. godine provode se programi prevencije u skladu s planom školskih preventivnih programa kao dio godišnjeg plana i programa u odgojno-obrazovnim ustanovama. U županiji je 48 osnovnih i 25 srednjih škola te jedan učenički dom. Aktivnosti su usmjerene na rad s učenicima, roditeljima i nastavnicima kroz sljedeće programe; Škola kao milje,

Afirmacija uspješnog roditeljstva, Učenje životnih vještina, Diskretni personalni zaštitni postupci, Specifični obrazovni sadržaji o ovisnostima, Razred kao terapijska zajednica.

Budući da na području Istarske županije djeluju dva Centra za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, nekoliko posljednjih godina Istarska županija ima najviše registriranih ovisnika u tretmanu u odnosu na 100.000 stanovnika u dobi od 15 do 64 godine.

Ukupan broj opijatskih ovisnika te ovisnika koji su bili u tretmanu Centra za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje ovisnosti tijekom 2006. je **683**, konzumenata ostalih droga u tretmanu je bilo **158**, a broj novopridošlih opijatskih ovisnika koji su bili u tretmanu tijekom 2006. iznosio je **65**, te novopridošlih ovisnika i konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) bilo je **121**.

Tijekom 2006. na području županije uočeno je smanjenje broja novopridošlih opijatskih ovisnika za **14,9 posto** u usporedbi s 2005. godinom, dok je podjednak broj u tretmanu ukupnog broja ovisnika i konzumenta droga. Ukupan broj registriranih ovisnika u Službi za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti do kraja 2006. godine bio je **1.451 osoba**, od kojih **1.177** ovisnika ima prebivalište u Istarskoj županiji, dok su **274** osobe iz drugih dijelova Hrvatske ili iz inozemstva.

Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Istarske županije tijekom 2006. sastalo se tri puta te održalo brojne konzultacije i dogovore. Županijsko povjerenstvo analiziralo je pristigle prijedloge programa koje financira Županija i nudilo prijedloge raspodjele financijskih sredstava, analiziralo kretanje zlouporabe droga u županiji, izradilo Akcijski plan suzbijanja zlouporabe opojnih droga za razdoblje od 2006.-2009. godine na razini županije te izradilo izvješće o svom radu i stanju zlouporabe droga na području županije koje je dostavilo Uredu za suzbijanje zlouporabe opojnih droga.

5.2 ZADARSKA ŽUPANIJA

Zadarska županija ukupno broji 162.045 stanovnika. Na području županije djeluju sljedeće zdravstvene i socijalne ustanove i nevladine udruge u području suzbijanja zlouporabe opojnih droga; Zavod za javno zdravstvo Zadarske županije, Opća bolnica Zadar, Psihijatrijska bolnica Ugljan, Centar za odgoj djece i mladeži Zadar, Centar za PSP Zadarske županije, Centar za socijalnu skrb Zadarske županije, Hrvatski Crveni križ – Gradsko društvo Zadar, Caritas Zadarske nadbiskupije, Udruga “Porat” – udruga apstinenata za pomoć pri resocijalizaciji, Udruga Z.V.U.K. – Zadarske vizija urbane kulture s naglaskom za promicanje volonterskog rada, Udruga CINAZ – Centar za izvannastavne i izvanškolske aktivnosti, Udruga za poboljšanje kvalitete življenja Zadar, Zajednica Mondo Nuovo – terapijska zajednica za liječenje ovisnosti u Nuniću, Zajednica “Cenacolo” – terapijska zajednica za liječenje ovisnosti – Jankolovica, Udruga “Nada” – udruga koja okuplja članove obitelji (uglavnom roditelje) ovisnika, Klub liječenih alkoholičara – Zadar.

Tijekom 2006. na području županije provedene su brojne aktivnosti i mjere za suzbijanje zlouporabe opojnih droga. Zadarska županija, u koordinaciji sa svim relevantnim čimbenicima na svom području i u skladu s odredbama Nacionalne strategije i Akcijskog plana, nastoji problem opojnih droga svesti na najmanju moguću mjeru. Sve aktivnosti koje pokreće Zadarska županija prvenstveno su preventivne prirode, no županija se nastoji uključiti i u provođenje sekundarne i tercijarne prevencije putem sufinanciranja programa iz tih područja. Od programa primarne prevencije koji su tijekom 2006. provođeni na području županije izdvajaju se sljedeći.

Program "Zajedno za zdravlje i dobrobit učenika" – tečaj za animatore prevencije ovisnosti i edukaciju tzv. "malih školskih povjerenstava" za suzbijanje zlouporabe opojnih droga. Poznato je da se škole teško nose s problemima zlouporabe opojnih droga, prvenstveno zbog nedostatne stručne izobrazbe o ovoj problematici. Zbog toga se na inicijativu i financijsku pomoć Grada Zadra krenulo u osmišljavanje sustavne edukacije nastavničkog kadra po školama. Edukacija se provodila tri tjedna na Zadarskom sveučilištu gdje su sudjelovala najmanje po dva predstavnika svih osnovnih i srednjih škola s područja grada Zadra. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa svakom polazniku izdalo je potvrdu o završenoj edukaciji čime je program edukacije dobio na važnosti. Korak dalje napravljen je tiskanjem knjige istog naslova "Zajedno za zdravlje i dobrobit učenika" koja je besplatno podijeljena svim polaznicima edukacije, odnosno svim školama, ustanovama i pojedincima koji se izravno i neizravno bave problemima suzbijanja zlouporabe opojnih droga.

Program "Edukacija za uspješno roditeljstvo" je nastao na inicijativu djelatnika Upravnog odjela za socijalnu skrb i zdravstvo Grada Zadra, a sastojao se od 11 tematskih radionica za roditelje i odgajatelje predškolske djece i 12 tematskih radionica za roditelje i odgajatelje djece osnovnih škola. Opći cilj ovog programa je edukativno savjetodavna pomoć roditeljima i odgajateljima, a posebni ciljevi programa su: bolje razumijevanje djeteta i njegovog razvoja, prepoznavanje problema djeteta, ovladavanje vještinama uspješne komunikacije te adekvatno rješavanje odgojnih metoda. Program su provodile stručne osobe Psihološkog savjetovališta "Anima".

Program "Vršnjačka pomoć" provodi se već četvrtu godinu za redom u višim razredima osnovnih škola i među srednjoškolskom populacijom. Cilj programa s aspekta mladih pomagača je motivirati i osposobiti mlade ljude da se osjećaju društveno korisnima, odnosno da ne budu pasivni promatrači društvenih zbivanja nego da se aktivno uključe u život zajednice kojoj pripadaju, cilj je naučiti mlade kako se nositi sa životnim problemima, frustracijama i neugodnim osjećajima, kako se oduprijeti negativnim pritiscima vršnjaka i na koncu kako biti korisniji sebi, obitelji i široj zajednici, odnosno kako kvalitetnije živjeti. Grad Zadar je financirao tiskanje priručnika o vršnjačkoj pomoći naslovljenog "Uz teme sam". Posebno je tiskan priručnik za voditelje edukacije, a posebno priručnik za mlade pomagače, čime su stvorene pretpostavke da se program samostalno i kvalitetno provodi u svim školama.

Program "Riječju i slikom protiv droga" su osmislili stručni suradnici Upravnog odjela za socijalnu skrb i zdravstvo Grada Zadra, a proveden je u suradnji sa školama. U programu su sudjelovali svi učenici osnovnih i srednjih škola u gradu Zadru. Cilj programa je uključivanje što većeg broja djece u borbu

protiv opojnih droga uz istovremeno educiranje djece o štetnosti eksperimentiranja s opojnim drogama. Posebno ustrojena povjerenstva ocijenila su po tri najbolja likovna i literarna rada, a učenicima-autorima najboljih radova, uz prigodan program, podijeljene su odgovarajuće nagrade. Tiskana je posebna knjiga u kojoj su objavljeni svi pristigli literarni i likovni radovi učenika, koja je besplatno podijeljena u dovoljnom broju svim osnovnim i srednjim školama. Tijekom 2006. godine od najbolje ocijenjena tri likovna dječja rada napravljeni su plakati koji su besplatno distribuirani po svim osnovnim i srednjim školama te izloženi na mjestima za plakatiranje diljem grada.

Programi "To sam ja" i "Čista budućnost" su uz financijsku potporu Grada Zadra provodili članovi udruge mladih "Sunce". Cilj programa bio je kroz zabavu (glumu, ples i pjevanje) educirati mlade o problemima ovisnosti kao i ostalim rizičnim čimbenicima za odrastanje i zdravo življenje mladih. Program "Uloga liječnika obiteljske medicine u borbi protiv ovisnosti" je također nastao na poticaj djelatnika Upravnog odjela za socijalnu skrb i zdravstvo Grada Zadra, a sastojao se od cjelodnevne edukacije liječnika obiteljske medicine.

Osim navedenih programa, provodila se i kampanja borbe protiv ovisnosti "Tu među nama", u sklopu koje su se organizirale tribine i konferencije za tisak s jasnim porukama o štetnosti uzimanja opojnih droga, kao i oglašavanje putem jumbo plakata, city light plakata te oglašavanjem prigodnih plakata u svim lokalnim i tjednim novinama. Cilj programa je senzibiliziranje cjelokupne javnosti za probleme zlouporabe opojnih droga. Izrađeni su i edukativni letci, plakati, transparenti i brošure koje su se prigodno oglašavale ili distribuirale učenicima, roditeljima, nastavnicima, a organizirane se i športske i glazbene manifestacije koje su svojim sadržajem, sloganom ili izborom sudionika jasno usmjerene na suzbijanje zlouporabe opojnih droga. Besplatno su se prikazivale kazališne predstave za djecu osnovnih i srednjih škola o štetnim posljedicama uzimanja opojnih droga. (Marko Torjanac "Ja-ne", Ivo Grgurević "Đuka").

Grad Zadar je publicirao sljedeće naslove: "Drogu možemo pobijediti", "Zajedno za zdravlje i dobrobit učenika", dva priručnika za djecu i nastavnike pod naslovom "Uz tebe sam", "Mediji-mladi-dokolica-ovisnost", "Rad kao odgojna terapija za ovisnike", "Pedagoške implikacije medijske prezentacije ovisnosti" itd.

Svi programi financirani su u cijelosti iz proračuna Grada Zadra. U sklopu programa sekundarne prevencije provodilo se savjetovanje uz besplatno cijepljenje protiv zaraze virusom hepatitisa B rizičnih skupina mladih kao i onih koji do sada nisu obuhvaćeni Nacionalnim programom cijepljenja protiv hepatitisa B. Također je omogućeno besplatno testiranje na hepatitis C. Ova aktivnost provodi se u sklopu Školske medicine pri ZJZ Zadarske županije i Crvenog križa Zadar. Sva navedena savjetovališta dijelom ili u cijelosti financira Grad Zadar, a imaju za cilj pomoći mladim osobama s rizičnim ponašanjem i članovima njihovih obitelji. Posebna pozornost posvećuje se ranom otkrivanju početnih konzumenata alkohola i opojnih droga s ciljem sprječavanja nastavka rizičnog načina života i produbljivanja rizičnog ponašanja. Kao programi tercijarne prevencije provodili su se Needle exchange program (NEP) čiji je cilj putem besplatne podjele šprica, igala, kondoma i higijenskih maramica

manjenje štete nastale konzumiranjem ilegalnih droga, odnosno smanjenje širenja zaraze virusima hepatitisa C i B kao i virusom HIV-a; Metadonski program za prolaznike, turiste i neosigurane osobe koji je besplatan za korisnike (ovisnike o heroinu), a ima za cilj sprječavanje širenja kriminalnih radnji ovisnika. Provodi se i program "Zadar – Grad bez hepatitisa C", liječenje osoba zaraženih virusom hepatitisa C (najčešće ovisnici o heroinu). Liječenje se provodi najsuvremenijom i najefikasnijom metodom, primjenom lijekova pegiliranog interferona i ribavarina. Ovime se bitno smanjuje broj oboljelih i liste čekanja za početak liječenja novooboljelih, a ujedno i mogućnost širenja daljnje zaraze. Program "Novi veliki život" okuplja izliječene ovisnike i općenito ovisnike u apstinenciji s ciljem pomoći u održavanju trajne apstinencije te pomoći pri školovanju; bilo nastavkom prekinutog školovanja bilo prekvalifikacijom, zatim pomoći pri zapošljavanju itd. Program provodi udruga "Porat" koja ujedno u suradnji s udrugom Z.V.U.K. (Zadarska vizija urbane kulture) provodi i program Volonterski centar kojemu je cilj stjecanje radnog iskustva i vještina, a napose aktivno uključivanje u društveni život mladih, posebice izličenih ovisnika o opojnim sredstvima. Sve navedene programe također djelomično ili u cijelosti financira Grad Zadar. Služba za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti nositelj je većine aktivnosti na području Zadarske županije vezanih uz suzbijanje zlouporabe opojnih droga. Služba se bavi savjetovanišnim radom s konzumentima i njihovim obiteljima, pružanjem različitih oblika psihosocijalnog tretmana te liječenjem ovisnika. Ujedno se vode i epidemiološki podatci o broju ovisnika i drugim indicijama vezanim uz bolest ovisnosti. Tijekom 2006. godine usluge Službe zatražilo je 505 osoba od kojih je najviše, 474 osobe, zbog liječenja ovisnosti o heroinu, dok je 31 osoba zbog ovisnosti i uzimanja drugih opojnih sredstava. Tijekom 2006. u Službu se prijavilo novih 97 osoba zbog problema ovisnosti (od toga 63 muškarca i 11 žena kao opijatski ovisnici (heroinski), iz drugih županija kod nas su pomoć zatražile 23 osobe te 3 osobe iz drugih država. U 2006. godini u Zadarskoj županiji umrlo je 9 registriranih osoba ovisnih o heroinu. Ukupan broj osoba koje su na liječenju supstitucijskom terapijom s Heptanomom i Subuteksom 2006. g. je; Heptanon – 460 osoba, a Subuteks – 100 osoba. Ukupan broj registriranih do kraja 2006. godine za Zadarsku županiju je 1.338. Tijekom 2006. registrirane su i osobe sa zdravstvenim problemom kao što je HIV i hepatitis B i C i to: HIV – 1 osoba, hepatitis B – 63 osobe, hepatitis C – 225 osoba. Tijekom 2006. ostvarena je potpuna suradnja s Prekršajnim sudom i Općinskim državnim odvjetništvom, zatvorom, te Centrom za socijalnu skrb, a prekršajno i krivično obrađene osobe (i maloljetnici i punoljetnici) šalju se Službi na izvršavanje mjera odvikavanja od ovisnosti u trajanju od 3 mjeseca i 1 – 2 godine, ukupan broj upućenih na izvršavanje mjera je u 2006. 92 osobe, od kojih je velik broj starih korisnika.

U tretmanu Centra za socijalnu skrb Zadar tijekom 2006. godine ukupno je bilo 13 maloljetnika, uglavnom konzumenata marihuane, te 35 mlađih punoljetnika (31 muškarac, 4 žene) – 11 opijatskih ovisnika i 24 konzumenta ostalih droga.

Povjerenstvo za suzbijanje opojnih droga Zadarske županije tijekom 2006. sastalo se šest puta. Početkom 2006. osnovano je novo povjerenstvo, te je izrađen Akcijski plan suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.-2009. Zadarske županije. Krenulo se u realizaciju tog plana, te su se

koordinirale aktivnosti različitih institucija, ustanova i udruga koje se bave ovom problematikom. U suradnji s gradovima Zadrom i Biogradom organizirane su javne manifestacije vezane uz program borbe protiv zlouporabe opojnih droga, a priređen je i okrugli stol s temom ovisnosti. U Mjesecu borbe protiv ovisnosti organizirana je javna sjednica Povjerenstva, te je upriličena i konferencija za novinare. Ovisnost o opojnim drogama je uvrštena kao jedan od osnovnih javnozdravstvenih prioriteta u Zadarskoj županiji, te je osnovan tim, uz cjelokupno županijsko povjerenstvo, koji će intenzivno raditi na rješavanju tog gorućeg problema, te na smanjenju broja novih ovisnika.

5.3 ŠIBENSKO-KNINSKA ŽUPANIJA

Sukladno Nacionalnoj strategiji suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.-2012. godinu, te županijskom Akcijskom planu suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.-2009. godinu na području Šibensko-kninske županije provedene su sljedeće aktivnosti.

U Zavodu za javno zdravstvo Šibensko-kninske županije, u Centru za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti prikupljaju se i analiziraju podatci o osobama koje su bile na liječenju zbog uzimanja ili ovisnosti o opojnim drogama. U godišnjem izvješću Zavoda prikazani su i analizirani podatci o zdravstvenom stanju, o smrti i uzrocima smrti liječenih ovisnika, te se prati proširenost infekcije HIV-om, hepatitisom B i C. Provedena je anketa među roditeljima djece dvaju razreda VII. i VIII. osnovne škole o problemima vezanim uz ovisnosti.

U 2006. godini počelo je istraživanje o mladima i ranom pijenju alkohola koje se provodi u sklopu Zdravih županija. Istraživanje je u tijeku i prvi rezultati će biti prezentirani u sklopu Motovunske ljetne škole unapređenja zdravlja u srpnju 2007.g.

Programi prevencije ovisnosti u Šibensko-kninskoj županiji provode se u sklopu Službe školske medicine. Liječnici školske medicine tijekom sistematskih pregleda školske djece educiraju i informiraju djecu o sredstvima ovisnosti. U Šibeniku je u travnju 2006. počelo s radom savjetovalište za mlade u čijem radu sudjeluju stručnjaci svih profila (liječnici, psiholozi, pedagozi, socijalni radnici). Školski preventivni programi provode se prema predviđenom godišnjem planu. Održana su predavanja za roditelje učenika sedmih i osmih razreda osnovnih škola na području županije. Također su održana predavanja za učenike tih istih razreda, te im je podijeljena brošura koju su škole dobile od MUP-a.

Također, djelatnici Centra za prevenciju kontaktiraju liječnike obiteljske medicine, te se dogovaraju i savjetuju vezano uz liječenje ovisnika, slanje ovisnika na testiranje za HIV, hepatitis B i C.

Održano je predavanje za liječnike i medicinske sestre o ovisnosti i ulozi liječnika i medicinskog osoblja u prevenciji i liječenju ovisnosti.

U Crvenom križu Šibenik održano je predstavljanje školskih preventivnih programa za ravnatelje i stručne suradnike u osnovnim školama.

U povodu Svjetskog dana borbe protiv zlouporabe opojnih droga, na lokalnoj televiziji je emitirana jednosatna emisija u kojoj su gostovali članovi Povjerenstva. U Šibenskom listu i Slobodnoj Dalmaciji nekoliko puta objavljeni su članci u povodu dana i mjeseca borbe protiv ovisnosti. U suradnji s MUP-om održana je tribina na kojoj su prezentirani podatci o stanju na području županije, a javnost je upoznata s problematikom i mogućnostima rješavanja problema, te ustanovama u kojima se mogu obratiti za pomoć.

U sklopu zdravstvene skrbi o ovisnicima o drogama provođen je savjetovani rad s konzumentima i ovisnicima uključujući nadzor nad provođenjem specifične farmakoterapije te savjetovani rad s obiteljima eksperimentatora.

Prema podacima Centra za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, tijekom 2006. u tretmanu su bile ukupno **254 osobe**, od kojih **224 muške** i **30 ženskih osoba**. Od toga su **44** novopridošla opijatska ovisnika (37 muških i 7 ženskih). Novopridošli konzumentata kanabinoide je **7** (6 muškaraca i 1 žena). Tijekom 2006. savjetovano je **98** obitelji o problemu droga.

Prema vrsti droge najviše je heroinskih ovisnika – **241**, heptanon -1, kanabinoide – **11** i jedan ovisnik o stimulativnim sredstvima.

U spori detoks uključeno je 65 ovisnika, u brzi 63, a na održavanju metadonom su 44 ovisnika. Na savjetovanje su dolazile 24, a na psihosocijalnu terapiju 16 osoba. U detoks bez metadona (Subutex) uključeno je 37 ovisnika, bez tretmana 3, jedan ovisnik je upućen u drugi centar i jedan nepoznato.

Sveukupan broj evidentirane djece, maloljetnika i mlađih punoljetnika s poremećajima u ponašanju prema kojima su poduzimane potrebne mjere tijekom 2006. u Centru za socijalnu skrb je **302**. Od tog broja 55 djece je u dobi od 8-14 godina, 184 u dobi od 14-18 godina, te 63 mlađa punoljetnika u dobi od 18-23 godine.

Zbog problema ovisnosti (alkohol i droge), te počinjenja kaznenih djela i prekršaja bilo je 15 osoba, od kojih 14 muških i jedna ženska osoba. Maloljetnih osoba (do 18 godina) je 1, a od 18 do 23 godine starosti je njih 14. Rješenjem Centra, jedna je osoba upućena na liječenje u terapijsku zajednicu. Sud je izrekao sudski ukor za 4 maloljetnika, te 10 odgojnih mjera pojačane brige i nadzora.

Županijsko povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga tijekom 2006. godine se sastalo pet puta. Članovi povjerenstva u svom radu kontaktirali su i surađivali s djelatnicima Centra za socijalnu skrb, nevladinim organizacijama, državnim odvjetništvom i djelatnicima MUP-a, te su zajednički organizirali stručne skupove i edukaciju djelatnika. U prošloj godini održana su četiri stručna skupa.

5.4. GRAD ZAGREB

Grad Zagreb je političko, upravno, financijsko i gospodarsko središte Republike Hrvatske. U Gradu Zagrebu na površini od 641,29 km² živi 779.145 stanovnika. U području suzbijanja zlouporabe opojnih droga djeluju sljedeće socijalne i zdravstvene ustanove te nevladine organizacije; Centar za socijalnu

skrb Zagreb i područni uredi, PB Vrapče Odjel ovisnosti, stacionarno i ambulantno liječenje, KB Sestre milosrdnice Odjel ovisnosti, stacionarno i ambulantno liječenje, Zavod za javno zdravstvo Grada Zagreba, Služba za prevenciju ovisnosti, ambulantno liječenje, Udruga PET +, Udruga za pomoć obitelji ovisnika UPO, Udruga liječenih ovisnika narkomana „12 stepenica“, Udruga „Stijena“, Udruga „Reto centar“, Humanitarna organizacija „Zajednica Susret“, Udruga za prevenciju ovisnosti i savjetovanje obitelji „Osmjeh“.

Tablica 39. Programi prevencije i suzbijanja ovisnosti koji su se tijekom 2006. provodili na području Grada Zagreba

Naziv programa	Kratak opis programa	Nositelji programa	Suradnici u provedbi	Financijska sredstva (kn)
Mogu ako hoću 1 „Mah 1“	Edukacija učenika 4. razreda osnovnih škola	Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje	Informativni centar Policijske uprave zagrebačke	58.100,00
Mogu ako hoću 2 „Mah 2“	Edukacija roditelja učenika 6. razreda osnovnih škola	Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje	Informativni centar Policijske uprave zagrebačke	68.400,00
Prevenција, alternativa i sajam mogućnosti	Slobodno vrijeme mladih, predstavljanje rada nevladinih udruga, športskih klubova, kulturno-umjetničkih društava	Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje	Informativni centar Policijske uprave zagrebačke	130.000,00
Kazališna predstava „DROGA“	Edukacija djece kroz umjetnost, predstava namijenjena roditeljima i učenicima viših razreda osnovne škole	Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje	Informativni centar Policijske uprave zagrebačke, osnovne škole Grada Zagreba	150.000,00
„Program rizičnih ponašanja školske populacije“	Edukacija učenika 5. razreda osnovnih škola	Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje	Zavod za javno zdravstvo Služba za školsku i sveučilišnu medicinu	100.000,00
„ Holistički pristup“ prevenciji ovisnosti	Edukacija roditelja učenika 8. razreda osnovnih škola	Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje	Zavod za javno zdravstvo Služba za školsku i sveučilišnu medicinu	100.000,00

Nagradni natječaj „Škola bez droge-grad bez droge“	Zdravstveni odgoj učenika osnovnih i srednjih škola grada Zagreba, obilježavanje međunarodnog Mjeseca borbe protiv ovisnosti	Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje	Zavod za javno zdravstvo Služba za prevenciju ovisnosti	112.600,00
Program edukacije nastavnčkih vijeća i supervizije školskih preventivnih programa	a) program edukacije nastavnčkih vijeća b) program supervizije školskih preventivnih programa	Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje	Zavod za javno zdravstvo Služba za prevenciju ovisnosti	142.950,00

Ukupno je za navedene programa iz proračun Grada Zagreba izdvojeno **862.050,00** kuna.

Voditelji školskih preventivnih programa zloporabe droga u osnovnim i srednjim školama grada Zagreba na školskim povjerenstvima organizirali su aktivnosti, zadaće i smjernice preventivnih aktivnosti za nastavnu godinu. Edukaciju edukatora provodila je Služba za prevenciju ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo Grada Zagreba. U provedbi preventivnih projekata sa školama su surađivali Služba za školsku i sveučilišnu medicinu Zavoda za javno zdravstvo grada Zagreba i Informativni centar za prevenciju Policijske uprave zagrebačke. Provedba školskih preventivnih programa potaknula je intenziviranje odgojnih preventivnih aktivnosti u svakom nastavnom predmetu sukladno propisanim nastavnim planovima i programima Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

Voditelji ŠPP-a u provedbi primarne i sekundarne prevencije sustavno rade na učenju životnih (socijalnih) vještina kao posebnih pedagoških postupaka kojima se mladi osnažuju rješavati probleme, prevladavati krizne situacije, uče se oduprijeti utjecaju skupine vršnjaka, izgrađuju pozitivne stavove prema životu, uče se samopoštovanju i sl. Stoga je veći broj osnovnih i srednjih škola Grada Zagreba u svojim provedbenim planovima školskih preventivnih programa ugradio i obvezatan rad s učenicima s ciljem učenja životnih vještina kroz radionice i to na satovima razredne zajednice i u sklopu grupnog savjetovališnog rada. Stručni suradnici u školama provode terapijski rad s visokorizičnom djecom.

Tablica 40. Podatci Službe za prevenciju ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo grada Zagreba

Dobna struktura	Opijatski ovisnici tijekom 2006.		Ovisnici i konzumenti ostalih droga tijekom 2006.		Novopridošli opijatski ovisnici tijekom 2006.		Novopridošli ovisnici i konzumenti ostalih droga tijekom 2006.	
	Muškarci	žene	muškarci	žene	muškarci	žene	muškarci	žena
do 14	-	-	1	-	-	-	1	-
15-19	1	6	178	59	-	4	135	23
20-24	89	33	213	18	33	13	121	9
25-29	236	64	39	5	71	19	29	22
30-34	127	18	21	1	36	3	18	-
35-39	25	5	7	1	8	2	7	1
40-44	9	2	2	-	5	-	1	-
45-49	4	2	1	-	-	1	1	-
Ukupno	492	130	462	54	153	42	313	35

Izvor podataka: Služba za prevenciju ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo grada Zagreba

Ukupan broj svih ovisnika registriranih u Službi za prevenciju ovisnosti grada Zagreba je **1.193**.

Prema podacima Centra za socijalnu skrb Zagreb, ukupan broj maloljetnih i mladih punoljetnika s problemom ovisnosti koji su bili u tretmanu i evidenciji Centra za socijalnu skrb Zagreb u 2006. godini bio je **929**, od toga **maloljetnika 346** ili 37, 2 posto, **mladih punoljetnika 583** ili 62,8 posto. Osoba ženskog spola bilo je **108** ili 11, 7 posto, a osoba muškog spola **821** ili 88, 3 posto.

Od ukupnog broja, 792 osobe ili 85,2 posto su bili počinitelji prekršaja ili kaznenih djela povezanih s drogom, a samo njih **137** ili **14,8 posto** koji su u evidenciji i različitim oblicima tretmana bili uglavnom na inicijativu roditelja ili se tijekom ostvarivanja različitih prava ili oblika stručnog rada utvrdilo da imaju problema s drogom.

Ovisno o utvrđenim okolnostima, osim primjene nekih mjera obiteljsko-pravne zaštite, te mlade osobe upućuju se ili se uključuju u različite oblike tretmana i liječenja sukladno mogućnostima koje postoje u gradu Zagrebu.

Kroz neke oblike preventivnog grupnog rada s djecom iz rizičnih obitelji na području nekoliko ureda Centra, u cilju prevencije poremećaja u ponašanju, obrađuju se među ostalim i neke teme neposredno vezane uz opasnosti vezane uz konzumaciju različitih droga.

Povjerenstvo za prevenciju i suzbijanje ovisnosti Grada Zagreba tijekom 2006. održalo je šest sjednica i izradilo prijedlog Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga u gradu Zagrebu. Gradsko poglavarstvo Grada Zagreba na 109. sjednici 14. prosinca 2006. donijelo je Akcijski plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Gradu Zagrebu, koji je objavljen u Službenom glasniku Grada Zagreba u

broju od 19. od 28. prosinca 2006. Koncem godine pristupilo se definiranju programa sufinanciranja liječnika primarne zdravstvene zaštite koji provode supstitucijsku terapiju heroinskih ovisnika u gradu Zagrebu. Nakon prikupljanja i obrade podataka Povjerenstvo će pristupiti izradi Algoritma za projekt financijske potpore liječnicima primarne zdravstvene zaštite.

Zaključak

Ono što je vidljivo u Izvešću o provedbi nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006. godinu na razini županija je znatno bolja koordiniranost u izradi i provedbi općih i posebnih programa suzbijanja zlouporabe opojnih droga, posebice programa prevencije ovisnosti i medijskih kampanja borbe protiv ovisnosti, što je nedvojbeno uzrokovano aktivnim radom županijskih povjerenstava za suzbijanje zlouporabe opojnih droga. Središnje mjesto u provođenju mjera i aktivnosti tretmana, liječenja i pružanja pomoći ovisnicima o drogama i njihovim obiteljima zauzimaju Centri za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti koji su tijekom 2004. godine postali Službe za prevenciju ovisnosti pri županijskim Zavodima za javno zdravstvo te samim tim postali dio zdravstvenog sustava. Razvidno je stabilno funkcioniranje Centara u svim županijama što se ogleda u tome da sve dulje uspijevaju zadržati ovisnike u tretmanu. Koordinativnu ulogu u provedbi mjera u gotovo svim županijama zauzela su županijska povjerenstva koja su izrađivala Akcijske planove suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.-2009. i druge programe za suzbijanje zlouporabe opojnih droga na razini županija, koordinirala aktivnosti različitih institucija, ustanova i nevladinih organizacija koje se bave ovom problematikom, organizirala različite manifestacije, seminare i okrugle stolove vezane uz program borbe protiv zlouporabe opojnih droga, organizirala obilježavanja Međunarodnog dana i Mjeseca borbe protiv ovisnosti te izrađivala izvješća o provedbi mjera iz Nacionalne strategije na razini županija. U nekoliko županija velik broj aktivnosti, osobito u području pružanja različitih oblika skrbi ovisnicima, pružaju nevladine organizacije i centri za socijalnu skrb. Primijećeno je da važno mjesto u sveukupnoj borbi protiv ovisnosti zauzimaju programi primarne prevencije ovisnosti, osobito u sklopu školskog sustava, a po broju preventivnih programa posebno se ističu Grad Zagreb i Zadarska županija, koji ujedno izdvajaju i značajna financijska sredstva za provedbu ovih programa.

Iz analize ovog Izvešća može se uočiti sve bolja primjena načela decentralizacije kao jednog od glavnih načela u Nacionalnoj strategiji suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.-2012. godinu, te se može reći da je došlo do znatno intenzivnijeg decentraliziranog pristupa rješavanju problema ovisnosti na način koji jamči jednakomjernu raspodjelu različitih programa i sadržaja u cijeloj Republici Hrvatskoj sukladno stvarnim potrebama pojedinih lokalnih zajednica (odnosno županija). Stoga i nadalje na razini županija i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave treba razvijati mreže različitih programa i usklađivati djelatnosti na području problematike zlouporabe droga. Županije trebaju usklađivati sve aktivnosti na lokalnoj razini, a na državnoj razini provodit će se zajednička politika s ciljem ostvarivanja glavnih načela Nacionalne strategije i Akcijskog plana, a to su smanjenje ponude i smanjenje potražnje droga. Time bi se trebala osigurati centralizacija zajedničkih aktivnosti, a

decentralizacija aktivnosti koje su nužne u lokalnoj zajednici, te samostalnost koordinativnih tijela na lokalnoj razini, odnosno samostalnost županijskih povjerenstava za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i njihova sve veća uloga u planiranju, izradi i provedbi programa na lokalnoj razini.

6. IZVJEŠĆE O RADU POVJERENSTVA ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA, UREDA ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA I STRUČNOG SAVJETA UREDA ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA ZA 2006.

6.1 POVJERENSTVO ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA VLADE REPUBLIKE HRVATSKE

Slijedom zaključaka Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, u suradnji s resornim ministarstvima kao nositeljima provedbe mjera i aktivnosti Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.-2012. godinu i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.-2009. godinu, doneseni su i provedeni sljedeći zaključci:

- Sukladno izvješću Ministarstva unutarnjih poslova o poduzetim aktivnostima na pronalaženju odgovarajuće spalionice za uništavanje oduzetih opojnih droga, zaključeno je da bi se s uništavanjem moglo započeti u spalionici opasnog otpada u tvornici Herbos-Sisak nakon dovršetka postupka ishođenja dozvole za spaljivanje opasnih tvari od strane Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva. Spalionica je tijekom 2006. počela s radom, ali je proces zaustavljen zbog tehničkih problema, te će se nakon tehničkih pregleda i popravaka početi s uništavanjem oduzetih opojnih droga.
- Prihvaćen je Konačni nacrt Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.-2009. godinu, te je zaključeno da se nakon što ga prihvati Vlada Republike Hrvatske organizira tiskovna konferencija na kojoj će Povjerenstvo predstaviti javnosti pregled aktivnosti koje će se provesti Akcijskim planom.
- Sukladno prijedlogu Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, a radi koordinacije u financiranju i praćenju projekata udruga od strane resornih tijela državne uprave, te smanjivanja slučajeva preklapanja financiranja istih projekata udruga s pozicije različitih ministarstava i tijela državne uprave, zaključeno je da se osnuje međuresorna stručna radna skupina (sastavljena od predstavnika Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa i Ureda, te po jednog nezavisnog stručnjaka koje bi svako ministarstvo i Ured imenovalo sukladno području rada imenovanih stručnjaka i prioritetnim područjima natječaja) koja bi vršila procjenu projekata udruga koje pridonose borbi protiv ovisnosti i suzbijanju zlouporabe opojnih droga, te prijedlog procjene dostavljala povjerenstvima za odobravanje financijskih sredstava projektima udruga unutar resornih ministarstava.
- Nakon imenovanja novih članova Savjeta za mlade Vlade RH zaključeno je da se na prvoj sjednici kao točka dnevnog reda uvrsti i rasprava o Protokolu za testiranje na opojne droge kod

školske djece i studenata, kako bi se on mogao poslati u proceduru Vlade Republike Hrvatske na usvajanje.

- Zaključeno je da se u sklopu obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv ovisnosti (26. lipnja) organizira tiskovna konferencija na kojoj će se javnosti predstaviti pregled aktivnosti Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga koje će se provesti tijekom 2006.
- Prihvaćen je prijedlog Godišnjeg programa provedbenih aktivnosti Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006. godinu.
- Budući da prema podacima Ministarstva unutarnjih poslova oko 30 posto počinitelja kaznenih djela čine ovisnici koji se nalaze ili su se nalazili u nekom od tretmana liječenja, zaključeno je da se u program provedbenih aktivnosti uvrsti i dostavljanje podataka o ovisnicima koji se nalaze u Registru liječenih ovisnika koji se vodi pri Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo za potrebe evidencija i analitike Ministarstva unutarnjih poslova, kao i da se pronađu načini suradnje i razmjene podataka između mjerodavnih ministarstava kada je riječ o ovisnicima koji su počinitelji kaznenih djela.
- U svezi s Nacrtom Zakona o terapijskim zajednicama, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi izvijestilo je Povjerenstvo da u zemljama Europske unije nema sličnog zakonskog teksta kojim bi se uređivalo područje terapijskih zajednica na način kako se to predlaže, te da stoga ne postoji temelj za reguliranje pitanja terapijskih zajednica donošenjem posebnog zakonskog propisa, već da će se pitanje pravnog statusa terapijskih zajednica riješiti izmjenama i dopunama postojećih zakonskih propisa iz područja zdravstvene i socijalne skrbi o ovisnicima o drogama.
- U vezi s provedbom medijske kampanje suzbijanja zlouporabe opojnih droga zaključeno je da mjerodavna ministarstva, sukladno zaduženjima iz Godišnjeg programa provedbenih aktivnosti Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006. godinu, provedu medijsku kampanju u skladu sa svojim djelokrugom rada, kao i da sva mjerodavna ministarstva koja za to imaju interes razmotre mogućnost potpisivanja sporazuma o zajedničkoj suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova u provedbi projekta usmjerenog na testiranje vozača na opojne droge, nabavke opreme i dodatne edukacije policijskih službenika za takva testiranja.
- Podržana je izrada i preliminarni nacrt Projekta resocijalizacije liječenih ovisnika, te je zaključeno da se resorna ministarstva zadužuju da sukladno svojem djelokrugu rada osiguraju provedbu projektnih aktivnosti, kao i da se nakon konačne izrade Projekta, on dostavi na usvajanje Povjerenstvu i Vladi RH, nakon čega bi se prezentirao javnosti.
- Članovi Povjerenstva usvojili su zaključke donesene na Konferenciji s međunarodnim sudjelovanjem pod nazivom "Ovisnost, zlouporaba droga, rehabilitacija, resocijalizacija, smanjenje štete – Trendovi, pristupi i odgovori društva na suzbijanje zlouporabe opojnih droga" održanoj u Puli, u hotelu Histria od 24. do 26. rujna 2006., te je zaključeno da će se provedba zaključaka osigurati u sklopu već postojećih zaduženja koja za resorna ministarstva proizlaze iz

Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga.

- Usvojen je Konačni prijedlog Smjernica za farmakoterapiju opijatskih ovisnika buprenorfinom, te je donesen zaključak kojim se ministar zdravstva i socijalne skrbi sukladno svojoj ovlasti zadužuje da iste donese i objavi, kao i da se uputi zahtjev za stavljanje buprenorfina na Listu lijekova Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.
- Zaključeno je da se u ime Povjerenstva pošalje dopis Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje da se tijekom 2007. izradi program kojim će se osigurati stabilno financiranje Službi za prevenciju ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo, budući da je još uvijek neujednačeno i razlikuje se od županije do županije. Također je zaključeno da se pošalje dopis Županijskim povjerenstvima za suzbijanje zlouporabe opojnih droga da razmotre mogućnosti novčane stimulacije liječnicima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti za neposredno provođenje farmakoterapije opijatskih ovisnika na način da se ona odredi po pacijentu, te da najveći broj pacijenata (opijatskih ovisnika) koje pojedini liječnik u primarnoj zdravstvenoj zaštiti može imati bude od 10 -15, sukladno primjeru Istarske županije.
- Zaduženo je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi da u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo izvrši pregled i analizu preventivnih aktivnosti koje unutar županija provode županijski centri za prevenciju i izvanbolničko liječenje i službe školske medicine, kao i da se Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa zaduži da u suradnji s koordinаторima školskih preventivnih programa provede analizu stupnja implementacije školskih preventivnih programa i ostalih programa koji se provode unutar odgojno-obrazovnih ustanova, te da se o tome podnese izvješće.

6.2. URED ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA

6.2.1 Godišnji provedbeni programi aktivnosti za 2006.

- Sukladno Akcijskom planu suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.-2009. koji je 15. veljače 2006. prihvatila Vlada Republike Hrvatske, sva resorna ministarstva koja su određena kao nositelji provedbe mjera predviđenih Akcijskim planom donijela su za tekuću godinu provedbene programe sukladno prioritetima i rokovima u odnosu na pojedino područje i nositelja. Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga je prikupio provedbene programe od mjerodavnih ministarstava i izradio objedinjeni prijedlog Godišnjeg programa provedbenih aktivnosti Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006. godinu koji je usvojen na 9. sjednici Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga održanoj **23. svibnja 2006.**

6.2.2 Akcijski planovi za suzbijanje zlouporabe opojnih droga na razini županija i sudjelovanje na sjednicama županijskih povjerenstava

- Ured je organizirao sastanak s predsjednicima/predstavnicima županijskih povjerenstava za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, a u vezi s dogovorom o izradi i donošenju Akcijskih planova suzbijanja zlouporabe opojnih droga za razdoblje od 2006.- 2009. godine na razini županija. Na sastanku su doneseni zaključci kako je u Akcijskim planovima potrebno za trogodišnje razdoblje od 2006.-2009. godine planirati aktivnosti i mjere za koje se mogu osigurati financijska sredstva iz županijskih i/ili gradskih proračuna za njihovu provedbu, te je u izradu i osmišljavanje akcijskih planova potrebno uključiti predstavnike jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, zdravstvenih i socijalnih ustanova, nevladinih organizacija i svih ostalih relevantnih institucija na lokalnoj razini. **Do 31. prosinca 2006.** Akcijski plan suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006. -2009. godinu dostavile su sve županije te je Ured objedinio sve županijske akcijske planove u jedinstveni dokument, koji je objavljen na internetskoj stranici Ureda (www.uredzadroge.hr).

6.2.3 Izvešće o provedbi mjera iz Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2005. godinu

- Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga je proveo analizu godišnjih izvješća o provedbi svih mjera na nacionalnoj i lokalnoj razini od mjerodavnih ministarstava i jedinica lokalne (regionalne) područne samouprave, prikupio i analizirao podatke od terapijskih zajednica i udruga te izradio cjelovito Izvešće o provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2005. godinu. Navedeno izvješće je dostavljeno na mišljenje svim mjerodavnim ministarstvima i tijelima državne uprave te je poslano u lipnju 2006. Vladi Republike Hrvatske i Hrvatskom saboru na usvajanje. Hrvatski je sabor 16. listopada 2006. godine donio zaključak kojim je prihvatio navedeno Izvešće.

6.2.4 Smjernice za farmakoterapiju opijatskih ovisnika buprenorfinom

- Stručni savjet Ureda i Ured izradili su prijedloge i komentare za raspravu u vezi sa Smjernicama za farmakoterapiju opijatskih buprenorfinom koje je izradila stručna radna skupina koju je imenovalo Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi. Na proširenom sastanku Stručnog savjeta i članova stručne radne skupine Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi usuglašeni su stavovi u vezi s navedenim smjernicama. Usuglašeni prijedlog smjernica dostavljen Povjerenstvu za suzbijanje zlouporabe opojnih droga koje je u studenom 2006. godine donijelo zaključak kojim se zadužuje ministar zdravstva i socijalne skrbi da sukladno svojim ovlastima donese i objavi navedene smjernice.

6.2.5 Projekt resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu, te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja

- Tijekom 2006. Ured kao koordinativno stručno tijelo Vlade Republike Hrvatske, a sukladno predviđenim mjerama iz Nacionalne strategije i Akcijskog plana i u suradnji s imenovanim predstavnicima mjerodavnih ministarstava i institucija, izradio je "Projekt resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu, te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja".
- Budući da izrada i provedba sveobuhvatnog projekta resocijalizacije zahtijeva međuresornu suradnju i multidisciplinarni pristup, koraci u izradi takvog projekta bili su sljedeći:
- Organiziran je sastanak s predstavnicima mjerodavnih ministarstava (Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo pravosuđa Uprava za zatvorski sustav, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti), predstavnicima sindikata, Hrvatske udruge poslodavaca i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje kako bi se predstavile glavne smjernice za izradu projekta resocijalizacije i ustrojila stručna radna skupina za njegovu izradu.
- Istražene su potrebe tržišta rada za određenim vrstama zanimanja (Hrvatski zavod za zapošljavanje i Hrvatska udruga poslodavaca), te je sukladno tome sastavljena ponuda za prekvalifikaciju i doškoloavanje prema županijama (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa).
- Održani su performansi terapijskih zajednica u kazalištu Vidra **20. i 21. studenog 2006. godine**. Performansi su imali osnovni cilj senzibilizirati javnost za projekt resocijalizacije ovisnika o drogama i njihovo aktivno uključivanje u društvenu zajednicu. Svaka terapijska zajednica imala je mogućnost da u sklopu programa u trajanju od **maksimalno 40 minuta** održi svoj performans, koji su se sastojali od glazbeno - literarnog programa, scenske igre (skeč, igrokaz, drama) i/ili modne revije, te izložbi radova štićenika terapijske zajednice.
- Od osnovane međuresorne stručne radne skupine formirane su dvije podskupine, od kojih je jedna bila zadužena za izradu 1. Protokola suradnje i postupanja mjerodavnih tijela državne uprave, državnih ustanova i organizacija civilnog društva u provedbi projekta resocijalizacije, a druga za izradu 2. Prijedloga mjera za poticanje zapošljavanja rehabilitiranih ovisnika za Godišnji plan za poticanje zapošljavanja za 2007. i 2008.
- Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva prihvatilo je prijedlog da se Mjere za poticanje zapošljavanja rehabilitiranih ovisnika, navedene u ovom Projektu, uvrste u Godišnji plan za

poticanje zapošljavanja za 2007./2008. godinu koji se izrađuje na temelju Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja za razdoblje od 2005. do 2008. godine. Prihvaćen je i prijedlog Ureda da se za liječene ovisnike ne propisuje duljina prijave u evidenciji Zavoda za zapošljavanje radi ostvarivanja prava na sufinanciranje zapošljavanja i financiranje obrazovanja za nepoznatog poslodavca.

- Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga je na svojoj 11. sjednici održanoj **20. ožujka 2007. godine** usvojilo navedeni Projekt čiji je sastavni dio Protokol i Mjere za poticanje zapošljavanja rehabilitiranih ovisnika koje su uvrštene u Godišnji plan za poticanje zapošljavanja za 2007. i koje će se uvrstiti u Godišnji plan u 2008. godini sukladno Nacionalnom akcijskom planu zapošljavanja za razdoblje od 2005. do 2008. godine, te donijelo zaključak da se isti uputi na usvajanje Vladi Republike Hrvatske.
- Na sjednici održanoj **19. travnja 2007.** Vlada Republike Hrvatske je prihvatila predmetni projekt.

6.2.6 Mjerila i smjernice za provođenje programa (programski standardi) odvikavanja i rehabilitacije ovisnika u terapijskim zajednicama

- U sklopu CARDS projekta 2004. "Jačanje kapaciteta Republike Hrvatske za borbu protiv trgovine drogama i zlouporabe droga" jedna od sastavnica odnosi se na aktivnosti usmjerene na definiranje zajedničkih programskih standarda i izradu smjernica za provođenje tih standarda u tretmanu i rehabilitaciji ovisnika o drogama u terapijskim zajednicama i prihvatnim centrima. S tim u vezi organizirano je nekoliko sastanaka s predstavnicima terapijskih zajednica i CARDS stručnjacima. Navedeni su stručnjaci izvršili procjenu postojećih standarda u terapijskim zajednicama i ustanovama, te je započeto s izradom programa i plana budućih aktivnosti s ciljem izrade navedenih standarda.

6.2.7 Izrada i provedba aktivnosti nacionalne medijske kampanje borbe protiv ovisnosti za 2006. godinu i ostale aktivnosti usmjerene na prevenciju ovisnosti

- U vezi s provedbom Nacionalne kampanje o utjecaju i štetnosti opojnih droga predloženo je da se ona u 2006. godini ne provodi na način kao što je to bilo uobičajeno prijašnjih godina, pojedinačno i segmentirano, već da se sredstva koja su osigurana za provedbu medijske kampanje na pozicijama resornih ministarstava i Ureda usmjere na konkretne aktivnosti. U tom smislu zaključeno je da tema nacionalne kampanje za 2006. bude sigurnost u cestovnom prometu, odnosno droge u prometu, u sklopu koje bi se za potrebe Ministarstva unutarnjih poslova nabavili aparati za testiranje na opojne droge u prometu.

- Tiskan je letak s adresama, brojevima telefona svih državnih i nevladinih institucija koje se bave problemom ovisnosti o drogama, a institucije su razvrstane prema županijama. Osim adresa ustanova, letak je sadržavao i osnovne preporuke što učiniti u slučaju postojanja problema droga, a podijeljen je sudionicama na Konferenciji *"Ovisnost, zlouporaba droga, rehabilitacija, resocijalizacija, smanjenje štete – Trendovi, pristupi i odgovori društva na suzbijanje zlouporabe opojnih droga"* koja je održana u Puli od 24.do 26. rujna 2006. te svim institucijama i nevladinim organizacijama koje se bave problematikom zlouporabe opojnih droga.
- Predstavnici Ureda i Stručnog savjeta Ureda redovito su sudjelovali u radijskim i televizijskim emisijama s temom ovisnosti o drogama, a u suradnji sa Zagrebačkim radijem proveden je projekt pod nazivom **"Za zdravi život – za život bez droge"**. Projekt je zamišljen na način da se svakodnevno u programu Zagrebačkog radija emitiraju kratki jinglovi s temom prevencije i suzbijanja ovisnosti, kao i jinglovi Anti droga telefona, također i sve aktivnosti Ureda.
- Na Anti droga telefon je tijekom 2006. godine zaprimljeno oko 900 poziva, a najčešći upiti bili su vezani uz informacije o mjestima gdje se osobe ovisne o opojnim drogama mogu javiti na liječenje i rehabilitaciju. Također je na svim tiskanim edukativnim materijalima posebno istaknut broj Anti droga telefona, kako bi se što veći broj građana informirao o mogućnostima savjetovanja povezanih s problemom ovisnosti.

6.2.8 Izobrazba

- U suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa organiziran je dvodnevni seminar za ravnatelje i stručne suradnike u srednjim školama pod nazivom: *"Organizacija i provođenje programa prevencije ovisnosti u okviru srednjoškolskih odgojno-obrazovnih ustanova"*. Na seminaru je sudjelovalo 200 ravnatelja svih srednjih škola u Republici Hrvatskoj. Osnovni cilj seminara bio je upoznati ravnatelje srednjih škola i stručne suradnike u srednjim školama o načelima provođenja preventivnih programa u sustavu školstva, koji bi im trebali pomoći u planiranju, uspostavi kriterija i provođenju programa prevencije ovisnosti u srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama.
- U suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo i Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi, Ured za suzbijanje zloupoabe opojnih droga organizirao je seminar o temi: *"Ovisnost – sprječavanje i liječenje"* na kojem su sudjelovali međunarodni stručnjaci na području tretmana i liječenja opijatske ovisnosti Mark W. Parrino i Ernst Buning koji su održali predavanja pod nazivom: "Primjena supstitucijske terapije u praksi i mogućnosti zlouporabe opijatskih agonista" i "Europske smjernice o metadonu i europska iskustva o primjeni supstitucijske terapije".
- Održana je stručna konferencija s međunarodnim sudjelovanje pod nazivom: *"Ovisnost, zlouporaba droga, rehabilitacija, resocijalizacija, smanjenje štete – Trendovi, pristupi i odgovori društva na suzbijanje zlouporabe opojnih droga"*. Konferenciju su zajednički

organizirali Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti i Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, a bila je namijenjena tijelima državne uprave i lokalne i područne (regionalne) samouprave, stručnjacima, nevladinim organizacijama, zdravstvenim i nezdravstvenim radnicima u sustavu zdravstva i socijalne skrbi, policiji, pravosuđu i drugim sustavima na nacionalnoj i lokalnoj razini uključenim u sustav suzbijanja zlouporabe droga putem mjera rane sekundarne prevencije, u provođenje mjera skrbi o ovisnicima i povremenim uzimateljima opojnih droga te mjera smanjenja štetnih zdravstvenih i socijalnih posljedica nastalih zlouporabom opojnih droga. Na Konferenciji je nazočilo 300 sudionika te 55 predavača iz Hrvatske i inozemstva.

6.2.9 Ostale aktivnosti koordinacije i suradnje s ministarstvima, županijama, udrugama i institucijama

- Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske raspisao je 9. prosinca 2005. poziv za prijavu projekata udruga u Republici Hrvatskoj za financijsku potporu u sklopu raspoloživih sredstava Državnoga proračuna za 2006. godinu na poziciji Ureda. Natječaj je zaključen 9. siječnja 2006. godine, te su na osnovi procjene Stručne radne skupine i Odluke predstojnice Ureda o raspodjeli financijskih sredstava za 20 projekata udruga na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga iz sredstava Državnog proračuna za 2006. godinu, dodijeljena financijska sredstva u iznosu od **1.320.000,00 kn**.
- Organiziran je prošireni sastanak Stručnog savjeta Ureda o temi koordinacije i suradnje na lokalnoj razini u provedbi mjera na suzbijanju zlouporabe opojnih droga na području Grada Zagreba. Jedan od ciljeva sastanka bio je što detaljnije na lokalnoj razini raspraviti probleme u vezi s provođenjem mjera iz Nacionalne strategije i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2005. godine, te sukladno uočenim problemima definirati smjernice i načine za što učinkovitiju provedbu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga za razdoblje od 2006. do 2012. godine i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.-2009. godinu.
- Predstavnici Ureda nazočili su javnim tribinama i okruglim stolovima o problemu ovisnosti koje su organizirali ministarstva, nevladine organizacije, županije i druge institucije te aktivno sudjelovali u njihovom radu.
- Na zamolbu predstavnika županija, Ured je pružao stručnu pomoć u osmišljavanju programa na lokalnoj razini te na traženje županijskih povjerenstava davao stručna mišljenja na njihove programe, primjerice pružanje stručne pomoći Varaždinskoj županiji pri izradi smjernica za protokol testiranja učenika srednjih škola na droge i provedbe te mjere na području županije, pružanje stručne pomoći pri konstituiranju županijskih povjerenstava, izradi izvješća i akcijskih planova na razini županija.

- Na poziv predstavnika županija, predstavnici Ureda sudjelovali su i na sastancima Županijskih povjerenstava za suzbijanje zlouporabe opojnih droga.

6.3. STRUČNI SAVJET UREDA ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA

Tijekom 2006. godine održano je ukupno 5 sastanaka Stručnog savjeta. Članovi Stručnog savjeta su raspravljali o svim važnijim pitanjima iz područja suzbijanja zlouporabe opojnih droga, sudjelovali su u izradi i donošenju odluka vezanih uz iniciranje donošenja zakonskih propisa i drugih strateških dokumenata u području suzbijanja zlouporabe opojnih droga, te pružali stručnu pomoć pri njihovoj izradi. S tim u vezi doneseni su i provedeni sljedeći zaključci:

- Članovi Stručnog savjeta su razmatrali Akcijski plan suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.-2007. godinu i Provedbeni program akcijskog plana za 2006. godinu te davali prijedloge i nadopune za isti.
- Zaključeno je da se u ožujku 2006. organizira prošireni sastanak Stručnog savjeta na koji će se pozvati sve institucije i stručnjaci na području Grada Zagreba te Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje Grada Zagreba kako bi se razmotrila sva otvorena pitanja u vezi s aktualnim stanjem zlouporabe opojnih droga, te bolje i učinkovitije povezivanje i suradnja nositelja u području suzbijanja zlouporabe opojnih droga na razini Grada Zagreba, čime bi se unaprijedio sustav za borbu protiv ovisnosti te omogućila bolja povezanost tijela državne uprave, zdravstvenih i socijalnih ustanova, nevladinih organizacija i stručnjaka koji se bave problemom ovisnosti. Zaključeno je da je radi unaprjeđenja suradnje i koordinacije među svim institucijama na nacionalnoj i lokalnoj razini potrebno ojačati koordinativnu ulogu Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga koji treba dobiti ovlasti i odgovornost za provedbu i praćenje svih aktivnosti suzbijanja zlouporabe opojnih droga na nacionalnoj i lokalnoj razini.
- Donesen je zaključak kako je potrebno unaprijediti sustav evidentiranja ovisnika koji se nalaze u zdravstvenom sustavu, ali i izvan zdravstvenog sustava, a samim tim omogućiti bolje praćenje epidemiološkog stanja o raširenosti zlouporabe droga i problemu ovisnosti, kao i omogućiti bolje povezivanje različitih sudionika u procesu liječenja i rehabilitacije ovisnika te onemogućiti zlouporabu supstitucijske terapije.
- Raspravljano je o obrazloženju koje je Hrvatskom saboru u ime Vlade Republike Hrvatske i Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga uputio ministar zdravstva i socijalne skrbi, a kojim se obrazlaže da će se sukladno europskoj pravnoj stečevini, pravni status terapijskih zajednica u Republici Hrvatskoj riješiti izmjenama i dopunama postojećih zakonskih propisa te donošenjem podzakonskih akata. S tim u vezi donesen je **zaključak** da se uputi prijedlog Povjerenstvu za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i Vladi Republike Hrvatske i Hrvatskom saboru da se ipak donese Zakon o terapijskim zajednicama kao poseban propis, budući da

našim postojećim zakonima pitanje terapijskih zajednica nije uopće riješeno, a sam pojam terapijskih zajednica nije nigdje do sada zakonski definiran. S obzirom na to, te na iznimno veliki broj pitanja u vezi s tretmanom, rehabilitacijom i resocijalizacijom ovisnika koji se tim zakonom trebaju riješiti, članovi Stručnog savjeta su bili mišljenja da je donošenje posebnog i jedinstvenog Zakona o terapijskim zajednicama znatno praktičnije i učinkovitije rješenje od izmjena i dopuna velikog broja drugih zakonskih propisa, te da donošenje posebnog zakona kojim se regulira to područje nije neusklađeno s europskom pravnom stečevinom.

- Usvojen je zaključak da se u program plenarnih izlaganja Konferencije *"Ovisnost, zlouporaba droga, rehabilitacija, resocijalizacija, smanjenje štete – Trendovi, pristupi i odgovori društva na suzbijanje zlouporabe opojnih droga"*, Pula, hotel Histria, 24. - 26. rujna 2006. godine, uvrsti i predavanje udruga koje provode programe suzbijanja zlouporabe opojnih droga, te je dogovoreno da će se što skorije organizirati sastanak s udrugama kako bi se odabrao predstavnik svih spomenutih udruga koji će u plenarnom dijelu Konferencije održati predavanje o temi "Uloga i doprinos civilnog društva u suzbijanju zlouporabe opojnih droga".
- Raspravljano je o Smjernicama za farmakoterapiju opijatskih ovisnika buprenorfinom i prijedloga za stavljanje buprenorfina na listu lijekova HZZO, te je zbog potrebe usuglašavanja stavova u vezi s navedenim smjernicama organiziran zajednički sastanak članova radne skupine Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi koji su izradili prijedlog navedenih smjernica i članova Stručnog savjeta Ureda. Na sastanku su usuglašeni stavovi u vezi s navedenim smjernicama te je prijedlog Smjernica za farmakoterapiju opijatskih ovisnika buprenorfinom upućen Povjerenstvu za suzbijanje zlouporabe opojnih droga s prijedlogom da se buprenorfin stavi na listu lijekova Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.
- Raspravljano je o Nacrtu projekta Resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa odvikavanja od ovisnosti i rehabilitacije u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu, te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja, na koji su članovi Stručnog savjeta dali svoje primjedbe.
- Članovi Stručnog savjeta su raspravljali o Godišnjem provedbenom programu aktivnosti za 2007.
- Donesen je zaključak da je potrebno uspostaviti proaktivnu suradnju Ureda s javnim medijima te redovito putem javnih medija prezentirati značajnije aktivnosti koje je proveo Ured.

Zaključak

Sukladno Nacionalnoj strategiji i Akcijskom planu suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.-2009.godinu, Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga proveo je tijekom 2006. godine cijeli niz aktivnosti od kojih posebno treba istaknuti organizaciju Konferencije s međunarodnim sudjelovanjem

“Ovisnost, zlouporaba droga, rehabilitacija, resocijalizacija, smanjenje štete – Trendovi, pristupi i odgovori društva na suzbijanje zlouporabe opojnih droga izradu i provedbu (2006.), Izradu i provedbu CARDS projekta za 2004 “Jačanje kapaciteta Republike Hrvatske za borbu protiv trgovine drogama i zlouporabe droga”, te izradu Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama i brojne druge aktivnosti iz područja koordinacije i suradnje. Također Ured je tijekom 2006. godine kontinuirano razvijao međunarodnu suradnju na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga, posebice s europskim institucijama (EMCCDA; Pompidou grupa i druge), te uspostavio dobru bilateralnu suradnju s europskim zemljama, posebice regionalnu suradnju sa zemljama Jugoistočne Europe.

Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga je sukladno svojim temeljnim ovlastima, kroz koordinativni rad i suradnju s ministarstvima i tijelima državne uprave, organizacijama civilnog društva, županijskim povjerenstvima za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, stručnjacima te ostalim subjektima koji djeluju u ovom području, znatno pridonio učinkovitoj provedbi mjera predviđenih u Nacionalnoj strategiji suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.-2012. godinu i Akcijskom planu suzbijanje zlouporabe opojnih droga za 2006.-2009. godinu te Godišnjim provedbenim programom za 2006. godinu.

7. MEĐUNARODNE AKTIVNOSTI UREDA ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA

7.1 Pompidou grupa vijeća Europe

Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske od svog osnutka aktivno sudjeluje u radu Pompidou grupe Vijeća Europe (PG VE) koja na stručnoj razini predstavlja glavnu poveznicu između zemalja članica EU i ostalih europskih zemalja, a tijekom 2006. izaslanstvo Republike Hrvatske i Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga sudjelovali su na sastancima i konferencijama u organizaciji Pompidou grupe. Posebno je značajno istaknuti sljedeće:

- Slijedom prijedloga Kraljevine Nizozemske kao prethodnog predsjedatelja Pompidou grupe i potpore Republike Poljske kao novog predsjedatelja, Republici Hrvatskoj je upućen poziv za ulazak u Odbor stalnih predstavnika u novom mandatu čime je naša zemlja postala jedina zemlja izvan granica Europske Unije koja je pozvana u navedeni odbor, a zajedno s Poljskom, Španjolskom, Velikom Britanijom, Belgijom, Francuskom, Norveškom, Austrijom i Maltom. Odbor stalnih predstavnika u osnovi upravlja aktivnostima PG-a, čine ga predsjedatelj i potpredsjedatelj stalnih predstavnika te koordinatori platformi.
- RH je kao koordinator platforme za kazneno pravo na 59. sastanku stalnih predstavnika Pompidou grupe predstavila viziju rada spomenute platforme navodeći kako bi ona trebala služiti kao čvrsta poveznica između EU i ostalih europskih zemalja, što bi omogućilo daljnji razvoj metoda, uvođenje novih modela i razmjenu znanja na područjima kaznenog prava koja su od posebnog interesa zemalja.

7.2 UNODC (UN-ov Ured za droge i kriminal)

Republika Hrvatska je u siječnju 2004. izabrana u članstvo UN Komisije za opojne droge (CND) na mandat od četiri godine te u tom svojstvu aktivno sudjeluje u redovitim godišnjim zasjedanjima CND-a. Glavna tema 49. zasjedanja CND-a održanog u Beču u ožujku 2006. bio je alternativni razvoj kao važna strategija kontrole droga i uspostava alternativnog razvoja. Na zasjedanju su sudjelovali predstavnici 47 zemalja članica CND-a, te u svojstvu promatrača ostale zemlje članice UN-a, predstavnici organizacija sustava UN-a, kao i ostale međuvladine i nevladine organizacije.

7.3 Pregovori o pristupanju Republike Hrvatske u članstvo Europske unije

Tijekom 2006., u središtu rada Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga bilo je usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske Unije na području problematike droga. Predstojnica Ureda je kao član Radne skupine za poglavlje 24. pregovora - Pravda, sloboda i sigurnost, aktivno sudjelovala na multilateralnom i bilateralnom screening sastanku, održanima u siječnju i veljači 2006. u Buxellesu, radi dubinske analize stupnja usklađenosti hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU-a.

Budući da se između 12 tema koje pokriva Poglavlje 24.- Pravda, sloboda i sigurnost nalazi i Suradnja na području droga, tijekom bilateralnog screening sastanka prezentiran je sustav suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj s osvrtom na tijek ispunjavanja obveza koje proizlaze iz relevantnih dokumenata Europske Unije. Predstavljena je zakonska osnova kojom se regulira suzbijanje droga u našoj zemlji, zatim institucionalni okvir za provedbu propisanih aktivnosti i mjera, kao i rješavanje pojedinih pitanja od posebnog interesa Europske unije poput kontrole prekursora, novih psihoaktivnih tvari i sl. Republika Hrvatska je u ovom području u visokom stupnju usklađena sa zahtjevima EU-a te se smatra kako neće biti poteškoća prilikom preuzimanja pravne stečevine EU-a u predmetnom području. Slijedom obveza koje proizlaze iz pravne stečevine EU-a vezane uz suradnju na području droga, zaključeno je kako je potrebno poduzeti sljedeće korake:

- ustrojiti Nacionalnu informacijsku jedinicu za droge (National Focal Point) kao dio Reitox mreže Europskog centra za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA);
- uspostaviti sustav ranog otkrivanja novih psihoaktivnih droga (Early Warning System) sukladno EU standardima;
- administrativno i institucionalno ojačati Centar za kriminalistička vještačenja Ministarstva unutarnjih poslova radi izuzimanja i analize zaplijenjenih opojnih droga sukladno odredbama EU-a;
- ustrojiti Nacionalnu kontaktnu točku radi nadzora prenošenja uzoraka među zemljama članicama EU za potrebe znanstvenih istraživanja i edukacija.

7.4. EMCDDA (Europski centar za praćenje droga i ovisnosti o drogama)

Napominjemo kako su Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o osnivanju Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga (NN 111/06) osnovana dva odjela Ureda, od kojih jedan djeluje kao Nacionalna informacijska jedinica za droge (*National Focal Point*) čime je zadovoljen formalni okvir pravne stečevine EU vezano uz suradnju s EMCDDA-om.

Ured je kao nacionalno koordinativno tijelo na području problematike droga na vrijeme prepoznao važnost jačanja postojećeg informacijskog sustava, pa je još tijekom 2003. inicirao neformalnu suradnju

s EMCDDA-om koja je kasnijim kontaktima intenzivirana. Na poziv EMCDDA-a, Ured od 2004. redovito sudjeluje na sastancima Reitox mreže u svojstvu promatrača, a u siječnju 2005. je Republika Hrvatska uputila Europskoj komisiji službeni zahtjev za članstvo u EMCDDA-u. Kao dio redovne procedure čekalo se na mandat EU Vijeća za početak pregovora. EK je početkom godine predstavila prvi nacrt Sporazuma između RH i EK za sudjelovanje RH u radu EMCDDA-a, a prvi je stručni sastanak između predstavnika EK, Stalne misije RH pri EZ-u i Ureda održan 15. veljače 2007. U tijeku je pokretanje redovitog postupka na nacionalnoj razini za pristupanje međunarodnom sporazumu, a njegovo potpisivanje moguće je do kraja godine. Nadalje, stručni tim EMCDDA-a je u veljači 2005. izvršio prvu, a u lipnju 2006. i drugu procjenu hrvatskog sustava za prikupljanje informacija na području droga, o čemu je EK podnijeto i Izvešće.

U znak potpore Uredu i hrvatskim relevantnim tijelima, EMCDDA je od EK zatražio PHARE projekt koji je počeo sredinom 2006., dakle usporedo s CARDS projektom. Radi jasne podjele aktivnosti te kako bi se izbjeglo moguće preklapanje, redovito se održavanju sastanci između predstavnika obaju projekata i Ureda. Većina aktivnosti provodi se zajednički, čime se osigurava sveobuhvatan pristup te intenzivniji rad. Projektna aktivnosti su usmjerene na izgradnju Nacionalne informacijske mreže te usklađivanje sustava prikupljanja podataka sa standardima EMCDDA-a. Sukladno ključnim epidemiološkim indikatorima EMCDDA-a osnovane su radne skupine za svaki od pojedinih indikatora, te je do sada održan niz radionica tijekom kojih su detaljno prezentirani uloga EMCDDA-a, europski standardi, europske definicije pojmova (npr. što je liječenje, smrt povezana s uporabom droga i sl.), alati za prikupljanje informacija, metodologija rada te očekivani rezultati. Sačinjena je i detaljna procjena postojećeg sustava na temelju koje je izrađeno Izvešće o aktualnom stanju s preporukama za usklađivanje, kako bi se mogle planirati konkretne aktivnosti za daljnji razvoj sustava. Isto je prezentirano Europskoj komisiji. Važno je napomenuti kako su radne skupine multidisciplinarne i ravnomjerno zastupljene od strane relevantnih državnih tijela i institucija, kao i nevladinog sektora. Članovi aktivno sudjeluju u raspravama i sukladno vlastitim potrebama kreiraju plan budućih aktivnosti kako bi se osigurala stručna i znanstvena potpora NFP-u u obavljanju svojih zadaća.

7.5 HDG (Horizontalna radna grupa za droge Vijeća EU)

Slijedom poziva njemačkog predsjedništva EU-a, izaslanstvo Republike Hrvatske je sudjelovalo na sastanku Horizontalne radne grupe za droge Vijeća EU (HDG). Sastanak je održan u formatu EU trojka (predstavnicima Njemačke kao predsjedateljice radne grupe, Portugala u svojstvu sljedeće predsjedateljice, Europske komisije i Tajništva Vijeća) te predstavnici država Zapadnog Balkana. Njemačko predsjedništvo je težište rasprave stavilo na nedavna nacionalna i regionalna postignuća, odnosno inicijative vezane uz borbu protiv zlouporabe droga. Sudionici sastanka su, uključujući EU trojku, raspravljali o mogućnostima daljnjeg razvoja međusobne suradnje na tom području.

7.6 CARDS I PHARE projekti

Prepoznajući važnost pravodobnog poduzimanja koraka za ustrojavanje Nacionalne informacijske jedinice za droge, Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske je tijekom 2003. godine, u sklopu programa CARDS 2004, izradio projekt pod nazivom "Jačanje kapaciteta za borbu protiv ilegalne trgovine i zlouporabe droga" kojim se predviđa osnivanje Nacionalne informacijske jedinice za droge koji se počeo provoditi u rujnu 2006. godine. Na temelju evaluacije twinning prijedloga održane u prosincu 2005., Njemačka je izabrana kao partner u provedbi projekta, u suradnji sa stručnjacima iz Austrije, Poljske i Španjolske.

Europska komisija odobrila je 1.000.000,00 eura, od čega će se 800.000,00 eura izdvojiti za stručnu pomoć ugovorenih konzultanata, a 200.000,00 eura za nabavku potrebne tehničke i druge opreme, prvenstveno informatičke opreme s pripadajućim softverom za potrebe jačanja nacionalne informacijske mreže.

Tijekom svibnja 2006. njemački twinning partner, u suradnji s Uredom te uvažavajući komentare i zahtjeve izaslanstva Europske komisije u Republici Hrvatskoj, izradio je konačni Nacrt Twinning ugovora "Jačanje kapaciteta Republike Hrvatske za borbu protiv trgovine drogama i zlouporabe droga", koji je potpisan u srpnju 2006., a počeo se provoditi u rujnu iste godine.

Tijekom 18 mjeseci trajanja projekta, stalnu će stručnu potporu Uredu za suzbijanje zlouporabe opojnih droga osiguravati tzv. stalni twinning savjetnik (Resident Twinning Adviser - RTA) kojem je rad osiguran u prostorijama Ureda, sukladno pravilima Europske komisije koja se odnose na provedbu twinning projekata. Predmetni projekt čine četiri sastavnice:

1. Potpora nacionalnom Akcijskom planu suzbijanja zlouporabe opojnih droga i jačanje mehanizma koordinacije;
2. Nacionalna strategija suzbijanja zlouporabe opojnih droga: identifikacije prioriteta, izrada i provedba prioriternih projekata, uključujući edukacije relevantnog osoblja;
3. Ustrojavanje nacionalne informacijske jedinice za droge (National Focal Point) i Dokumentacijskog sustava/centra;
4. Sustav ranog uzbunjivanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari.

Provedbom pažljivo odabranih aktivnosti u suradnji s hrvatskim stručnjacima na području problematike droga, projekt će nastojati ojačati suradnju već postojećih relevantnih struktura, kako na nacionalnoj tako i na lokalnoj razini. Razvijanjem i standardizacijom sustava prikupljanja informacija vezanih uz droge u raznim segmentima (zdravstvo, policija, pravosuđe, nevladine organizacije itd.) dobit će se kvalitetniji uvid u stanje na području droga u Republici Hrvatskoj kao temelj za identificiranje i poduzimanje prikladnih mjera.

Usporedo s navedenim CARDS projektom u tijeku je i provedba horizontalnog PHARE projekta EMCDDA-a s ciljem punog uključivanja Hrvatske i Turske u rad EMCDDA-a.

7.7. Regionalna suradnja

Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske još je u studenom 2003. organizirao regionalnu konferenciju na kojoj su se prvi put okupili nacionalni koordinatori za droge iz deset zemalja Jugoistočne Europe radi identificiranja glavnih problema u regiji i iznalaženja zajedničkih rješenja. Slijedom zaključaka skupa pokrenuta je inicijativa pod nazivom Neformalna koordinativna grupa (*Informal Coordination Group – ICG*) čija je glavna svrha razmjena znanja i iskustava, usklađivanje nacionalnih zakonodavstava radi učinkovitijeg provođenja operativnih mjera, pružanje pomoći u rješavanju posebnih pitanja, organizacija regionalnih treninga/seminara te zajednički projekti s ciljem unaprjeđenja stanja u regiji. Republika Hrvatska je imenovana za prvog koordinatora ICG-a te je Ured tijekom 2004. organizirao dva sastanka održana u Zagrebu, na kojima je definiran okvir rada grupe te plan budućih aktivnosti. Na poziv Vijeća EU-a, Ured je inicijativu predstavio i Horizontalnoj radnoj grupi za droge, koja je snažno poduprla planirane aktivnosti. Tijekom makedonskog predsjedavanja slabio je odaziv regije te je prvi sastanak od početka 2005. održan tek u listopadu 2006. u sklopu TAIEX seminara u Skopju, organiziranog uz potporu Europske komisije (EK). Tada je utvrđeno kako ICG ne može opstati u sadašnjem obliku, već ga je potrebno integrirati unutar jače postojeće strukture, radi podjele odgovornosti u regiji pri provedbi zajedničkih aktivnosti, dobivanja političke potpore na nacionalnim razinama, ali i veći angažman EK.

Kao prvi korak ka formalizaciji regionalne koordinativne grupe dogovoren je u suradnji s Europskom komisijom razvoj strategije djelovanja grupe. Pritom je Ured zamoljen da ponovno preuzme koordinaciju rada grupe, budući da je RH do 11. svibnja 2007. predsjedavala Procesom suradnje u Jugoistočnoj Europi (SEECP). Slijedom navedenog, Ured je izradio organizacijsku strukturu novog regionalnog mehanizma za suradnju na području droga. Nova struktura regionalne inicijative, kao zajednički prijedlog Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, predstavljena je Europskoj komisiji i zemljama Jugoistočne Europe na regionalnom TAIEX seminaru, održanom od 8.-9. svibnja 2007. u Cavtatu. Na sastanku su sudjelovali nacionalni koordinatori za droge zemalja Jugoistočne Europe, u pratnji predstavnika drugih relevantnih resora; Europska komisija, EMCDDA, Pompidou grupa Vijeća Europe, UN Ured za droge i kriminal te niz stručnjaka iz Europske unije. EK je snažno poduprla inicijativu koja će biti predstavljena Paktu za stabilnost kako bi se iznašlo rješenje za moguću integraciju iste u Regionalno vijeće za suradnju (RCC), čiji se početak rada planira u veljači 2008.

Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga je 18. lipnja 2007. organizirao sastanak radi predavljanja strukture nove regionalne inicijative, na kojem su osim predstavnika relevantnih ministarstava prisustvovali i predstavnici veleposlanstava zemalja članica EU-a, zemalja Jugoistočne Europe te Izaslanstva Europske komisije u Republici Hrvatskoj. Kao nastavak tog skupa Stalna misija Republike Hrvatske je 19. lipnja 2007. također organizirala sastanak o istoj temi na kojem je zajedno s Uredom

projekt regionalne suradnje predstavljen savjetnicima za pravosuđe i unutarnje poslove kao diplomatskim predstavnicima zemalja EU-a i Jugoistočne Europe, te Europskoj komisiji i Paktu za stabilnost.

7.8. Bilateralna suradnja

Tijekom 2006. Ured je uspostavio bilateralnu suradnju s nizom zemalja s kojima se razmatra i mogućnost planiranja zajedničkih projekata. Posebno važnom smatra se uspostava suradnje s Velikom Britanijom, Švedskom, Nizozemskom, Španjolskom, Poljskom, Mađarskom i Ruskom Federacijom.

8. IZVJEŠĆE O UTROŠENIM SREDSTVIMA ZA PROVEDBU NACIONALNE STRATEGIJE SUZBIJANJA ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA I AKCIJSKOG PLANA SUZBIJANJA ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA ZA 2006.

U Republici Hrvatskoj za provedbu programa prevencije i suzbijanja zlouporabe opojnih droga, odnosno provedbu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Akcijskog plana suzbijanja zloupotrebe opojnih droga, utrošeno je u 2006. ukupno **63.963.573,78 kn**, što u odnosu na 2005. kada je utrošeno ukupno **49.788,217,51 kn** predstavlja povećanje za **28 posto**, a u usporedbi s 2004. godinom kada je ukupno utrošeno **54.116.511,63 kn** povećanje za **18 posto**.

8.1 Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Iz sredstava Državnog proračuna za 2006. na poziciji Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga ukupno je utrošeno **7.574.602,25 kuna**. Iz navedenog iznosa financirani su, na temelju javnog natječaja, programi udruga za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i terapijskih zajednica koji su usmjereni na financiranje programa udruga koje se bave prevencijom ovisnosti za skupine djece, mladeži i odraslih, financiranje programa udruga koje provode program rehabilitacije ovisnika o opojnim drogama, financiranje programa udruga koje provode programe resocijalizacije ovisnika o opojnim drogama, financiranje programa udruga koje provode programe što ranijeg otkrivanja, motiviranja i omogućavanja liječenja osoba ovisnih o drogama i programe s ciljem sprječavanja štetnih posljedica uporabe droga i prevencije zaraznih bolesti u zajednici, ali i provođenje aktivnosti Ureda, CARDS 2004 projekta "Jačanje kapaciteta Republike Hrvatske za borbu protiv trgovine drogama i zlouporabe droga" i aktivnosti koje se u sklopu ovlasti pojedinog tijela državne uprave odnose na suzbijanje zlouporabe opojnih droga.

8.2 Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

Iz sredstava Državnog proračuna za 2006. na poziciji Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, provedba aktivnosti i mjera provedbenih programa Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga financirana je u ukupnom iznosu od **20.786.570,06 kn**.

S pozicije Uprave za stručno-medicinske poslove i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje utrošeno je ukupno **17.361.432,34 kn**, (za financiranje djelatnosti prevencije i liječenja ovisnosti u Županijskim zavodima za javno zdravstvo utrošeno je 8.818.747,99 kn, za sufinanciranje projekata udruga 2.000.000,00 kn) dok je s pozicije Uprave za socijalnu skrb utrošeno ukupno **3.425.137,72 kn** (sredstva za podmirivanje troškova smještaja osoba ovisnih o alkoholu, drogama ili drugim opojnim

sredstvima u ustanovama socijalne skrbi na temelju sklopljenih ugovora o međusobnim odnosima iznosila su u 2006. godini sveukupno 3.331.937,41 kuna, sredstva za izgradnju terapijske zajednice „Pulac“ u 2006. godini iznosila su sveukupno 93.200,31 kuna). Dodatna financijska sredstva za potrebe outreach rada s intravenskim ovisnicima o opojnim drogama osigurana su iz donacija Global fonda) kroz program Unapređivanje borbe protiv HIV/AIDS u Hrvatskoj u iznosu od 2.212.722,12 kuna.

8.3 Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa

Iz sredstava Državnog proračuna za 2006. osiguranih za provođenje aktivnosti i mjera provedbenih programa Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga, na poziciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa utrošeno je ukupno **2.958.496,87 kuna**.

8.4 Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

Iz sredstava Državnog proračuna za 2006. osiguranih za provođenje aktivnosti i mjera provedbenih programa Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga, na poziciji Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti sufinancirane su sljedeće aktivnosti i od dijela prihoda od igara na sreću utrošeno je ukupno **7.797.152,25 kuna**. Od dijela prihoda od igara na sreću financirani su projekti udruga koji pridonose borbi protiv droga i svih drugih oblika ovisnosti u ukupnom iznosu od **3.230.000,00 kuna**, projekti udruga koji pridonose borbi protiv droga, socijalizaciji, aktivnom odmoru i razonodi djece i mladeži, te prevencija ovisnosti djece i mladeži smještene u odgojne domove i odgojne zavode, iz Državnog proračuna u ukupnom iznosu od **702.000,00 kuna**.

U 2006. financirane su aktivnosti 33 kluba za mlade u iznosu od **1.651.390,00 kuna** za organiziranje predavanja i tribina na kojima sudjeluju stručnjaci koji se bave problemom ovisnosti i zdravstvenim odgojem mladeži u zaštiti reproduktivnog i općeg zdravlja kao i edukativne programe o posljedicama konzumiranja opojnih droga. Također su financirana i Savjetovišta za djecu, mladež, brak i obitelj u iznosu od **2.046.600,00 kuna**, a jedan dio sredstava je utrošen na aktivnosti usmjerene na borbu protiv ovisnosti. Također, sredstva u iznosu od **167.162,25 kuna** utrošena su za medijsku kampanju za obilježavanje Međunarodnog dana borbe protiv ovisnosti.

8.5 Ministarstvo unutarnjih poslova

Iz sredstava Državnog proračuna za 2006. na poziciji Ministarstva unutarnjih poslova, provedba aktivnosti i mjera provedbenih programa Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i

Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga financirana je u sklopu redovitih djelatnosti u ukupnom iznosu od **23.604.267,00 kuna**.

8.6 Ministarstvo financija – Carinska uprava

U sklopu sredstava Državnog proračuna za 2006. na poziciji Ministarstva financija – Carinske uprave, provedba aktivnosti i mjera provedbenih programa Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga financirana je u sklopu redovitih aktivnosti u iznosu od **1.094.000,00 kuna**.

8.7 Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija

Iz sredstava Državnog proračuna za 2006. na poziciji Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, provedba aktivnosti i mjera provedbenih programa Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga financirana je u sklopu redovitih djelatnosti u ukupnom iznosu od **70.000,00 kuna**.

8.8 Ministarstvo obrane

Iz sredstava Državnog proračuna za 2006. na poziciji Ministarstva obrane, provedba aktivnosti i mjera provedbenih programa Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga financirana je u sklopu redovitih djelatnosti u ukupnom iznosu od **78.485,35 kuna**.

8.9 Ministarstvo pravosuđa

Iz sredstava Državnog proračuna za 2006. na poziciji Ministarstva pravosuđa, provedba aktivnosti i mjera provedbenih programa Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga financirana je u sklopu redovitih djelatnosti.

8.10. Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva

Iz sredstava Državnog proračuna za 2006. na poziciji Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, provedba aktivnosti i mjera provedbenih programa Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga financirana je u sklopu redovitih djelatnosti.

Zaključak

Usporedbom utrošenih sredstava za provedbu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga vidljivo je da je u posljednje tri godine najveći iznos sredstava utrošen tijekom 2006., čak 29 posto više nego 2005. godine. Analiza utrošenih financijskih sredstava po pojedinim nositeljima provedbe mjera i aktivnosti također pokazuje da je utrošeno više sredstava nego u 2005. Najveći iznos utrošenih sredstava bilježi se s pozicija Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i Ministarstva unutarnjih poslova. Značajno povećanje utrošenih sredstava u odnosu na prethodnu godinu uočeno je na proračunskim pozicijama svih nositelja mjera i aktivnosti, osim na poziciji Ministarstva obrane. Pojedini nositelji provedbe Nacionalne strategije i mjera i aktivnosti Akcijskog plana za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i dalje nemaju unutar Državnog proračuna posebno osigurana sredstva za navedenu namjenu, već se to financira u sklopu redovite djelatnosti, što otežava prikaz iznosa sredstava utrošenih za gore navedenu namjenu.